

ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ณภัทรสร จรจรรย์

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551

ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ปริญญานิพนธ์
ของ
ณภัทรรสร จรรย์บุญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551
ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

บทคัดย่อ
ของ
ณภัทรสร จรรย์บุญ

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2551

ณภัทรสร จจรัญญ. (2551). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ*. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม : รองศาสตราจารย์ ดร. สิริมา ภิญโญนนตพงษ์, รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยเป็นนักเรียน ชาย - หญิง อายุระหว่าง 3 - 4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ สงัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน ได้มาโดยวิธีการ สุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) และดำเนินการจัดกิจกรรมให้เด็กใช้คำคล้องจอง ประกอบภาพ เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 15 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย แผนการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ และแบบทดสอบ ความสามารถด้านการฟังและการพูด จำนวน 60 ข้อ มีความเที่ยงตรงตามเนื้อหาทั้งฉบับ เท่ากับ .91 และมีความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .84 แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงทดลอง แบบ Single – Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลคือ t - test แบบ Dependent Sample

ผลการวิจัยพบว่า

หลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ความสามารถด้านการฟังโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ย เท่ากับ 7.86 คะแนน และรายด้าน ปรากฏว่า ด้านการจำแนกเสียงมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.13 คะแนน ด้านการฟังเรื่องราวมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.93 คะแนน และด้านการปฏิบัติตาม คำสั่งมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.80 คะแนน ซึ่ง ทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ส่วนความสามารถด้านการพูดโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.93 คะแนน และรายด้านปรากฏว่า ด้านการพูดคำศัพท์มีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.06 คะแนน ด้านการพูดแต่งประโยคปากเปล่า มีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.33 คะแนน และด้านการพูดสื่อสาร มีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.53 คะแนน ซึ่งรายด้านทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถ ด้านการฟังโดยรวมและรายด้านทุกด้าน รวมทั้งความสามารถด้านการพูดโดยรวมและรายด้าน ทุกด้านสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างชัดเจน

LISTENING AND SPEAKING ABILITIES OF YOUNG CHILDREN THROUGH
NURSERY RHYMES ACTIVITIES WITH PICTURES

AN ABSTRACT
BY
NARPATSON JHONJARUN

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the Master
of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University
May 2008

Narpatson Jhonjarun. (2008). *Listening and Speaking Abilities of Young Children through Nursery Rhymes Activities with Pictures*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University. Advisor Committee: Assoc.Prof.Dr. Sirima Pinyoanuntapong, Assoc.Prof.Dr. Boonchird Pinyoanuntapong.

The purpose of this research was to investigate the listening and speaking abilities of young children through the use of nursery rhymes activities with pictures. Samples used in the research were 15 boys and girls, with 3-4 years of age, of kindergarten 1 at Sudaruk School under the jurisdiction of Office of Private Education Commission, Bangkok, in second semester of 2007 academic year. They were selected by using simple random sampling. The experiment for the use of nursery rhymes activities with pictures was carried out 24 times within the period of 8 weeks - 3 days per week and 15 minutes per day. The instruments used in study were the plans for nursery rhymes activities with pictures and the test of listening and speaking abilities with 60 items. The validity of the whole test was .91 and the reliability of the whole test was .84. The experiment followed single-group pretest-posttest design. The data were analyzed by using dependent sample t-test.

The results of study were as follows.

The average score difference of listening ability in general after the use of nursery rhymes activities with pictures was 7.86. When considering in individual areas, it was found that the average score in the area of sound differentiation was 2.13 higher, in the area of listening to stories was 2.93 higher, and in the area of following the instructions was 2.80 higher. The average scores in all areas of listening ability were higher than those scores before the experiment with statistical significance at the level of $P < .01$. For the speaking ability, the average score difference was 6.93. When considering in individual areas, it was found that the average score in the area of words was 2.06 higher, in the area of oral sentences was 2.33 higher, and in the area of communications was 2.53 higher. The average scores in all areas of speaking ability were higher with statistical significance at the level of $P < .01$. These results showed that the use of nursery rhymes activities with pictures could obviously make the listening and speaking abilities of young children higher both in general and in individual areas.

งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการวิจัย
จาก
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์ กรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ ที่ได้ให้คำแนะนำและเสนอแนะ ตลอดจนชี้แนวทางแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ อาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และคณาจารย์ประจำสาขาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้กรุณาประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ ทักษะและคำแนะนำต่าง ๆ จนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษาครั้งนี้

ขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์ ดร. ชิสเตอร์มาลีรัตน์ บุญอนันตบุตร อาจารย์ไพบุลย์ อุปันโน อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง อาจารย์สุชาติ สิริมีนนท์ อาจารย์วรรณดี สุขแจ่มอาจารย์จุฑา สุขใส อาจารย์เบญจะ คำมะสอน และอาจารย์นงเยาว์ คลิกคล้าย ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญให้ความช่วยเหลือและแนะนำตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการสร้างเครื่องมือให้มีคุณภาพ

ขอกราบขอบพระคุณผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลบวรพรรณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์มาลินี สุวรรณ และผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ ครูใหญ่ คณะครู-นักเรียนชั้นอนุบาล 1 ที่กรุณาให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยอย่างยิ่ง

ขอขอบคุณเพื่อนนิสิตปริญญาโท ตลอดจนรุ่นพี่ และรุ่นน้องที่ให้คำแนะนำ คำปรึกษาช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจในการทำปริญญานิพนธ์ด้วยดีเสมอมา

ขอกราบขอบพระคุณทุกท่านที่มีได้กล่าวนามไว้ ณ ที่นี้ ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือสนับสนุน และเป็นกำลังใจจนทำให้ปริญญานิพนธ์นี้สำเร็จสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

คุณค่าอันพึงมีจากปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาแก่พระคุณ บิดามารดา ในการอบรมเลี้ยงดูให้โอกาสทางการศึกษา อีกทั้งพระคุณคณาจารย์ทุกท่าน ทั้งในอดีตและปัจจุบันที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ทำให้ผู้วิจัยได้รับประสบการณ์อันทรงคุณค่ายิ่ง

ณภัทรสร จรจรัญ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการวิจัย.....	5
ความสำคัญของการวิจัย.....	5
ขอบเขตของการวิจัย.....	5
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	6
กรอบแนวคิดในการทำวิจัย.....	7
สมมติฐานในการทำวิจัย.....	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง.....	9
ความหมายของการฟัง.....	9
ความสำคัญของการฟัง.....	10
ประเภทของการฟัง.....	11
พัฒนาการความสามารถด้านการฟัง.....	13
แนวทางในการส่งเสริมการฟัง.....	14
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง.....	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด.....	17
ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูด.....	17
ความหมายของการพูด.....	21
ความสำคัญของการพูด.....	22
พัฒนาการความสามารถด้านการพูด.....	23
แนวทางในการส่งเสริมการพูด.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด.....	36
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ.....	38
ความหมายของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ.....	38
ความสำคัญของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ.....	39
ประเภทของของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ.....	45

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การจัดประสบการณ์การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ.....	52
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ.....	55
3 วิธีดำเนินการค้นคว้า	59
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	59
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า.....	59
การสร้างเครื่องมือและหาคุณภาพเครื่องมือ.....	60
วิธีดำเนินการทดลอง.....	64
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	67
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	75
สรุปผลการวิจัย.....	75
อภิปรายผล.....	76
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย.....	79
ข้อเสนอแนะทั่วไป.....	80
ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย.....	81
บรรณานุกรม	82
ภาคผนวก	92
ภาคผนวก ก	93
ภาคผนวก ข	101
ภาคผนวก ค	123
ประวัติย่อผู้วิจัย	125

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	64
2 การดำเนินการทดลอง	65
3 กำหนดการการใช้ค่าคลั่งจองประกอบภาพ.....	66
4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการใช้ค่า คลั่งจองประกอบภาพ.....	71
5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนความสามารถด้านการพูดก่อนและหลังการใช้ค่า คลั่งจองประกอบภาพ.....	72
6 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังก่อนและหลังการใช้ค่าคลั่งจอง ประกอบภาพ.....	73
7 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดก่อนและหลังการใช้ค่าคลั่งจอง ประกอบภาพ.....	74

บรรณานุกรม

ภาคผนวก

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ภาษามีความสำคัญสำหรับใช้ในการสื่อสารเพราะสังคมในปัจจุบันมีความเจริญก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีอย่างยิ่ง ทำให้เกิดสภาพโลกาภิวัตน์ (Globalization) ที่เป็นสังคมแห่งยุคข่าวสารไร้พรมแดน การรับส่งข่าวสารซีกโลกแห่งหนึ่งไปยังซีกโลกอีกแห่งหนึ่งเป็นไปอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง จนกล่าวได้ว่าหากผู้ใดสามารถรับรู้ข่าวสารได้เร็วกว่าย่อมมีความรู้ มีอำนาจ (Knowledge is a power) ในการต่อรอง ด้วยความสามารถในการตัดสินใจได้ถูกต้อง และดีกว่า (บันลือ พฤษะวัน. 2543: 1) ภาษายังเป็นเครื่องมืออย่างหนึ่งที่พัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคล เป็นสิ่งจำเป็นต่อการสื่อสารระหว่างบุคคล การอยู่ร่วมกันของมนุษย์ ไม่ว่าชาติใด สังคมใด ย่อมต้องมีภาษาเป็นเครื่องมือช่วยในการติดต่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน บุคคลที่สามารถใช้ทักษะภาษาได้ดีกว่าย่อมสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุขและราบรื่น เพื่อให้การดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างราบรื่น ภาษาจึงเป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ ที่ต้องอาศัยทักษะการฟัง การพูด ซึ่งเป็นพื้นฐานของการอ่านและการเขียนในการติดต่อทำความเข้าใจกับผู้อื่นและให้ผู้อื่นเข้าใจในการส่งสารนั้น ฉะนั้นเพื่อให้การเรียนรู้ภาษาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพควรมีการจัดกิจกรรมที่เริ่มตั้งแต่เด็กปฐมวัย เพราะจะทำให้เด็กประสบความสำเร็จในการเรียนวิชาต่างๆ ในอนาคต เนื่องจากเด็กต้องเรียนรู้ภาษา ต้องใช้ภาษาเพื่อการเรียนรู้ ด้วยเหตุนี้ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องจึงควรตระหนักถึงความสำคัญ และจัดประสบการณ์เรียนรู้ทางภาษาให้เหมาะสมกับเด็กในแต่ละวัย ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2543: 9-12) ที่กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาเป็นสิ่งจำเป็น ผู้เกี่ยวข้องควรจัดประสบการณ์ที่เหมาะสมต่อการเรียนรู้ และการเรียนรู้ภาษาเป็นประเด็นที่ต้องพิจารณา นอกจากนั้น สิ่งที่เราควรคำนึงถึงในการส่งเสริมทักษะทางภาษาให้กับเด็กปฐมวัยเพื่อให้เกิดขึ้นอย่างเต็มศักยภาพ ผู้ที่เกี่ยวข้องควรจัดสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เพราะสภาพแวดล้อมที่ดีและเหมาะสมเป็นสิ่งจำเป็นให้เกิดการเรียนรู้ที่ดียิ่งสำหรับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ 2550: อ้างอิงจาก Bruner. 1969: 60) กล่าวว่า สภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็กเป็นสิ่งจำเป็นในการเป็นแรงเสริมให้เกิดการเรียนรู้สำหรับเด็ก

การพัฒนาการทางภาษาสำหรับเด็กปฐมวัยต้องเริ่มการสอนจากลำดับที่ง่ายไปหายาก จากสิ่งที่คุ้นเคยไปหาสิ่งที่เด็กไม่คุ้นเคย ซึ่งการเรียนรู้ภาษาของเด็กปฐมวัยนั้นสามารถเรียนภาษามาตั้งแต่ กำเนิด โดยการเรียนรู้ภาษาของเด็กเกิดขึ้นจากการสังเกตคำและพยายามออกเสียง แล้วพัฒนามาเป็นคำพูด เด็กปฐมวัยจะเริ่มเรียนรู้ภาษาเพิ่มขึ้นในแต่ละวัน เพื่อแสดงความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นเข้าใจ เด็กจะสามารถพัฒนาภาษาโดยเริ่มจากความคุ้นเคยจากการได้ฟัง พูดคุย สนทนา โดยเด็กจะมีการเรียนรู้ภาษาอย่างต่อเนื่องแต่ยังไม่เข้าใจคำศัพท์ หรือความหมายของคำต่างๆ สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 147-148) กล่าวว่า การเรียนรู้ภาษาของเด็กขึ้นอยู่กับความสนใจและการมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม และเรียนรู้จากสิ่งที่อยู่ใกล้ตัว ไปหาสิ่งที่อยู่ไกลตัว โดยเด็กจะเริ่มเรียนรู้จากการฟังแล้วเลียนแบบเสียง เลียนแบบการใช้คำ ซึ่งนำไปสู่การพูด ด้วยการบอก การถาม การสนทนา การเล่าเรื่อง มาสานต่อเป็นคำศัพท์ นอกจากนั้น อารมณ สุวรรณपाल และปรีชา เนาว์เย็นผล (2539: 593-595) กล่าวว่า พัฒนาการทางภาษาพื้นฐาน 4 ด้าน คือ การฟัง การพูด การอ่าน และการเขียนนั้น รูปแบบการเรียนรู้จะเป็นไปในด้านการฟังและการพูดเป็นส่วนมาก ซึ่งกิจกรรมที่ส่งเสริมความสามารถทางภาษาในด้านการฟังและการพูดสำหรับเด็กปฐมวัยนั้นมีหลากหลายกิจกรรมด้วยกัน เช่น การเล่านิทาน การเล่นเกมบทบาทสมมติ การสนทนา การอธิบาย การร้องเพลง การเล่นเกม รวมทั้งการพูดคำคล้องจอง ซึ่งกิจกรรมต่างๆ เหล่านี้เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาซักถามและแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ตัวอย่างกิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการฟัง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 147) กล่าวว่า สามารถจัดได้หลากหลาย เช่น ให้เด็กฟังเสียงดนตรี ฟังเสียงธรรมชาติ หรือฟังเรื่องราวโดยเฉพาะฟังนิทาน แล้วฝึกการถ่ายทอดด้วยการบอก การถาม การสนทนาและการเล่าเรื่อง ลักษณะของการฟังอาจเป็นการฟังจับเรื่อง การฟังอย่างซาบซึ้ง การฟังเพื่อการวิเคราะห์ หรือการฟังเพื่อรู้และเข้าใจ ส่วนกิจกรรมพัฒนาความสามารถด้านการพูด นิรมล ช่างวัฒนชัย (2541: 26) กล่าวว่า สามารถจัดได้หลากหลายกิจกรรมเช่นกัน เช่น การให้เด็กอธิบายหรือเล่าถึงภาพที่เห็น ทำท่าทางประกอบคำการพูด เล่านิทาน ลำดับเรื่องตามนิยาย บอกชื่อและอธิบายสิ่งของ จำและอธิบายลักษณะของสิ่งของ อธิบาย ขนาด สี ของสิ่งของ เป็นต้น นอกจากนี้แล้ว กิจกรรมทางภาษาหากผู้ที่เกี่ยวข้องมีการจัดกิจกรรมที่หลากหลายเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระและเต็มใจ กระตุ้นส่งเสริมให้เด็กได้ฟัง พูด ได้ตอบอย่างอิสระจะยิ่งช่วยส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถทางภาษาที่ดีขึ้น จากการจัดกิจกรรมที่หลากหลายดังกล่าว ได้สอดคล้องกับแนวคิดของ ฟอนทาน่า (Fontana. 1995: 28-29) กล่าวว่า กิจกรรมทางภาษาหากให้เด็กได้ฟัง

ได้โต้ตอบ ได้คิด ได้สื่อสาร ได้พูดสนทนาบ่อยๆ และมีกิจกรรมที่หลากหลาย จะช่วยส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการทางภาษาไปในทางที่ดีขึ้น

การใช้คำคล้องจองสั้นๆ ที่มีถ้อยคำและเนื้อหาสาระง่ายๆ เป็นการจัดประสบการณ์หนึ่งที่สำคัญและช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดให้กับเด็กปฐมวัย เพราะคำคล้องจองช่วยทำให้เด็กเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน ได้เลียนแบบเสียง และทำท่าทางประกอบอย่างอิสระตามจินตนาการ ได้ฟังเรื่องราว ได้ฝึกความจำ ได้พูด ได้คิด ได้โต้ตอบ สนทนาซักถามจากการฟังและพูดคำคล้องจอง นอกจากนี้ คำคล้องจองยังช่วยให้เด็กใช้ภาษาถ้อยคำได้อย่างถูกต้องชัดเจน ลอช ชูติกร (2547: 47) และ ไพเราะ พุ่มมัน (2544: 46) มีความเห็นสอดคล้องกันเกี่ยวกับเรื่องการใช้คำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยว่า การใช้คำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยหากนำมาประกอบการเล่นต่างๆ ร่วมด้วย เช่น การเล่นนิ้วมือหรือคิดท่าทางแสดงประกอบก็จะทำให้เด็กเกิดความสนใจ พอใจ มีความสนุกสนานเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ พัฒนา ชัชพงศ์ (2535: 8) กล่าวว่า การใช้คำคล้องจองไม่จำเป็นต้องสัมพันธ์กับหน่วยการเรียนรู้เสมอไป ที่เป็นเช่นนี้เพราะการจัดประสบการณ์การใช้คำคล้องจองประกอบภาพเป็นการจัดประสบการณ์เพื่อส่งเสริมให้เด็กได้มีความสามารถด้านการฟังจำแนกเสียง ฟังเรื่องราว ฟังแล้วปฏิบัติตามได้ สามารถพูด คำศัพท์ พูดแต่งประโยคปากเปล่า และพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจ อีกทั้งการใช้คำคล้องจอง ยังเป็นการช่วยกระตุ้น ให้เด็กกล้าเข้าร่วมกิจกรรมมากยิ่งขึ้น สอดคล้องกับ กรมวิชาการ (2540: 37) กล่าวว่า กิจกรรมการใช้คำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนาซักถาม แสดงความคิดเห็นและร่วมกิจกรรมอย่างอิสระด้วยความเต็มใจ

การใช้คำคล้องจองประกอบภาพเป็นการจัดประสบการณ์ตรงสำหรับเด็กปฐมวัย เป็นการเรียนรู้ในลักษณะของการบูรณาการ ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างเหมาะสมสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่กำหนด ด้วยการจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียนมีบทบาทสำคัญในการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรม สอดคล้องกับ บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2544: 196) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กควรเป็นลักษณะการบูรณาการให้เด็กได้ปฏิบัติ ได้ลงมือกระทำจริง หรือจัดให้ผู้เรียนมีโอกาสผ่านการรับรู้หลายๆ ทางอาทิ การฟัง การพูด การถาม การสัมผัส การทดลองกิจกรรมต้องท้าทาย ชวนคิด มีความยากง่ายสลับซับซ้อนพอเหมาะกับวัยและความสามารถของผู้เรียน เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงเกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาการครบทุกด้าน นอกจากนั้น การจัดประสบการณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงการจัดสภาพแวดล้อมทางกายภาพ ได้แก่ สื่อประกอบการเรียนการสอน การจัดสภาพแวดล้อมทางจิตภาพ ได้แก่ บรรยากาศ การมีปฏิสัมพันธ์ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2548 ก: 452) การใช้คำคล้องจอง

ประกอบภาพเป็นการจัดประสบการณ์ที่ส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดให้เด็กเกิด ความสนุกสนานเพลิดเพลินมีความสุขในการเข้าร่วมกิจกรรม เช่น การเลียนแบบเสียง เลียนแบบ ท่าทางอย่างอิสระตามจินตนาการ ฟังและพูดเรื่องราวจากคำคล้องจอง สนทนาซักถามสิ่งต่างๆ จากภาพ ด้วยความสนุกสนานและเต็มใจ สอดคล้องกับ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2540: 54) กล่าวว่า การร่วมกิจกรรมด้วยความเต็มใจส่งผลทำให้การเรียนรู้เกิดขึ้นอย่างมีความสุข นอกจากนี้แล้วเพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูด ให้กับเด็กปฐมวัยเป็นไปอย่าง มีประสิทธิภาพ ครูและผู้ที่เกี่ยวข้องควรมีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีพัฒนาการเกี่ยวกับเด็ก ปฐมวัยในวัยนี้ด้วยการจัดประสบการณ์ควรมีหลักการและวิธีการที่เหมาะสม เช่น การใช้สื่อ ควรมีขนาด สีสันและความเหมาะสมกับวัยเด็ก เพื่อส่งเสริมความสามารถให้เด็กได้แสดงออก อย่างเต็มศักยภาพ สอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545: 74) กล่าวว่า การจัด กิจกรรมสำหรับเด็กควรมีหลักการสอนเทคนิควิธีที่เหมาะสม มีสื่อวัสดุอุปกรณ์ เพราะเด็กในวัยนี้ ไม่สามารถเรียนรู้จากสิ่งที่เป็นนามธรรม ต้องอาศัยสื่อที่เป็นรูปธรรม

เนื่องจากความสามารถของเด็กปฐมวัยในวัยนี้ควรใช้สื่อที่เป็นรูปธรรมมากกว่า นามธรรม ภาพ เป็นสื่อรูปธรรมที่มีผู้นิยมนำมาใช้กับเด็กปฐมวัยมากอีกชนิดหนึ่งเนื่องจาก การใช้ ภาพเป็นสื่อนั้นช่วยส่งเสริมความสามารถทางด้านการฟังและการพูด ด้วยการฟังและพูดเล่าเรื่อง ที่หลากหลายจากการพบเห็นสิ่งต่างๆ จากรูปภาพ สอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ (2545: 74) และ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 17-20) กล่าวว่า เด็กปฐมวัยยังไม่สามารถเข้าใจ ในเรื่องที่เป็นนามธรรมได้ ต้องอาศัยสื่อที่เป็นรูปธรรม ภาพจึงเป็นสื่อที่เหมาะสม ทั้งนี้เพราะ ธรรมชาติของเด็กไม่ว่าจะเป็นเพศหญิงหรือเพศชาย จะมีความสนใจในการเรียนรู้จากภาพที่เห็น ในรูปลักษณะต่างๆ นอกจากนี้ สมศักดิ์ สิ้นธุระเวชญ์ (2541: 11-12) กล่าวว่า รูปภาพยัง สามารถช่วยกระตุ้นการทำงานของสมองทั้งสองซีกพร้อมๆ กันอย่างมีระบบ กล่าวคือ ในขณะที่ฟัง เพื่อนพูดเด็กต้องใช้สมองซีกซ้ายในการรับรู้ จินตนาการตามภาพจากเรื่องที่ฟัง และการมองเห็น ภาพโดยรวมจะส่งผลให้เกิดพัฒนาการทางภาษา โดยเฉพาะทักษะทางภาษาด้านการฟังและการ พูดอย่างมาก

ด้วยเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลของการใช้คำคล้องจอง ประกอบภาพว่ามีผลต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยหรือไม่เพียงใด ซึ่ง ผลการศึกษาครั้งนี้จะเป็นข้อมูลสำคัญสำหรับครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็ก ปฐมวัยได้เลือกใช้เป็นแนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดให้กับเด็ก ปฐมวัยได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย โดยกำหนดจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ความสำคัญของการวิจัย

ผลของการศึกษาการใช้คำคล้องจองประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย จะเป็นข้อมูลพื้นฐานที่เป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับครู พ่อแม่ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้อง ใช้ในการส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดให้กับเด็กปฐมวัย ให้เป็นไปอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้เนื่องจากการใช้คำคล้องจองประกอบภาพเป็นการจัดประสบการณ์ตรงด้วยการเปิดโอกาสให้เด็กได้ฟังจำแนกเสียง ฟังเรื่องราว จนสามารถปฏิบัติตามได้อย่างถูกต้อง สามารถพูดคำศัพท์ พูดแต่งประโยคปากเปล่าสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจได้เหมาะสมกับวัย และเมื่อเด็กมีความสามารถในการฟังและการพูดที่ดีเพิ่มมากขึ้นแล้วก็จะช่วยส่งเสริมให้เด็กได้มีพื้นฐานในการพัฒนาความสามารถทางภาษาในด้านการอ่านและการเขียนต่อไปได้ดีอีกด้วย

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ สงัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นนักเรียน ชาย - หญิง อายุระหว่าง 3 - 4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์ สงัดสำนักงาน

บริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน
2. สุ่มนักเรียนในข้อ 1 จำนวน 15 คน จาก 1 ห้องเรียน โดยการจับสลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. เด็กปฐมวัย หมายถึง นักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3 - 4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุตารักษ์ สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร จำนวน 15 คน

2. ความสามารถในการฟัง หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยด้านการจำแนกเสียง การฟังเรื่องราว และการปฏิบัติตามคำสั่ง

3. ความสามารถในการพูด หมายถึง ความสามารถของเด็กปฐมวัยด้านการพูด คำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสาร

4. การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ หมายถึง การจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ คำคล้องจองประกอบภาพวาดของสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า มีสีและลักษณะเหมือนจริงมาจากธรรมชาติ เป็นภาพที่มีขนาดความกว้าง 13 นิ้ว ยาว 19 นิ้ว โดยในภาพมีคำคล้องจอง 1 บท สั้นๆ มี 4 วรรค วรรคละ 4 คำ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

4.1 ขั้นนำ ครูแนะนำคำคล้องจองและพูดให้เด็กฟังจนจบบท 1 ครั้ง ชูภาพเพื่อกระตุ้นความสนใจรายละเอียดเกี่ยวกับ อวัยวะ สี ลักษณะท่าทางการเคลื่อนไหวของสัตว์ โดยเปิดโอกาสให้เด็กฟัง พูด คิดท่าทาง และแสดงเลียนแบบอย่างอิสระ

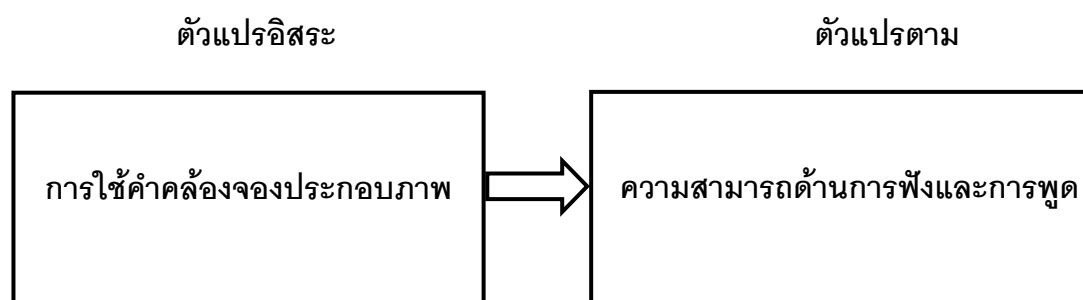
4.2 ขั้นสอน ให้เด็กฟังและพูดคำคล้องจองตามครูทีละ 1 วรรค จนจบบท 2 ครั้ง ร่วมสนทนาเกี่ยวกับความหมาย เนื้อหา เรื่องราวของคำคล้องจอง โดยใช้ภาพสัตว์เลี้ยง และ

สัตว์ป่าที่มีสีลักษณะเหมือนจริงมาจากธรรมชาติเพื่อให้เกิดการฟังการพูดที่หลากหลาย สร้างบรรยากาศให้ได้มีความมั่นใจกล้าแสดงออก และใช้ภาพประกอบการเล่าประสบการณ์พบเห็นสัตว์ในสถานที่ต่างๆ โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กพูดคุ้ยซักถามอย่างอิสระ

4.3 ขั้นสรุป แสดงความคิดเห็นและทำท่าทางตามจินตนาการร่วมกันเกี่ยวกับคำคล้องจองประกอบภาพ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

สมมุติฐานการวิจัย

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพมีความสามารถด้านการฟังหลังการทดลองสูงขึ้น
2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพมีความสามารถด้านการพูดหลังการทดลองสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อต่อไปนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง
  - 1.1 ความหมายของการฟัง
  - 1.2 ความสำคัญของการฟัง
  - 1.3 ประเภทของการฟัง
  - 1.4 พัฒนาการความสามารถด้านฟัง
  - 1.5 แนวทางในการส่งเสริมการฟัง
  - 1.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด
  - 2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูด
  - 2.2 ความหมายของการพูด
  - 2.3 ความสำคัญของการพูด
  - 2.4 พัฒนาการความสามารถด้านการพูด
  - 2.5 แนวทางในการส่งเสริมด้านการพูด
  - 2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
  - 3.1 ความหมายของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
  - 3.2 ความสำคัญของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
  - 3.3 ประเภทของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
  - 3.4 การจัดประสบการณ์ที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
  - 3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความสามารถด้านการฟัง

1.1 ความหมายของการฟัง

วรภรณ์ รักวิชัย (2538: 44) ได้กล่าวว่า การฟังคือการฝึกฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี เพื่อเตรียมให้พร้อมในการฟังเรื่องราวต่างๆ และสามารถถ่ายทอดออกมาเป็นประโยชน์ที่เหมาะสม มีมารยาทในการฟังและมีสมาธิในการฟัง การฟังตามความหมายดังกล่าวนี้ ต้องอาศัยกระบวนการที่สำคัญ 3 ประการ คือ

1. การได้ยิน (Hearing) การได้ยินเป็นกระบวนการรับรู้ทางโสตขั้นแรกของการฟัง
2. การฟัง (Listening) เมื่อหูได้รับสัญญาณเสียงเข้าไปแล้วจะส่งไปยังสมองตามลำดับขั้นเพื่อแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน ในขั้นนี้ต้องใช้สมาธิและการตั้งใจฟังอย่างจริงจัง
3. การรับรู้ความหมาย (Auding) เป็นกระบวนการขั้นสูงของการฟัง นอกจากจะรู้ความหมายของเสียงที่ได้ยินแล้ว ยังต้องทำความเข้าใจอย่างลึกซึ้ง และรู้จักประเมินค่าควรเชื่อถือเพียงใด แล้วจึงแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบไปตามที่ต้องการ

วรรณิ โสมประยูร (2537: 83) ได้ให้ความหมายของการฟังว่า หมายถึง การแปลความหมายของเสียงที่ได้ยิน เพราะการฟังเป็นทักษะการรับเข้าตามหลักของภาษาศาสตร์

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 147-148) ได้กล่าวว่า การฟังของเด็กเป็นการรับรู้เรื่องราวด้วยประสาทสัมผัสทางหูที่เด็กสะสมและนำไปสร้างเสริมพัฒนาการทางภาษามากกว่าการใช้เพื่อพัฒนาปัญญา เด็กจะเก็บคำพูด จังหวะเรื่องราว จากสิ่งที่ฟังมาสานต่อเป็นคำศัพท์เป็นประโยคที่จะถ่ายทอดไปสู่การพูด ถ้าเรื่องราวที่เด็กได้ฟังมีความชัดเจน ง่ายต่อการเข้าใจ เด็กจะได้คำศัพท์และมีความสามารถมากขึ้น

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 63) กล่าวว่า การรับฟังหรือรับสัญญาณหรือข่าวสารที่มีผู้ส่งมาให้ ทักษะในการรับข้อมูล ได้แก่ การฟังและการอ่าน

เปลื้อง ณ นคร (2545: 250) ฟัง หมายถึง ตั้งใจสดับ คอยรับเสียง ได้ยิน เชื่อ ทำตาม ถ้อยคำ

สรุปได้ว่า การฟังนั้นเริ่มต้นจากการได้ยินเสียง จึงรับรู้เข้าใจ คิดและนำไปใช้ประโยชน์เป็นกระบวนการที่เป็นขั้นตอนและเป็นไปตามลำดับพัฒนาการของผู้ฟังและสามารถนำกระบวนการของการฟังไปสร้างเสริมบรรยากาศในการฝึกฝนทักษะการฟังให้เกิดผลได้ ทักษะการฟังเป็นสิ่งที่ควรส่งเสริมแก่เด็ก และจะเป็นสิ่งที่สำคัญยิ่งกว่าการคิดค้นหาเครื่องมือใหม่ๆ มาให้เด็กใช้เสียอีก การสามารถพัฒนาให้ดีขึ้นตามลำดับโดยอาศัยวุฒิภาวะ เวลา ความพากเพียร และแรงจูงใจ สำหรับการฟังในเด็กปฐมวัยนั้น ส่วนใหญ่เป็นการฟังเสียงธรรมชาติ จังหวะดนตรี

และเสียงเพลง ซึ่งการฟังของเด็กปฐมวัยในการวิจัยครั้งนี้เป็นการจำแนกเสียงที่ได้ยิน การเข้าใจความหมายของคำ และการปฏิบัติตามคำสั่งได้อย่างถูกต้อง

1.2 ความสำคัญของการฟัง

การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่มีความสำคัญมากทักษะหนึ่ง ทั้งนี้เพราะความเจริญทางเทคโนโลยีและสื่อสารมวลชน ตลอดจนกิจกรรมอื่นๆ ทำให้เยาวชนต้องใช้ทักษะการฟังเป็นอันมาก ถ้านักเรียนได้รับการฝึกฝนและการแนะนำด้านการฟังอย่างถูกต้องเหมาะสม นักเรียนก็จะมีความสามารถในการฟังได้อย่างมีประสิทธิภาพและได้รับประโยชน์อย่างเต็มที่จากการฟังเท่าที่ควร และอาจก่อให้เกิดผลร้ายกับนักเรียนได้หากได้รับการฝึกฝนอย่างผิดๆ นอกจากนี้การฟังยังมีผลต่อความคิด การแสดงออก การพูด และบุคลิกภาพ ดังนั้นการฟังที่ดีจึงเป็นการสร้างสิ่งแวดล้อมที่ดี

วรณีย์ โสมประยูร (2537: 89) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเป็นทักษะทางภาษาที่ใช้มากที่สุด
2. การฟังช่วยทำให้เกิดปัญญาและความรู้
3. การฟังเป็นส่วนสำคัญของการพูด การอ่าน และการเขียน
4. การฟังช่วยทำให้เกิดความสนุกเพลิดเพลิน
5. การฟังช่วยขยายความรู้ ความคิด และประสบการณ์ รวมทั้งการคิดค้นงานใหม่ๆ
6. การฟังช่วยในการสร้างมนุษยสัมพันธ์ของสังคม
7. การฟังช่วยในการเลือกประเมินและตัดสินใจสิ่งต่างๆ ได้ถูกต้องดียิ่งขึ้น

สมิธ (Smith. 1973: 72) ได้สรุปใจความสำคัญของการสอนฟังดังนี้คือ

1. เด็กในชั้นประถมศึกษาเรียนรู้รายละเอียดต่างๆ จากการฟัง ถ้าเราสอนฟังโดยตรงก็จะสามารถพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของเด็กได้
2. เด็กตั้งแต่ระดับชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เรียนรู้โดยตรงทันทีจากการฟังได้ดีกว่าการอ่าน เพราะเด็กในระดับชั้นต้นๆ นี้ยังไม่มีทักษะการอ่านมากพอที่จะอ่านบทความ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะภาษาเช่นเดียวกับการอ่าน
3. เด็กเรียนช้ามิได้หมายความว่าต้องด้อยการฟังไปด้วย ดังนั้นการฟังจึงเป็นวิธีการที่ดีที่จะสอนเด็กเรียนช้า
4. ความสามารถในการฟังของเด็กชายและเด็กหญิงในทุกระดับชั้นตั้งแต่ชั้นอนุบาลถึงชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ไม่แตกต่างกัน

มาชาโด (Machado. 1980: 71) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการฟังไว้ว่า พัฒนาการทางการฟังและความสามารถทางการฟังของเด็กปฐมวัย จะเป็นทักษะทางภาษาที่เด็กเรียนรู้ได้ดีกว่าด้านอื่นๆ ครูจึงควรให้ความสำคัญกับการสอนฟังในฐานะที่เป็นทักษะที่เด็กปฐมวัยเรียนรู้ได้ก่อนการพูด

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่าการฟังเป็นทักษะทางภาษาที่สำคัญและเป็นพื้นฐานของทักษะทางภาษาด้านการพูด การอ่าน และการเขียน การฝึกให้เด็กรู้จักฟังเสียงต่างๆ เช่น เสียงพูด เสียงเพลง เสียงเคาะ เสียงปรบมือ จะเป็นจังหวะหรือไม่เป็นจังหวะก็ตาม เป็นการกระตุ้นทำให้สมองของเด็กทำงาน เมื่อเด็กฟังเสียงต่างๆ เด็กจะรู้จักคำ ใช้ความคิด รู้จักแยกแยะประเภทสิ่งที่ได้รับรู้ได้ดีและแม่นยำขึ้นเรื่อยๆ ฉะนั้นการฝึกให้เด็กรู้จักฟังตั้งแต่ยังเด็กจึงเป็นพื้นฐานในการพัฒนาระบบการรับรู้ ความคิด หรือสติปัญญาได้วิธีหนึ่ง จึงควรส่งเสริมและจัดกิจกรรมพัฒนาทักษะการฟังให้แก่เด็กปฐมวัยเป็นอย่างยิ่ง

1.3 ประเภทของการฟัง

การฟังเป็นสิ่งที่เด็กมีพัฒนาการมาตั้งแต่แรกเกิด และมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น นอกจากนั้นความสามารถทางการฟังมีหลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง และแต่ละประเภทมีนักการศึกษาหลายท่านได้กล่าวไว้ ดังนี้

วรณีย์ โสมประยูร (2539: 87) สรุปประเภทของการฟังไว้ดังนี้

1. การฟังเพื่อการจำแนกเสียง เป็นการฟังเพื่อแยกเสียงต่างๆ ให้ทราบว่าเสียงของคน สัตว์หรือสิ่งของประเภทใด
2. การฟังเรื่องง่ายๆ ทั่วไปในชีวิตประจำวัน เป็นการฟังเพื่อความรู้ความเข้าใจที่ใช้สำหรับการดำรงชีวิตประจำวัน เช่น การฟังคำสนทนา การฟังเสียงตามธรรมชาติ
3. การฟังเพื่อสาระสำคัญ เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง เพื่อให้เข้าใจและจับใจความสำคัญจากสิ่งที่ฟังได้ เช่น การฟังบทเรียน การฟังเทศน์ การฟังปาฐกถา
4. การฟังเพื่อพักผ่อน เป็นการฟังที่ผู้ฟังเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน เกิดความรู้สึกนิยมชมชอบและคล้อยตาม เช่น การฟังกลอน การฟังละคร การฟังนิทาน
5. การฟังเพื่อเกิดการคิดและสรุป เป็นการฟังที่ผู้ฟังนำสิ่งที่ได้ฟังนั้นมาเทียบเคียงกับความรู้ และประสบการณ์เดิมของตน แล้วจึงสรุปให้เป็นความคิดของตน

6. การฟังเพื่อเกิดความคิดสร้างสรรค์ เป็นการฟังที่ผู้ฟัง เมื่อได้ฟังแล้วก็นำสิ่งที่รู้นั้นมา ผสมกับความรู้เดิม ทำให้ได้ความคิดใหม่ๆ เกิดขึ้น เช่น การฟังเพลงหรือกลอน ก็คิดแต่งเพลง หรือกลอนในขณะที่ฟังด้วย

7. การฟังเพื่อปฏิบัติตาม เป็นการฟังที่ผู้ฟังตั้งใจฟัง ฟังแล้วทำตามลำดับขั้นตอนและ เหตุการณ์อย่างละเอียด เพื่อปฏิบัติจะได้ไม่ผิดพลาด

8. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ หรือการฟังอย่างมีวิจารณ์ญาณ เป็นลักษณะการฟังที่ ผู้ฟังเข้าใจและสามารถแยกแยะสิ่งที่ได้ฟังว่าอะไรเป็นความคิดเห็นของผู้พูด อะไรเป็นข้อเท็จจริง หรือพิจารณาว่าอะไรคือสิ่งที่ถูกต้องและอะไรน่าเชื่อถือ เช่น การฟังโฆษณา ฟังการหาเสียงต่างๆ เคเนดี้ (Kennedy. 1975: 146) ได้จัดประเภทของการฟังเอาไว้ 7 ประเภทคือ

1. การฟังทั่วๆ ไปในชีวิตประจำวัน (Simple Listening) เช่น การฟังการสนทนา การฟัง ทางโทรทัศน์

2. การฟังเพื่อจำแนกเสียง (Discriminative Listening) เช่น การฟังเสียงสัตว์ เสียง ยวดยาน เสียงที่แสดงความรู้สึก

3. การฟังเพื่อเป็นการพักผ่อน (Listening for Relaxation) เช่น การฟังบทกลอน การฟัง เรื่องราวและนิทานต่างๆ

4. การฟังเพื่อจับสาระสำคัญ (Listening for Information) เช่น การฟังประกาศ การ ฟังความคิดเห็นและการฟังเพื่อตอบคำถาม

5. การฟังเพื่อจัดความคิด (Listening Organize Ideas) เช่น การฟังอภิปราย และ การแสดงความคิดเห็นต่างๆ

6. การฟังอย่างพินิจพิเคราะห์ (Critical Listening)

7. การฟังเพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) เช่น การฟังดนตรี และการแสดงต่างๆ

เยาหวา เดชะคุปต์ (2542: 79) การฟังมีหลายประเภท ได้แก่

1. การฟังอย่างเฉยๆ

2. การฟังอย่างตั้งใจ ได้แก่ การฟังคำสั่ง การฟังประกาศเพื่อปฏิบัติตาม

3. การฟังอย่างชื่นชม เช่น การฟังดนตรี

4. การฟังอย่างวิเคราะห์ สามารถแยกแยะสิ่งต่างๆ ได้

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542: 60) ได้แบ่งประเภทของการฟังที่ควรส่งเสริมให้กับเด็ก ปฐมวัยดังนี้

1. การฟังเพื่อจำแนกความแตกต่างของเสียงคือ สามารถเข้าใจความแตกต่างของเสียงที่ได้ฟัง
  2. การฟังเพื่อปฏิบัติตามคำสั่งคือ การฟังคำสั่งและสามารถปฏิบัติตามได้ถูกต้อง
  3. การฟังเพื่อเข้าใจความหมายของคำศัพท์ คือ สามารถเข้าใจคำศัพท์ ได้อย่างถูกต้องว่าหมายถึงอะไร
  4. การฟังเพื่อเข้าใจเรื่องราวคือ การฟังเรื่องราวนั้นๆ อย่างตั้งใจและสนใจ จนเกิดความเข้าใจ สามารถจับใจความสำคัญของเรื่องที่ฟังได้
- ดังนั้นจึงสรุปประเภทของการฟังได้คือ ฟังเพื่อความรู้ ฟังเพื่อความบันเทิง ฟังเพื่อความเข้าใจสามารถปฏิบัติได้ถูกต้องและการฟังเพื่อแสดงความคิดเห็น สำหรับเด็กปฐมวัยควรจัดให้มีการฟังเพื่อเด็กสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง ฟังแล้วสื่อความหมายเรื่องที่ฟังได้

1.4 พัฒนาการความสามารถด้านการฟัง

เด็กทารกจะเริ่มเรียนรู้ภาษาด้วยการฟังผู้อื่นก่อนแล้วจึงจดจำทำเลียนแบบเป็นภาษาพูด อันเป็นผลทำให้การติดต่อหรือสื่อความหมายกับบุคคลรอบข้างเป็นไปได้มากขึ้นตามลำดับ

นิตยา ประพฤติกิจ (2539: 178-179) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้ดังนี้

อายุ 0-2 ปี พยายามเลียนเสียงของเสียงที่ได้ยิน เข้าใจคำและประโยคง่ายๆ ชอบฟังโฆษณาทางโทรทัศน์ และเสียงที่สะกิดใจ ชอบฟังเรื่องสั้นๆ และเพลงกล่อมเด็ก

อายุ 3 ปี ชอบฟังเสียงต่างๆ ที่ได้ยินคุ้นหูอยู่เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัว ชอบฟังนิทานที่ผู้ใหญ่อ่านให้ฟังแบบสองต่อสอง ฟังไม่ได้นาน และฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ เช่น อย่า ไม่ การปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ยังไม่สม่ำเสมอ สามารถเชื่อมโยงเสียงกับวัตถุที่ใช้ทำเสียงได้

อายุ 4 ปี ฟังเรื่องได้นานขึ้น อาจเลือกหนังสือให้ผู้ใหญ่อ่านให้ฟัง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้ บางครั้งจะแกล้งทำเป็นไม่ได้ยินหรือไม่สนใจคำสั่งหรือเสียงเรียก ชอบฟังเรื่องซ้ำๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ปี ตั้งใจฟังนานขึ้น ชอบฟังนิทาน เพลง คำคล้องจอง สามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้มากขึ้น เข้าใจคำพูดข้อความยาวๆ ของผู้ใหญ่

อายุ 6 ปี ชอบฟังเรื่องราวต่างๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับธรรมชาติและปรากฏการณ์ต่างๆ

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2540: 38) ได้กล่าวถึงความสามารถทางภาษาด้านการฟังของเด็กในแต่ละช่วงอายุไว้ดังนี้

อายุ 2 ขวบ ชอบฟังคำพูดสั้นๆ ชูใจ ฟังเรื่องสั้นๆ และเพลงกล่อมเด็ก วัยนี้ชอบคำซ้ำ และเลียนแบบเสียง

อายุ 3 ขวบ ชอบฟังเสียงต่างๆ เช่น เสียงสัตว์ ยานพาหนะ เครื่องใช้ในครัวเรือน ชอบฟังนิทาน ฟังได้นานและฟังอย่างตั้งใจ สามารถเข้าใจภาษาพูดง่ายๆ ของผู้ใหญ่ ทั้งคำถามและปฏิเสธ ชอบทดลองทำเสียงเหมือน เช่น เสียงรถยนต์ รถไฟ

อายุ 4 ขวบ ฟังเรื่องได้นานขึ้น เริ่มตีความหมายเรื่องที่ฟัง เช่น ถามคำถามหรือต่อเรื่องได้ วัยนี้สามารถปฏิบัติตามคำสั่งง่ายๆ ได้ ชอบฟังเรื่องซ้ำๆ และสามารถจำแนกความแตกต่างของเสียงได้

อายุ 5 ขวบ ชอบฟังนิทาน เพลง เล่นภาษา เช่น คำคล้องจอง สามารถเข้าใจคำพูดข้อความยาวๆ ได้ ความเข้าใจทำให้เด็กวัยนี้พูดเก่งและจำแม่น

อายุ 6 ขวบ ฟังเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวกับปรากฏการณ์ต่างๆ รอบตัวได้ และเข้าใจ ถ้าไม่เข้าใจจะถามกลับไป

ดังนั้น สรุปได้ว่าการฟังเป็นองค์ประกอบสำคัญของการสื่อความหมายในชีวิตประจำวันของคนเรา และการฟังไม่เพียงแต่การได้ยินเสียงเท่านั้น แต่จะต้องฟังอย่างเข้าใจความหมาย และสามารถตีความหมายสิ่งที่รับฟัง สามารถเชื่อมโยงสิ่งที่ได้รับฟังกับประสบการณ์ จากนั้นก็จะจดจำและสื่อออกมาเป็นภาษาพูดสำหรับเด็กปฐมวัย ก็จะจดจำเลียนแบบสิ่งที่ได้ยิน และสื่อออกมาเป็นภาษาพูดและเป็นพื้นฐานที่สำคัญการพัฒนาไปสู่การเขียนและการอ่านต่อไป

1.5 แนวทางการส่งเสริมการฟัง

ภรณ์ คุรุรัตน์ (2533: 93-94) ได้กล่าวถึงการสอนทักษะการฟังว่า ครูควรเตรียมเรื่องกิจกรรมทักษะการฟังแก่เด็ก ดังนี้

1. ครูต้องพยายามจัดกิจกรรมที่น่าสนใจและน่าสนใจโดยวางแผนการจัดกิจกรรมแต่ละช่วงเวลาตามความสนใจของเด็ก เช่น ความยาวของนิทาน เพลง จัดกิจกรรมที่แตกต่างกัน ใช้วัสดุอุปกรณ์ที่ดึงดูดความสนใจของเด็ก และจัดสิ่งแวดล้อมให้เหมาะสมกับการฟัง

2. กระตุ้นให้นักเรียนทราบว่า การฟังเป็นเรื่องจำเป็น

3. การสอนฟังให้เด็ก โดยวิธีการที่ครูพูดให้ชัดแต่เบาพอที่จะให้เด็กสนใจฟัง และควรให้เวลาเด็กในการรับฟังหรือเตรียมตัวฟังให้มากพอ เพื่อให้เด็กหยุดกิจกรรมอื่น แล้วหันมาฟังครู และที่สำคัญครูควรใช้คำอธิบายง่ายๆ

4. ครูต้องเป็นผู้ฟังที่ดีโดยทำตัวอย่างให้เด็กเห็นอย่างชัดเจนเช่น การหันหน้าไปทางผู้พูด

5. สร้างบรรยากาศที่ดีสำหรับเด็กและครู

6. ช่วยให้เกิดพัฒนาการรับรู้เสียง ให้รู้จักแยกเสียงที่ได้ยินในชีวิตประจำวันได้

7. เปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมต่างๆ ให้เด็กได้ฟังเรื่องหรือประสบการณ์ที่มีความหมายเพื่อเพิ่มพูนความรู้

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 79) กล่าวว่า การจัดประสบการณ์ในการฟังครูควรมีวิธีดังนี้

1. ให้เด็กรับฟังอย่างสบายๆ

2. ให้เด็กเข้าใจว่าการฟังเป็นสิ่งสำคัญควรตั้งใจฟังผู้อื่นพูดและฝึกมารยาทในการรับฟัง

3. การปฏิบัติตนในการสอนฟังของครู ครูควรจะทำสิ่งต่อไปนี้

3.1 พูดด้วยน้ำเสียงปานกลางพอที่เด็กจะได้ยิน ไม่ควรตะเบ็งตะโกน หรือพูดค่อยจนเกินไป

3.2 อย่าพูดมากจนเกินไป จนเด็กเกิดความเคยชินและไม่ตั้งใจฟัง

3.3 ให้เวลาเด็กเตรียมพร้อมที่จะรับฟัง เช่น ให้เด็กเตรียมตัวให้พร้อมก่อนที่จะพูดกับเด็ก

3.4 อธิบายให้เด็กฟังโดยใช้คำพูดง่ายๆ และมีการเตรียมล่วงหน้า

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2540: 38) การฟังครูต้องใช้การฟังอย่างจริงจังกับเด็กฟังอย่างเข้าใจ ฟังแล้วคิดเพื่อประเมินค่าเด็กกำลังสื่อสารสิ่งใดให้กับครู พร้อมตอบสนองให้เด็กคิด กระตุ้นให้เด็กกระตือรือร้นที่จะตอบและกระทำในสิ่งที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่ถูกต้อง ซึ่งการฟังของเด็กจะแตกต่างกันออกไป กิจกรรมการฟังที่ครูควรจัดได้แก่ การฟังนิทาน ฟังคำสั่ง ฟังการจำแนกเสียง ลักษณะของการจัดกิจกรรมอาจนำไปสอดแทรกในกิจกรรมการเรียนรู้อื่นๆ หรือจัดแยกเป็นกิจกรรมอิสระก็ได้

สรุปได้ว่า แนวทางในการส่งเสริมการฟัง ผู้ที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงสภาพแวดล้อมและความพร้อมของเด็ก เพื่อที่จะสามารถส่งเสริมความสามารถของเด็กได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในวัยที่สูงขึ้นต่อไป

1.6 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟัง

งานวิจัยในประเทศ

จิตราพร เตมียกุล (2531: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยโดยการใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ผลการวิจัยพบว่า พบว่าสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัยโดยการใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบในด้านความจำ ด้านความเข้าใจ ด้านการใช้เหตุผลและด้านการประเมินสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

นงเยาว์ คลินิกฉาย (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความสามารถด้านการฟัง และการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัยชาย – หญิงอายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ มีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ตามปกติ

เบญจะ คำมะสอน (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

สนอง สุทธาอามาตย์ (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัยชาย – หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ปี ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร มีความสามารถด้านการฟังและการพูดสูงขึ้นกว่าก่อนการทดลอง

ธีรณัฐ เทยกลิ่นเทศ (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัย ชาย-หญิง อายุ 4-5 ปี ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการมีส่วนร่วมของผู้ปกครอง มีความสามารถทางภาษาที่สูงขึ้น

งานวิจัยในต่างประเทศ

เพลฟีลด์; และมาราสคูลิโอ (Penfield; & Marasculio. 1972: 220-224) ได้ศึกษาเกี่ยวกับทักษะพื้นฐานในการฟัง เพื่อสื่อความหมายไปถึงการอ่าน การพูด และการเขียน โดยมีจุดมุ่งหมายปรับปรุงทักษะการฟังด้วยการฝึกฝน และเพื่อศึกษาความแตกต่างของภาวะเศรษฐกิจ สังคม และเพศ มีความสัมพันธ์กับทักษะพื้นฐานหรือไม่ ศึกษาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 จำนวน 15 ห้องเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 จำนวน 19 ห้องเรียน จากครูที่มีความรู้และสนใจในการฝึกทักษะการฟัง อุปกรณ์ประกอบการฝึกคือเทปบันทึกเสียง หลังจากจบการฝึกแล้ว ทำการทดสอบนักเรียนด้วยแบบทดสอบ 33 ข้อ พบว่า การฝึกทักษะการฟังให้ผลดีต่อการอ่าน การพูด และการเขียน และความแตกต่างกันของภาวะเศรษฐกิจ สังคมและเพศ ไม่มีอิทธิพลต่อการพัฒนาทักษะการฟังของนักเรียน

วูดเวิร์ด, คาโรลิน; และเจอโรม (Woodward, Carolyn; & Jerme. 1977: 1) ได้ศึกษาความสามารถในการเรียนของเด็กปฐมวัย พบว่าเด็กที่มีความพร้อมทางการฟังและการออกเสียง การผูกประโยค มีความสามารถในการเขียนกว่าเด็กที่ไม่พร้อมในการฟัง

ดิเบียสซิโอ (Dibiasio. 1978: 2739) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการฟังและการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 2, 4 และ 6 จำนวน 493 คน โรงเรียนเล็กๆ ในชนบท รัฐโรดไอแลนด์ ผลการวิจัยพบว่า การฟังและการอ่านของนักเรียนในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 และ 6 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ความสัมพันธ์ในการฟังและการอ่านของนักเรียนไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

จากเอกสารและงานวิจัยดังกล่าว การฟังเป็นสิ่งที่เด็กมีพัฒนาการมาตั้งแต่แรกเกิด และมีการพัฒนาเป็นลำดับขั้น นอกจากนั้นความสามารถทางการฟังสามารถช่วยส่งเสริมได้หลายวิธี ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับครูผู้สอนและผู้ที่เกี่ยวข้อง จะช่วยให้เด็กได้มีทักษะทางภาษาที่ดีขึ้น จึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจในการทำวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการฟังของเด็กปฐมวัย

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด

2.1 ทฤษฎีพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัย

การที่เด็กปฐมวัยแต่ละคนมีพัฒนาการทางการพูดที่แตกต่างกันนั้น ได้มีนักการศึกษา ค้นคว้าและค้นพบ กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็ก และทฤษฎีต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัย ดังต่อไปนี้

ศรีเรือน แก้วกังวาล (2519: 127-133) ได้กล่าวถึง กระบวนการเรียนรู้ภาษาของเด็ก ตั้งแต่แรกเกิดจนกระทั่งสามารถใช้ภาษาไทยในการสื่อสารได้นั้น มีกระบวนการเรียนรู้ตามลำดับ ดังนี้

1. การเลียนแบบ (Imitation) เป็นกระบวนการเรียนรู้ภาษา เพราะเป็นขั้นที่เด็กเลียนเสียงของคำและพูดตามเสียงที่ได้ยิน

2. การเอาอย่าง (Identification) เด็กมิได้เลียนเสียงการออกเสียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่จะเลียนแบบท่าทาง นิสัยใจคอบนุคคลตามเสียงที่ได้ยินด้วย

3. การเลียนแบบพฤติกรรมตอบสนองพร้อมทั้งสิ่งเร้าหลายตัว (Multiple Response Learning) เป็นพฤติกรรมตอบสนองสิ่งเร้าที่เด็กพยายามทำตาม โดยใช้ข้อวัฏะในการเปล่งเสียงต่างๆ นั้น ให้ทำงานร่วมกัน ได้แก่ ส่วนสมองที่รับรู้ มองเห็น ได้ยิน สะสมความจำควบคุมริมฝีปาก สีนัยท่าทางและสบตา

4. การเรียนรู้โดยสัมพันธ์สภาวะ (Association Learning) เด็กเรียนรู้คำและความหมาย โดยอาศัยความสัมพันธ์ระหว่างเสียงและสิ่งของหรือพฤติกรรม เช่น เด็กเรียนรู้คำว่า ตุ๊กตา เมื่อแม่ยื่นตุ๊กตาให้แล้วบอกว่า ตุ๊กตา เด็กเรียนรู้ได้จากการเชื่อมโยงกับสิ่งของ

5. การเรียนรู้แบบถามตอบ (Question - Answering) เมื่อได้เรียนรู้ภาษาไทยไปบ้างแล้ว เด็กจะเกิดความคิดอย่างมีระเบียบ รู้จักใช้เหตุผล ความสงสัยและความอยากรู้อยากเห็น ทำให้เด็กชอบใช้คำถาม การตอบสนองความอยากรู้อยากเห็นโดยการตอบคำถามจะช่วยให้พัฒนาการทางภาษาของเด็กดีขึ้น

6. การลองผิดลองถูก (Trial and Error) ช่วงนี้เป็นช่วงลองปฏิบัติ อาจจะถูกบ้าง ผิดบ้าง การเข้าใจ และชมเชยเมื่อเด็กออกเสียงได้ถูกต้องจะทำให้เด็กมั่นใจและช่วยภาษาพัฒนาได้รวดเร็วขึ้น

7. การถ่ายการเรียนรู้ (Transfer of Learning) การเรียนรู้ในสิ่งใหม่ๆ จะง่ายขึ้น ถ้าผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวพันกันมาก่อน เช่น การรู้จักไก่ แล้วสอนให้รู้จักเป็ด ห่าน โดยชี้ให้เห็นความแตกต่าง เด็กจะจำได้เร็วและมีความคิดตามลำดับอย่างมีระบบ

ดวงเดือน ศาสตรภักดิ์ (2529: 309-316) ได้กล่าวถึงทฤษฎีความคิดและภาษาของ ไวทสกี (Vygotsky's Theory of Thought and Language) ว่าด้วยพัฒนาการทางภาษา และความสัมพันธ์ระหว่างความคิดและภาษา (ไวทสกีใช้คำว่าภาษาในความหมายเดียวกับการพูด) สรุปได้ว่า พัฒนาการทางภาษาดำเนินไปเป็น 4 ขั้น เช่นเดียวกับพัฒนาการทางสมอง ดังนี้

1. ระยะแรก, ระยะดั้งเดิม หรือระยะธรรมชาติ ระยะนี้เทียบได้กับวงกลมซึ่งยังไม่ทับซ้อนกับวงกลมของความคิด มีระยะตั้งแต่แรกเกิด 2 ขวบ ระยะนี้มีลักษณะเป็นการพูดที่ไม่ใช้สติปัญญา มี 3 ลักษณะ ลักษณะแรก คือ เด็กจะเปล่งเสียงซึ่งแสดงอารมณ์ เช่น ร้องด้วยความเจ็บปวด หรือความคับข้องใจหรือทำเสียงอ้ออาด้วยความพอใจ พออายุได้ 2 เดือน เสียงที่แสดงอารมณ์จะประสานกับเสียงซึ่งอาจตีความว่าเป็นเป็นปฏิสัมพันธ์ทางสังคมที่มีต่อเสียงหรือการปรากฏตัวของบุคคลอื่น ในตอนนี้จะรวมถึงเสียงหัวเราะและเสียงที่เปล่งออกมาอย่างไม่ชัดเจนด้วย ระยะที่สามเป็นลักษณะการเปล่งเสียงซึ่งไม่เกี่ยวกับความคิดมักเป็นคำพูดคำแรกของเด็ก ซึ่งเป็นตัวแทนของสิ่งของหรือความต้องการ คำเหล่านี้มักเป็นคำที่เกิดจากการการเรียนรู้โดยกว้างเงื่อนไขจากพ่อแม่หรือพี่น้องจับคู่คำกับวัตถุที่พบเห็นบ่อยๆ

2. ระยะที่สอง เด็กจะเริ่มใช้สติปัญญาในเชิงของการปฏิบัติโดยจดจำลักษณะต่างๆ ของสิ่งที่อยู่รอบตัวนั่นคือ การเริ่มใช้เครื่องมือในฐานะที่เป็นสื่อเพื่อให้ได้สิ่งที่ตนประสงค์ อย่างไรก็ตามพัฒนาการทางภาษาก็ถือว่ายังไร้เดียงสาอยู่เพราะเด็กจะใช้โครงสร้างของไวยากรณ์ได้อย่างเหมาะสมโดยปราศจากการรู้ถึงหน้าที่ของโครงสร้างไวยากรณ์ที่เขาใช้

3. ระยะที่สาม เป็นระยะของการพูดโดยยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง การพูดลักษณะนี้จะพบมากในวัยก่อนเข้าเรียนหรือเด็กอนุบาล โดยเฉพาะขณะกำลังเล่น ส่วนใหญ่เด็กจะพูดคนเดียวขณะกำลังทำกิจกรรมไม่ว่าจะอยู่คนเดียวหรืออยู่กับผู้อื่น วกก็อตสก็ไม่เห็นด้วยกับกลุ่มที่ว่า การพูดในลักษณะกรยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง (Egocentric Speech) จะหมดไปหลังอายุ 7 ปี แต่เขากลับเห็นว่าการลดลงของลักษณะภาษาในช่วงนี้เป็นอาการที่บ่งถึงการพัฒนาที่เข้าสู่ระยะที่ 4

4. ระยะที่สี่ ซึ่งเรียกว่า การเจริญเติบโตเข้าสู่ภายใน (Ingrowth Stage) เด็กจะเรียนรู้ที่จะใช้ภาษาในสมองของตนเองในรูปของพูดที่ไม่มีเสียง (Soundless speech) การคิดโดยอาศัยความจำที่มีเหตุผล ซึ่งเป็นอาการภายในที่ใช้เพื่อแก้ปัญหา ตลอดชีวิตบุคคลจะใช้ทั้งการพูดภายนอกและการพูดภายในเป็นเครื่องมือในการสร้างความคิด

วงพัคตร์ ภูพันธ์ศรี; และศิรินันท์ ดำรงผล (2532: 6-11) จากทฤษฎีพัฒนาการทางความคิดความเข้าใจของเพียเจท์ (Piaget) ในขั้นความคิดเกิดก่อนปฏิบัติการ ในเด็กอายุ 2-7 ปี ในขั้นนี้เด็กเริ่มใช้ภาษาและเข้าใจความหมายของสัญลักษณ์ เด็กจะพยายามพูดและนำคำมาสร้างประโยคใหม่ต่างๆ ที่ยังไม่เข้าใจความหมายตื้นๆ อายุ 3 ขวบพูดได้ประโยคละ 8-10 คำและถูกหลักไวยากรณ์ เพียเจท์บอกว่าเด็กวัยนี้ต้องการประสบการณ์มากๆ เพื่อเข้าใจคำยากๆ บางครั้งความคิดและคำพูดของผู้ใหญ่นั้นยากและคาดหวังจะให้เด็กเล็กๆ เข้าใจคำที่ยากๆ เหล่านั้นด้วย

ศรียา นิยมธรรม; และประภัสสร นิยมธรรม (2541: 27-30) ได้กล่าวถึงทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาและการพูดไว้ดังนี้

1. ทฤษฎีเสริมกำลัง (Reinforcement Theory) ทฤษฎีนี้อาศัยจากหลักทฤษฎีการเรียนรู้ ซึ่งถือว่าพฤติกรรมทั้งหลายถูกสร้างขึ้นโดยอาศัยการวางเงื่อนไข โรนโกลด์ (Rheingold) และคณะพบว่าเด็กจะพูดมากขึ้นเมื่อให้รางวัลหรือเสริมกำลัง วินิทซ์ (Winitz) ได้อธิบายถึงการที่เด็กเกิดการรับรู้ในระยะการเล่นเสียงตอนต้นๆ ว่าเป็นการกระทำตามธรรมชาติของมนุษย์ ในการที่จะมีจุดหมายปลายทางตัวอย่างเช่น เมื่อเด็กหิวก็เคลื่อนไหวปาก ซึ่งมีจุดหมายปลายทางที่การดูดและการกินอาหาร ต่อมาเมื่อโตขึ้นก็อาจใช้วิธีทำเสียงอ้อแอ้ โดยหวังว่าแม่จะเข้ามาหาและเล่นเสียงคุยตามไปด้วย

2. ทฤษฎีการรับรู้ (Motor Theory of Perception) ในบางครั้งเด็กจะพูดคำที่ไม่เคยพูดหรือไม่เคยถูกสอนให้พูดมาก่อนเลย แม้แต่ในระยะเล่นเสียงก็ได้เปล่งเสียงที่คล้ายกับคำนั้น จึงสงสัยว่าเด็กเรียนรู้ได้อย่างไร ทฤษฎีนี้ให้คำตอบในแง่ที่ว่า ลิเบอร์แมน (Lieberman) ตั้งสมมติฐานไว้ว่า การรับรู้ทางการฟังขึ้นอยู่กับการเปล่งเสียง จึงเห็นได้ว่าเด็กมักจ้องหน้าเวลาเราพูดด้วย ทำนองเดียวกับเด็กหูตึง การทำเช่นนี้อาจเป็นเพราะเด็กฟัง พูดซ้ำด้วยตนเองหรือหัดเปล่งเสียงโดยอาศัยการอ่านริมฝีปากแล้วจึงเรียนรู้คำ

3. ทฤษฎีสภาวะติดตัวมาแต่กำเนิด (Innateness Theory) ชอมสกี (Chomsky) นักภาษาศาสตร์อเมริกันเป็นผู้คิดทฤษฎีนี้ เขาอธิบายว่าเด็กทุกคนเกิดมาพร้อมกับเครื่องมือในการเรียนรู้ภาษา (Language Acquisition Device) ซึ่งเรียกว่า แอล เอ ดี (L.A.D.) เครื่องมือนี้จะรับข้อมูลทางภาษา ซึ่งมาจากประโยคต่างๆ เด็กก็จะเกิดการเรียนรู้กฎต่างๆ ทางไวยากรณ์ที่มีใช้ในภาษา กฎทางไวยากรณ์ต่างๆ นี้ก็คือความรู้ในภาษา (Competence)

4. ทฤษฎีความสัมพันธ์ (Interaction Theory) ได้มีนักสังคมวิทยาภาษาศาสตร์ และนักจิตวิทยาสาสตรกลุ่มหนึ่งเสนอขึ้น โดยกล่าวว่า คนเราเกิดมานั้นจะต้องมีบางสิ่งบางอย่างติดตัวมาซึ่งทำให้คนผิดไปจากสัตว์อื่น แต่ไม่ใช่ แอล เอ ดี สิ่งนั้นคือ ความสามารถในการเรียนภาษา (Language Capacity) และความรู้เกี่ยวกับโลก (Cognitive Knowledges)

นอกจากนี้ยังมีทฤษฎีพัฒนาการทางภาษาอื่นๆ อีก เช่น

1. ทฤษฎีความบังเอิญจากการเล่นเสียง (Babble Luck) ซึ่งธอร์นไค์ (Thorndike) เป็นผู้คิด โดยอธิบายว่าเมื่อเด็กกำลังเล่นอยู่นั้น เผอิญมีบางเสียงไปคล้ายกับเสียงที่มีความหมายในภาษาพูดของพ่อแม่ พ่อแม่จึงให้รางวัลในทันที ด้วยวิธีนี้เด็กจะมีพัฒนาการทางภาษาไปเรื่อย

2. ทฤษฎีชีววิทยา (Biological Theory) ของอีริก เลนเนเบอร์ก (Eric Lenneberg) เชื่อว่าพัฒนาการทางภาษานั้นมีพื้นฐานทางชีววิทยาเป็นสำคัญ กระบวนการที่คนพูดได้ก็เกิดจากกรที่คนสามารถถ่ายทอดภาษากันได้

3. ทฤษฎีการให้รางวัลของแม่ (Mother Reward Theory) จอห์น ดอลลาร์ด (John Dollard) และนีล มิลเลอร์ (Neel Miller) เป็นผู้คิดตั้งทฤษฎีนี้ โดยย้าเกี่ยวกับบทบาทของแม่ในการพัฒนาภาษาของเด็กว่าภาษาที่แม่ใช้ในการเลี้ยงดูเพื่อสนองความต้องการของลูกจะเป็นเหตุให้เกิดภาษาพูดแก่ลูก

จากการศึกษากระบวนการเรียนรู้ภาษา และทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น สรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยเป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องพร้อมกับพัฒนาการทางด้านอื่นๆ มีความแตกต่างกันไปในแต่ละคน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปัจจัยภายในตัวเด็กเองและปัจจัยภายนอกที่แวดล้อมตัวเด็ก

2.2 ความหมายของการพูด

เปลื้อง ณ นคร (2540: 2) กล่าวว่า คำพูดทำให้มนุษย์มีเสรีภาพ ผู้ใดไม่สามารถแสดงความคิดเห็นของตน ผู้นั้นคือ ทาส เพราะการพูด เป็นการแสดงเสรีภาพ

รังสรรค์ จันต๊ะ (2541: 21) ได้กล่าวถึงการพูดไว้ว่าการพูดหมายถึงกระบวนการหนึ่งในการสื่อสารของมนุษย์ ผู้พูดเป็นผู้ส่งสารอันเป็นเนื้อหาสาระของข้อมูล ความรู้ กับอารมณ์ ความรู้ ความต้องการและความคิดเห็นของตนเองประกอบกับกริยาท่าทางต่างๆ ส่งไปยังผู้ฟังหรือผู้รับสาร เพื่อให้ได้รับทราบและเกิดการตอบสนองในขั้นสุดท้าย

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541: 49) ได้กล่าวถึงความหมายของการพูดไว้ 4 ด้านดังนี้

ในด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic level) หมายถึง ขบวนการพูดที่ผู้พูดสรรหาถ้อยคำเสียงที่ต้องการใช้มารวมกัน เปล่งออกมาเป็นประโยคที่ถูกต้อง ตามหลักไวยากรณ์

ในด้านสรีรวิทยา (Physiological level) เป็นระบบการทำงานของเซลล์ประสาท เช่น จัดสรรให้อวัยวะต่างๆ ของผู้เคลื่อนไหว เพื่อการเปล่งเสียงกระตุ้นการทำงานของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียง และอวัยวะที่ใช้ในการรับฟังเสียงของผู้พูด และผู้ฟัง

ในด้านความรู้ในเรื่องเสียง (Acoustic level) ก็คือการที่คลื่นเสียงเดินทางผ่านอากาศระหว่างผู้พูดมายังผู้ฟัง พร้อมๆ กับที่จะสะท้อนไปเข้าหูผู้พูดเองด้วย

ในด้านจิตวิทยา (Psychological level) หมายถึง ความรู้สึกจากการฟังการฟังสิ่งที่ได้ยินได้ฟังจากผู้พูดทำให้เกิดความสัมพันธ์กันทั้งผู้พูดและผู้ฟัง โดยที่มีการคาดหวังด้วยกันทั้งสองฝ่าย

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 797) พูด หมายถึง เปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542: 86) ได้กล่าวว่า การพูด หมายถึง พฤติกรรมการติดต่อสื่อสารกันระหว่างบุคคล ด้วยการใช้ถ้อยคำ น้ำเสียง อากัปกิริยา ท่าทาง แววตา เพื่อถ่ายทอดความรู้สึกความคิด ความต้องการของผู้พูดไปสู่ผู้ฟังฟังเกิดความเข้าใจและตอบสนองได้ การพูดเป็นเครื่องมือสำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะด้านภาษาได้เป็นอย่างดี

สรุปได้ว่า การพูด หมายถึง การแสดงความรู้สึกจากการได้ฟัง และการคิด แล้วสื่อออกมาให้ผู้อื่นได้เข้าใจ อาจเป็นการแสดงความรู้สึกนึกคิด ความต้องการ ความรู้และประสบการณ์ โดยการเปล่งเสียงออกมาเป็นถ้อยคำ ซึ่งต้องอาศัยขบวนการต่างๆ ทำงานอย่างต่อเนื่องและประสานกัน คือ ขบวนการหายใจขบวนการเปล่งเสียง ขบวนการแปรเสียงและการกำธรเสียงเพื่อให้ผู้ฟัง ฟังแล้วเข้าใจได้อย่างถูกต้อง

2.3 ความสำคัญของการพูด

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542: 63-64) ได้กล่าวว่า การพูดเป็นเครื่องมือที่สำคัญของการติดต่อสื่อสารที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิต การฝึกพูดเป็นพื้นฐานที่จะช่วยฝึกทักษะทางด้านภาษาเป็นอย่างดี ซึ่งจุดประสงค์ของการพูดมีดังต่อไปนี้

1. เพื่อให้เด็กพัฒนาการพูดได้คล่องเป็นธรรมชาติ ได้เรียนรู้คำศัพท์ใหม่ๆ
2. พัฒนาความสามารถในการพูดได้ชัดเจน ได้ฝึกเสียงที่เป็นปัญหาสำหรับเด็ก เช่น เสียง “ส” นอกจากนี้ยังคงพูดด้วยเสียงที่น่าฟัง รื่นหู ไม่ดัง ไม่ค่อยเกินไป มีความมั่นใจในการพูด
3. พูดถูกต้องจนเป็นนิสัย เช่น เด็กๆ มักจะพูดประโยคปฏิเสธว่า “ผมเปล่าทำ” ต้องแก้เป็น “ผมไม่ได้ทำครับ” หรือ “ไม่ได้ทำค่ะ”
4. เพื่อใช้ภาษาเป็นเครื่องมือติดต่อกับสังคมกับเพื่อนๆ และบุคคลอื่นๆ การที่เด็กจะเป็นที่น่าคบหาสมาคมด้วยย่อมต้องมีภาษาที่สุภาพ ดังนั้น การให้การศึกษาแก่เด็กวัยนี้ย่อมจะต้องฝึกเด็กให้รู้จักใช้คำสุภาพทั้งหลาย เช่น คำว่า “ขอโทษ” “ขอบคุณ” “ขอใบ้” โดยต้อง

2. ระยะเล่นเสียง (Vocal Play) คือการที่เด็กทำเสียงสูงต่ำประกอบไปด้วย พบในระยะอายุประมาณ 6-8 เดือน

3. ระยะเล่นเสียง (Jargon Stage) เป็นลักษณะการพูดของเด็กระยะก่อน 2 ขวบ คือการที่เด็กเลียนแบบเสียงพูดของผู้ใหญ่ ถ้าฟังเผินๆ คิดว่าเด็กพูดได้เป็นประโยคยาวๆ แต่ที่จริงแล้วไม่มีความหมาย

4. ระยะการพูดย่อๆ หรือการพูดคลุมความหมาย เกิดขึ้นระยะอายุ 2 ขวบขึ้นไป เด็กจะนำคำมารวมกันพูดสั้นๆ การเรียงคำอาจสลับสับสน และส่วนใหญ่จะมีเสียง 2 หรือ 3 คำเท่านั้น เช่น “แมวไหน” เป็นต้น หรือตัดคำให้เหลือคำเดียวเช่น “ไป”

5. การใช้ท่าทาง (Gestures) เกิดในช่วงที่เด็กยังไม่สามารถใช้คำพูดบอกความต้องการได้ จึงใช้ท่าทางเพื่อทดแทนภาษา แต่หลังจาก 2 ขวบไปแล้ว เด็กจะใช้ท่าทางน้อยลงไปเป็นลำดับ

เฮิร์ลอค (นิรันดร์ รอดเยี่ยม. 2531: 20-23; อ้างอิงจาก Hurlock. 1978. *Child Development*. P.185-186) สรุปได้ดังนี้

1. ความเข้าใจภาษาที่ผู้อื่นพูด (Comprehension)

ความสามารถที่จะเข้าใจคำพูดของผู้อื่น ต้องอาศัยความรู้ศัพท์ต่างๆ เป็นพื้นฐานทำนองเดียวกับที่ผู้เรียนเรียนภาษาต่างประเทศ ก็ต้องรู้ศัพท์มากพอควร จึงจะจับความได้ และอาจเข้าใจภาษาก่อนจะพูดได้เด็กก็เช่นกัน เด็กอาจเข้าใจท่าทางการพูด การกระทำ แต่อาจไม่เข้าใจคำประโยคที่พูด ในการพัฒนาความเข้าใจนั้น เด็กอาจมีการตอบสนองต่อทั้งลีลาการพูดและสำเนียงที่เขาได้ยินในสภาพการณ์ต่างๆ เด็กจะเรียนรู้ความหมายของคำจาก สถานการณ์จากท่าทาง เช่น การยิ้ม สัมผัสเสียงที่พูด

2. การเรียนรู้คำศัพท์ (Vocabulary Learning) พิจารณาได้ 2 ด้าน คือ

2.1 คำศัพท์ทั่วไป ได้ลำดับขั้นของคำศัพท์ไว้ดังนี้

2.1.1 คำนาม เป็นคำแรกของเด็ก ซึ่งเกิดจากการเล่นเสียง

2.1.2 กริยา หลังจากที่ได้เรียนรู้คำนามเพียงพอที่จะไปใช้เรียกชื่อคน และสิ่งของในสภาพแวดล้อมได้แล้ว เขาก็เริ่มที่จะเรียนรู้คำศัพท์โดยเฉพาะคำศัพท์ที่เป็นการแสดงท่าทาง เช่น ให้ เอาไป และถือไว้

2.1.3 คำคุณศัพท์ จะปรากฏให้เห็นได้ในราวขวบครึ่ง คำคุณศัพท์ง่ายๆ ที่ใช้ในเริ่มแรกได้แก่ “ดี” “เลว” “ชน” “ร้อน” และ “หนาว” ซึ่งจะใช้กับบุคคล อาหาร และของเล่น

2.1.4 กริยาวิเศษณ์ เด็กจะรู้จักใช้พร้อมๆ กับคำคุณศัพท์คำกริยาวิเศษณ์ที่ใช้ทั่วๆ ไป ก็มี “ที่นี่” และ “ที่ไหน” ในช่วงสองปีแรกเด็กเรียนรู้คำศัพท์ได้ช้า หลังจากนั้นในระยะก่อนเข้าเรียนจะเรียนรู้เร็วขึ้น และจะเรียนรู้อย่างรวดเร็วหลังจากเข้าโรงเรียนแล้ว ทั้งนี้เนื่องจากได้รับการสอนโดยตรงจากครู และจากการได้พบเห็นสิ่งต่างๆ มากขึ้น ผลจากการศึกษาค้นคว้าของนักจิตวิทยาหลายท่านพบว่า โดยเฉลี่ยเด็กประถมศึกษปีที่ 1 จะรู้จักคำประมาณ 20,000 – 24,000 คำ หรือ 5-6% ของคำในพจนานุกรม ครั้นโตถึงชั้น ป.6 เด็กรู้จักคำศัพท์ประมาณ 50,000 คำ และราว 80,000 คำ หรือ 22% ของคำในพจนานุกรมฉบับมาตรฐานสำหรับเด็กที่เริ่มเข้าเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ซึ่งจำนวนคำศัพท์ที่เด็กเรียนรู้ ส่งผลถึงภาษาพูดของเด็ก

2.2 ศัพท์เฉพาะ 7 ลักษณะ คือ

2.2.1 ศัพท์เกี่ยวกับสี เด็กทั่วไปจะรู้จักชื่อขั้นต้นในราว 4 ขวบ และจะเรียนรู้ในสิ่งอื่นๆ ซึ่งขึ้นอยู่กับความสนใจเรื่องสีและโอกาสที่จะเรียนรู้

2.2.2 ศัพท์เกี่ยวกับจำนวนมาตราวัดเซาว์ปัญญาของ สแตนฟอร์ด บินเน็ต (Stanford Binet) เด็ก 5 ขวบ สามารถที่จะนับสิ่งของได้ถึง 3 เด็ก 6 ขวบ จะเข้าใจคำว่า “สาม” “เก้า” “ห้า” “สิบ” และ “เจ็ด” ดีพอที่จะนับแบ่งลูกบาศก์ได้

2.2.3 ศัพท์เกี่ยวกับเวลา เด็กอายุ 6-7 ขวบ จะรู้ความหมายของเวลา ตอนเช้า ตอนบ่าย ตอนกลางวัน ตอนกลางคืน ฤดูร้อน และฤดูหนาว

2.2.4 ศัพท์เกี่ยวกับเงิน เด็กอายุ 4-5 ขวบ เริ่มที่จะรู้ค่าของเหรียญตามลักษณะขนาดและสีของเหรียญ

2.2.5 ศัพท์แสดง ช่วงระหว่าง 4-8 ขวบ เด็กส่วนมากโดยเฉพาะเด็กชายใช้ศัพท์แสดงแสดงออกทางอารมณ์และทำตามกลุ่มเพื่อน

2.2.6 ศัพท์คำสบล สาบาน คำสาบานส่วนมากเด็กชายจะเป็นผู้ใช้ เริ่มในวัยเข้าเรียน เพื่อสร้างเอกลักษณ์ให้ตนเองว่าโตแล้ว เพื่อทดแทนความรู้สึกที่เป็นปมด้อย และเพื่อดึงดูดความสนใจ

2.2.7 ศัพท์ลับเฉพาะ เด็กหญิงเกือบทุกคนจะใช้ภาษา เฉพาะหลังจากอายุ 6 ขวบ เพื่อใช้สื่อสารกับเพื่อน

3. การสร้างประโยค (Forming Sentences)

เมื่อเด็กเริ่มพูดเป็นประโยค ก็มักทำโดยเอาคำมาต่อกัน ซึ่งเด็กจะเริ่มทำได้ก่อนอายุ 2 ขวบ ระยะแรกๆ ก็มักใช้คำเดียวก่อนอาจเป็นคำนามหรือกริยา มาประกอบกับท่าทาง เมื่อเด็กอายุ 2 ขวบ เด็กจะรวมคำมาต่อเป็นประโยคแต่ไม่สมบูรณ์ ประโยคมักประกอบด้วยคำนาม และ

คำกริยา บางครั้งอาจมีคำคุณศัพท์หรือกริยาวิเศษด้วย เมื่ออายุ 4 ขวบ เด็กพูดเป็นประโยคได้ เกือบสมบูรณ์ และรู้จักใช้คำเกือบทุกชนิด พออายุ 6 ขวบ เด็กรู้จักใช้ประโยคเกือบทุกแบบ ประโยคที่ใช้ตอนแรกๆ มักเป็นประโยคง่ายๆ และค่อยๆ ซับซ้อนขึ้นตามลำดับ

4. การออกเสียง (Pronunciation)

เด็กจะเลียนเสียงตามที่ตนได้ยิน ดังจะเห็นได้ว่า เด็กจะพูดภาษาได้ตามลักษณะ ภาษาที่ตนได้ยินมาจากสิ่งแวดล้อม ในช่วงอายุ 12-18 เดือน เด็กส่วนมากมักพูดฟังไม่รู้เรื่อง นอกจากคนใกล้ชิดในช่วงอายุ 18-36 เดือน การออกเสียงดีขึ้นมาก การไม่เข้าใจสิ่งที่เด็กพูดทำให้ เข้าใจผิด ไม่รู้ว่าต้องการอะไรแน่ มักทำให้เด็กเกิดความคับข้องใจได้ง่าย และทำให้เด็กมี พฤติกรรมถอยหลัง คือใช้วิธีร้องให้เหมือนเมื่อยังเล็กอีกครั้ง โดยปกติหลังวัย 3 ขวบ จะออกเสียง ชัดขึ้น แต่ยังมีบางคนยังออกเสียงบางเสียงไม่ชัด เช่น “พ่อ – ป้อ” “ช้าง – ช้าง” “จี่ – ลี่” เป็นต้น แต่ หลังจาก 5-6 ขวบไปแล้วอาการพูดแบบนี้จะค่อยๆ หดไป เด็กจะพูดชัดเหมือนผู้ใหญ่

บันลือ พุกษะวัน (2536: 22) กล่าวถึงพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัยไว้ดังนี้

1. การพูดซ้ำ ฟังซ้ำ เด็กชอบใช้คำพูดซ้ำๆ เลียนคำพูดของผู้ใหญ่ และผู้ใกล้ชิด
2. Monologue ชอบพูดคนเดียว ทำนองบอกความประสงค์ของตนเอง เกี่ยวข้องกับ ตนเอง เช่น จะไปเที่ยว จะมีตุ๊กตาสวยๆ หรือนั่งเล่นกันอยู่สองคน แต่ต่างพูดกันไปคนละเรื่อง
3. Communicate หมายถึงรู้จักพูดให้คนอื่นเข้าใจในเจตนา เข้าใจตน ชักชวนให้ผู้อื่น เล่นด้วยหรือร่วมมือช่วยตนเองได้

เบญจมาศ พระธานี (2540: 9-11) ได้สรุปขั้นตอนของพัฒนาการด้านการพูดไว้ดังนี้

1. เสียงแสดงปฏิกิริยาสะท้อน (Reflex sounds) อายุ 0-2 เดือน เป็นขั้นแรกของการ เรียนรู้ภาษาและการพูด ตั้งแต่เด็กร้องไห้ตอนแรกคลอด ซึ่งเป็นการแสดงถึงการพัฒนาการ ทำงานของอวัยวะที่ใช้ในการออกเสียงและหายใจที่จะเป็นพื้นฐานของการพูดต่อไป การร้องไห้ ระยะเวลาจะแสดงถึงความต้องการของเด็กได้หลายอย่าง เช่น หิว เปียก หรือตกใจ เป็นต้น
2. เสียงอ้อแอ้ (Babbling) อายุ ½ เดือน – 2 ปี เป็นขั้นที่เด็กส่งเสียงด้วยความ พอใจที่ได้เคลื่อนไหวอวัยวะที่ใช้ในการพูด โดยจะเลียนแบบเสียงของตัวเองซ้ำๆ เสียงอ้อแอ้นี้ เกิดขึ้นโดยสัญชาตญาณของความเป็นมนุษย์ จึงพบได้ในเด็กทุกคนแม้กระทั่งเด็กหูหนวกหูตึง แต่การส่งเสียงอ้อแอ้ในเด็กเหล่านี้จะไม่พัฒนาต่อไปตามปกติเพราะไม่ได้ยินเสียงของตัวเอง
3. การส่งเสียงเพื่อสื่อความหมาย (Socialized vocal play) อายุ 5-6 เดือน เป็น ขั้นที่เด็กเริ่มส่งเสียงเพื่อการสื่อสารกับผู้อื่นโดยเด็กจะฟังเสียงอื่นและส่งเสียงโต้ตอบเป็นครั้งคราว

ขั้นที่คาบเกี่ยวกับการส่งเสียงอ้อแอ้ ซึ่งบางครั้งเด็กจะส่งเสียงอ้อแอ้เล่นคนเดียวบางครั้งส่งเสียงเพื่อโต้ตอบคนรอบข้าง

4. คำแรกที่มีความหมาย (The first Meaningful Word) อายุ 8-10 เดือน เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเข้าใจคำพูดที่เคยได้ยินจากการเชื่อมโยงคำพูดกับเหตุการณ์ต่างๆ แล้วสะสมเป็นความรู้ภายใน เมื่อเด็กมีความพร้อมเด็กจะเลียนแบบการออกเสียงผู้อื่น และออกเสียงคำคำนั้นได้ถูกต้องในเวลาต่อมา

5. วลี ประโยค และภาษาเด็ก (Phrases, Sentences, and Jargon) อายุ 12-24 เดือน เป็นขั้นที่เด็กเริ่มเป็นคำที่ยาว 2 พยางค์ หรือคำ 2 คำรวมกันเป็นวลี และประโยค ซึ่งมีความซับซ้อนมากขึ้นตามอายุ โดยเฉลี่ยเด็กอายุ 1 ปี จะพูดวลีหรือประโยคที่ยาว 1 คำ เด็กอายุ 21 ปี จะพูดวลีหรือประโยคที่ยาว 2 คำ เด็กอายุ 3 ปี จะพูดวลีหรือประโยคที่ยาว 3 คำ และเด็กอายุ 4 ปี จะพูดวลีหรือประโยคที่ยาว 4 คำ แต่ในบางครั้งเด็กจะมีการทดลองใช้คำศัพท์ใหม่ๆ ซึ่งอาจจะมีลักษณะของการหยุดคิด (Pause) พูดซ้ำๆ ใช้คำเอื้ออ้า บ่อยๆ คล้ายคนติดอ่าง (Normal Disfluency) ลักษณะการพูดเช่นนี้เกิดขึ้นในช่วงที่เด็กอายุ 2-6 ปี ซึ่งจะค่อยๆ หายไปเมื่อเด็กเรียนรู้การพูดคำศัพท์ต่างๆ มากขึ้น หรือในบางครั้งเด็กเองอยากพูดอยากอธิบายบางสิ่งบางอย่างแต่ไม่ทราบว่าจะใช้คำศัพท์อะไร เด็กจะใช้พยางค์ที่ไม่มีความหมายปนกับพยางค์ที่มีความหมาย) Jargon (การพูดลักษณะเช่นนี้ควรจะหายไปเมื่อเด็กมีอายุ 2½ ปี เพราะเด็กมีการขยายคำศัพท์มากขึ้นแล้ว

6. พัฒนาการแปรเสียง เสียง จังหวะ และภาษา (Articulation, voice, Rhythm, and Language Development) อายุ 5-7 ปี เป็นขั้นที่เด็กมีการเรียนรู้การใช้เสียงพูดให้ถูกต้องและมีการขยายคำศัพท์โครงสร้าง และความซับซ้อนของประโยคมากขึ้น เด็กจะพัฒนาสิ่งเหล่านี้ได้ค่อนข้างสมบูรณ์ใกล้เคียงผู้ใหญ่ราวอายุ 7-8 ปี

ศรียา นิยมธรรม; และประภัสสร นิยมธรรม (2541: 42) กล่าวว่า ถึงแม้ว่าเด็กทุกคนจะมีพัฒนาการ ด้านการพูดไปในทำนองเดียวกัน แต่ก็ยังมีความแตกต่างกันในอัตราการพัฒนาการ ขนาดและคุณภาพของคำศัพท์ตลอดจนความถูกต้องในการออกเสียงในทุกระดับอายุ องค์ประกอบสำคัญที่ทำให้สิ่งเหล่านี้แตกต่างกันได้แก่

1. สุขภาพ การเจ็บป่วยเรื้อรังหรือรุนแรงในช่วงสองปีแรกของชีวิต มักทำให้การเริ่มพูดและการรู้จักใช้ประโยคช้าไปราว 1-2 เดือน ทั้งนี้เพราะการที่เด็กป่วยรุนแรงหรือเรื้อรังนั้น ทำให้เด็กถูกตัดขาดจากการคบค้ากับเด็กอื่นๆ ซึ่งส่งผลให้พัฒนาการทางภาษาล่าช้าลงได้

2. สถิติปัญญา ความสัมพันธ์ระหว่างสถิติปัญญาและภาษานั้นเกี่ยวเนื่องกันอย่างเด่นชัดจนบ่อยครั้งที่มีผู้อ้างภาษาของเด็กเป็นเครื่องชี้ระดับสติปัญญาข้อเท็จจริงนี้ไม่เพียงแต่จะเรียนรู้ในระดับอายุต่างๆ ตลอดวัยเด็ก สำหรับเด็กเล็กๆ ความสัมพันธ์ระหว่างเสียงพูดและระดับสติปัญญาจะเพิ่มมากขึ้นจนอายุ 2 ขวบ หลังจากนั้นความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางภาษาและสติปัญญาจะเป็นไปอย่างแน่นแฟ้น (Spiker & Lrwin)

3. ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม การศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่างภาษาและรากฐานทางเศรษฐกิจและสังคมของครอบครัวพบว่า เด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำ จะมีพัฒนาการทางภาษาล่าช้ากว่าเด็กที่มาจากครอบครัวที่มีฐานะทางเศรษฐกิจและสังคมที่สูงกว่า

4. เพศในช่วงปีแรกของชีวิต ไม่มีความแตกต่างระหว่างเพศในการพูดให้ปรากฏจนกระทั่งเริ่มปีที่ 2 ความแตกต่างระหว่างเพศเริ่มแสดง เด็กผู้หญิงเริ่มแสดงการใช้เสียงพูดได้เหนือกว่าเมื่ออยู่ในวัยเด็กตอนต้น เด็กผู้ชายจะเริ่มพูดช้ากว่าเด็กหญิง ประโยคที่พูดก็มักจะสั้นกว่าและผิดไวยากรณ์มากกว่า ความเข้าใจศัพท์น้อยกว่า และการออกเสียงก็ถูกต้องน้อยกว่า

5. ความสัมพันธ์ในครอบครัว จากการศึกษาเด็กในสถานเลี้ยงดูเด็กและเด็กกำพร้าพบว่าความสัมพันธ์ของครอบครัวมีผลต่อพัฒนาการด้านการพูดอย่างยิ่ง ทารกในสถานเลี้ยงดูจะร้องไห้มากกว่าเด็กที่เลี้ยงอยู่ที่บ้าน เด็กพวกนี้จะส่งเสียงน้อยกว่า และจะเล่นเสียงแปลกๆ น้อยกว่าเด็กที่อยู่กับครอบครัว

6. การพูดหลายภาษา คนส่วนใหญ่มักจะมีความเชื่อว่า การจะหัดเรียนภาษาอื่นนั้นต้องหัดพูดให้เหมือนเจ้าของภาษามากที่สุด และหากผู้เรียนได้มีโอกาสเรียนตั้งแต่แต่อายุก่อน 5 ขวบ แล้วจะเรียนได้ดีกว่าให้เรียนเมื่อโต ผู้ปกครองส่วนใหญ่จึงพยายามให้ลูกเรียน ภาษาอื่นควบคู่ไปกับการที่เด็กเรียนภาษาของตนเองความจริงแล้วการทำเช่นนั้นกลับทำให้เด็กพูดได้ช้าเนื่องจากเกิดความสับสนในการพูด

กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 111) กล่าวว่า เด็กจะเริ่มพูดเป็นคำเมื่ออายุ 1 ขวบ แสดงท่าทางประกอบได้ แต่ถ้าอายุเกิน 1½ ขวบแล้วยังไม่พูด ควรปรึกษาแพทย์ ถ้า 2 ขวบแล้ว พูดได้ 1 คำ ถือว่าพูดช้ามากเพราะอายุ 1½ ขวบ เด็กควรพูดได้ 4-10 คำ ซึ่งรูปได้เรียกลูกบอลได้ เมื่ออายุ 2 ขวบ ใช้สรรพนามได้ พูดเป็นประโยค บางครั้งอาจจะไม่รู้เรื่อง แต่จะพูดได้ดีขึ้น เด็กชายมักพูดช้ากว่าเด็กหญิง สาเหตุที่เด็กพูดช้าที่พบนอกจากความผิดปกติของหูแล้ว ยังพบว่าเกี่ยวกับสภาพจิตใจ เช่น อีจ่าน้อง หรือในครอบครัวใช้ภาษาแตกต่างกันมากเด็กสับสนแต่เมื่ออายุ 3 ขวบขึ้นไปถึง 6 ขวบ เด็กจะพูดได้คล่องเป็นเรื่องราว

สุภาวดี ศรีวรรณะ (2542: 68 – 70) กล่าวว่า พัฒนาการทางการพูดมีกระบวนการในการพูดของเด็กปฐมวัย 3 ขั้นตอน คือ

1. การออกเสียงทำได้โดยการเลียนแบบ เด็กเลียนแบบเสียงคำและสำเนียงจากบุคคลที่เด็กติดต่อกี๊วข้องด้วย เมื่อไปอยู่ในสิ่งแวดล้อมใหม่ที่สำเนียงพูดต่างออกไป เด็กจะเปลี่ยนภาษาพูดไปตามสิ่งแวดล้อมใหม่นั้น เพราะกลไกการออกเสียงและนิสัยการพูดยังไม่ลงรูปแบบแน่นอน ด้วยเหตุนี้พ่อแม่ และนักการศึกษาบางคนจึงเห็นว่า วัยเด็กเล็กเป็นช่วงที่ดีที่สุดในการเรียนภาษาต่างประเทศ เด็กจะพูดได้เหมือนเจ้าของภาษาแต่ถ้ารอไปเรียนเมื่อเด็กอยู่ชั้นมัธยม เด็กจะพูดภาษาด้วยสำเนียงภาษาแม่ของตนเอง

2. การสร้างคำ คือ การเชื่อมโยงกับความหมาย คำหลายๆ คำมีเสียงเหมือนกัน แต่ความหมายต่างกัน เช่น สาด สารท ศาสน์ การสร้างคำจึงยากกว่าการออกเสียง ทั้งการเชื่อมโยงเสียงกับความหมายมีโอกาสผิดได้ง่าย ระยะแรกเด็กจะเรียนรู้ความหมายของคำที่ต้องการใช้ก่อน ถ้าไม่พอก็ใช้ท่าทางช่วย เมื่อโตขึ้นก็หันไปใช้คำแสดงแทน เมื่อเด็กไปโรงเรียนเด็กจะทราบศัพท์ใหม่และความหมายใหม่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ เพราะครูสอนได้โดยตรง และจากประสบการณ์ของเด็กเองจากการอ่านหนังสือ ฟังวิทยุ หรือดูโทรทัศน์ นอกจากนี้เด็กอายุเท่ากันทราบจำนวนศัพท์ไม่เท่ากันเนื่องจากความแตกต่างระหว่างบุคคลด้านสติปัญญาอิทธิพลของสิ่งแวดล้อม และแรงจูงใจ

3. การสร้างประโยค ระยะแรกเด็กอายุ 12-18 เดือน พูดประโยคที่มีคำเพียงคำเดียว ใช้ท่าทางประกอบ เช่น “ขอ” และชี้ไปที่ตุ๊กตา หมายความว่า ขอตุ๊กตาให้หนู อายุ 2 ปี เด็กใช้ประโยคสั้นๆ ได้แล้ว อายุ 4 ปี เด็กจะพูดประโยคต่างๆ ได้ดีขึ้น เด็กชอบใช้ประโยคคำถามมาก พอเด็กพูดได้ เด็กจะพูดไม่หยุดเหมือนกับตอนที่เด็กเดินได้เด็กจะเดินไม่หยุดเช่นเดียวกัน พัฒนาการทั้งสองอย่างนี้ทำให้เด็กเกิดทักษะและความรู้สึกว่ตนมีความสำคัญ

พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กก่อนวัยเรียน ในระยะ 2-5 ปีนี้เป็นระยะที่เด็กมีความก้าวหน้าทางภาษาอย่างมาก การเรียนรู้ภาษาจะเป็นอย่างรวดเร็วยิ่งในระยะนี้ เด็กจะจำคำศัพท์ได้อย่างรวดเร็ว ในช่วงอายุหนึ่งๆ คือ ระยะ 2 ขวบ ถึง 3 ขวบ เด็กจะรู้คำศัพท์เพิ่มมากกว่า 1 เท่า ปัญหาทางด้านภาษาที่ครูควรสนใจ ในระยะนี้ก็คือ ปัญหาทางด้านารพูดของเด็กเช่น พบว่าจะมีเด็กบางคนที่มีพัฒนาการทางด้านภาษาช้ากว่าเด็กอื่นๆ เช่น ปัญหาพูดไม่ชัด (Articulation) ปัญหาพูดติดอ่าง ปัญหาความผิดปกติทางสมองประเภท Aphasia รวมทั้งปัญหาเด็กมีความผิดปกติทางอวัยวะในการพูดหรือการได้ยินด้วย

แจ๊คแมน (Jackman. 1997: 50) กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ภาษามาตามลำดับขั้นพัฒนาการเริ่มจากร้องไห้ ร้องฮูฮู ทำเสียงทำปากนุๆ ตั้งแต่วัยทารก แล้วมาเป็น ปาป๊า มาม๊า หรือพ่อ แม่

คำว่า ภาษาสามารถใช้คำจำกัดความได้ว่า คือ คำพูดของคน การเขียนสัญลักษณ์แทนคำพูด หรือการสื่อสารอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยภาษาจะพัฒนาตามลำดับวัยความมั่งคั่งทางภาษาต้องใช้อยู่เสมอ คนที่ใช้ภาษาได้ทั้งการเขียน การอ่าน การพูด และการฟัง ในระดับสื่อสารได้ เรียกว่า รู้หนังสือ เด็กก่อนวัยเรียนภาษาเป็นการเรียนรู้เพื่อการสื่อสารขั้นต้น การเรียนรู้ภาษาเป็น พัฒนาการตามธรรมชาติ จากความคุ้นเคยการได้ยินได้ฟังแต่ถ้ามีการส่งเสริมร่วมด้วย การพัฒนาทางภาษาจะงดงาม ปัญหาที่พบถึงการพัฒนาทางภาษา จะพบในเด็กอายุ 2-3 ขวบ เป็น ช่วงที่เด็กเริ่มใช้ประโยคในการพูด เด็กยังพูดไม่ได้คล่องปาก เมื่อเด็กพยายาม ผู้ใหญ่ไปดุ หรือ เร่งให้เด็กพูด จะทำให้เด็กอึดอัด แล้วพูดติดอ่าง บางครั้งทำให้เด็กออกเสียงไม่ตรงพยัญชนะ เช่น ใช้ตัว จ แทนตัว ส หรือใช้พยัญชนะ ฝ แทน ส เป็นต้น บางคนไม่แก้ติดไปจนถึงโต

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้นจะเริ่มเปล่งเสียงร้องที่ไม่มี ความหมายก่อน จากนั้นเด็กจะค่อยๆ พัฒนามาเป็นคำพูดคำเดียวก่อนแล้วจึงค่อยๆ พัฒนามา เป็นประโยคสั้นๆ ได้ และมีความสลับซับซ้อนมากขึ้น เมื่อเด็กเข้าโรงเรียน จนสามารถใช้ภาษาพูด ในการสื่อความหมาย ความคิดความต้องการ และความรู้สึกของตนเองให้ผู้อื่นทราบได้ เช่นเดียวกับผู้ใหญ่ ทั้งนี้ต้องอาศัยปัจจัยต่างๆ เช่น พ่อ แม่ ผู้ปกครอง ครู เพื่อน และสิ่งแวดล้อม รอบตัวเด็กเป็นสิ่งเร้า เพื่อกระตุ้น และแก้ไขความผิดปกติให้เด็กมีพัฒนาการทางการพูดที่ดีและ เหมาะสมกับวัยมากที่สุด

2.5 แนวทางในการส่งเสริมความสามารถด้านการพูด

กิจกรรมในการช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการพูดให้กับเด็กนั้นมีกิจกรรม หลากหลายรูปแบบ เช่น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุยเล่าประสบการณ์ และแสดง ความ คิดเห็นเพื่อให้เด็กมีความเข้าใจและได้รับประสบการณ์ตรง เกิดการเรียนรู้ ได้พัฒนาทุกด้าน

กรมวิชาการ (2540: 36-37) ตามแนวการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ ที่สามารถ จัดได้หลายหลายวิธี เช่น

1. การสนทนา อภิปราย เป็นการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาในการพูด การฟัง รู้จัก แสดงความคิดเห็นและยอมรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น ซึ่งสื่อที่ใช้อาจเป็นของจริง ของจำลอง รูปภาพ สถานการณ์จำลอง ฯลฯ

2. การเล่านิทาน เป็นการเล่าเรื่องต่างๆ ส่วนมากจะเป็นเรื่องที่เน้นการปลูกฝังให้เกิด คุณธรรมจริยธรรม วิธีการนี้จะช่วยให้เด็กเข้าใจดีขึ้น ในการเล่านิทานสื่อที่ใช้อาจเป็นรูปภาพ หนังสือนิทาน หุ่นการแสดงท่าทางประกอบการเล่าเรื่อง

3. การสาธิต เป็นการจัดกิจกรรมที่ต้องการให้เด็กได้สังเกตและเรียนรู้ตามขั้นตอนของกิจกรรมนั้นๆ ในบางครั้งครูอาจให้เด็กอาสาสมัครเป็นผู้สาธิตร่วมกับครู เพื่อนำไปสู่การปฏิบัติจริง เช่น การเพาะเมล็ด การเป่าลูกโป่ง การเล่นเกมการศึกษา

4. การทดลอง / ปฏิบัติการ เป็นกิจกรรมที่จัดให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง เพราะได้ทดลองปฏิบัติด้วยตนเอง ได้สังเกตการเปลี่ยนแปลง ฝึกการสังเกต การคิดแก้ปัญหา และส่งเสริมให้เด็กมีความอยากรู้อยากเห็น และค้นพบด้วยตนเอง เช่น การประกอบอาหาร การทดลองวิทยาศาสตร์ง่ายๆ การเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การปลูกพืช ฯลฯ

5. การศึกษานอกสถานที่ เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่งด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่างๆ รอบโรงเรียน หรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเป็นการเพิ่มพูนประสบการณ์แก่เด็ก

6. การเล่นบทบาทสมมติ เป็นตัวละครต่างๆ ตามเนื้อเรื่องในนิทาน หรือเรื่องราวต่างๆ อาจใช้สื่อประกอบการเล่นสมมติเพื่อสร้างความสนใจ และก่อให้เกิดความสนุกสนาน เช่น หุ่นสมมติ ละคร ที่คาดศีรษะรูปคน และสัตว์รูปแบบต่างๆ เครื่องแบบและอุปกรณ์ของจริงชนิดต่างๆ

7. การร้องเพลง เล่นเกม ท่องคำคล้องจอง เป็นการจัดให้เด็กได้แสดงออกเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน และเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาและจังหวะ

นิรมล ช่างวัฒนธรรม (2541: 26) ได้แนะนำตัวอย่างกิจกรรมที่ส่งเสริมการพูดดังนี้

1. กิจกรรมการอธิบายหรือเล่าถึงภาพที่เห็น
2. ทำท่าประกอบคำการพูด
3. เล่านิทาน
4. ลำดับเรื่องตามนิทาน
5. เรียกชื่อและอธิบายลักษณะสิ่งของ
6. จำและอธิบายลักษณะสิ่งของ
7. อธิบายขนาดและสีของสิ่งของ

นอกจากนี้ พ่อ แม่ ก็มีผลสำคัญ ในการช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัย เพราะเด็กเริ่มต้นจากที่บ้าน การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้ที่อยู่แวดล้อมเพียงใดเด็กจะพัฒนาการฟัง และการพูดมากเพียงนั้น ซึ่งสอดคล้อง กุลยา ตันติผลาชีวะ (2542: 10) ที่กล่าวว่า ผู้ปกครองไม่ว่าจะเป็น พ่อ แม่ หรือผู้ที่ทำหน้าที่เป็นผู้ปกครองมีอิทธิพลโดยตรงต่อพัฒนาการเด็ก ซึ่งจากการศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางบ้านกับความสามารถทางสติปัญญาของเด็ก อายุระหว่าง 4-7 ปี พบว่าสิ่งแวดล้อมทางบ้านส่งผลต่อการเรียนรู้ความสามารถ

ทางด้านสติปัญญาของเด็กวัยนี้โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระตุ้นเด็กให้เกิดการเรียนรู้ด้วยการพูด ตอบสนองของแม่ที่มีต่อเด็ก จะทำให้เด็กมีความสามารถทางด้านสติปัญญาสูงขึ้น ดังนั้นพ่อแม่ จึงควรให้ความสนใจ และช่วยส่งเสริมการพูดของเด็กให้มากที่สุด ในการส่งเสริมการพูดนั้น สามารถทำได้หลายวิธี เช่น ให้อากาศเด็กฝึกเล่นเสียง สนใจและหาวิธีศึกษาการเลียนเสียง ว่า เสียงใดมีความหมายใช้ประโยชน์ได้ และเลี่ยงการใช้ท่าทางให้น้อยลงแต่ฝึกให้เด็กนำคำศัพท์มาใช้แทน ทั้งนี้เพราะ พ่อ แม่ เป็นผู้ที่ใกล้ชิดที่สุดของเด็ก จึงทำหน้าที่เสมอเป็นแบบอย่างในการพูด ซ้ำกว่าปกติ และไม่เหมาะสมกับวัย สิ่งที่พ่อ แม่ ควรปฏิบัติในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูด ของเด็กปฐมวัย ซึ่งได้นักการศึกษากล่าวไว้หลายท่าน ดังนี้

ศรียา นิยมธรรม และประภัสสร นิยมธรรม (2541: 52-55) กล่าวไว้มีดังนี้ คือ

1. พูดให้ชัดเจน พ่อแม่ควรออกเสียงให้ชัดเจน พูดช้าพอประมาณเพื่อให้เด็กมีโอกาสเลียนแบบได้ง่ายขึ้น
2. พูดให้ถูกต้อง พ่อแม่ไม่ควรแก้งพูดไม่ชัด หรือใช้ภาษาพูดแบบเด็กๆ ในขณะที่สนทนาโต้ตอบกับเด็ก แม้จะล้อเลียนก็ตาม แต่ควรช่วยให้เด็กได้เรียนรู้ภาษาที่ถูกต้องโดยการเป็นแบบอย่างที่ดี การพูดที่ไม่ชัดหรือใช้ภาษาพูดแบบเด็กๆ จะทำให้เด็กขาดโอกาสในการเรียนรู้ในสิ่งที่ควรจะได้เรียน
3. ใช้ภาษาที่กำหนดขึ้นตามลำดับ ภาษามักซับซ้อนขึ้นตามวัย พ่อแม่ควรสังเกตและใช้ภาษาที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ไม่ควรใช้ภาษาที่ทำให้เด็กเกิดสับสนขณะเดียวกันก็ควรให้เป็นประโยคสมบูรณ์มากตามวัย เช่น จาก น้ำ – ขอน้ำ – ขอน้ำน้อยค่ะ ฯลฯ
4. พูดบ่อยๆ ควรพูดกับเด็กถึงทุกๆ อย่างที่ผ่านเข้ามาในสายตา และความสนใจของเด็ก แม้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน เช่น เมื่อจะเอาเด็กเข้านอน ก็พูดว่า “นอนกันเถอะ” หรือ “แม่เอาน้องหนูนอน” “หนูนอนกับแม่” ฯลฯ ให้เด็กได้ยินซ้ำๆ กันจะช่วยให้เด็กเข้าใจความหมายพร้อมๆ กับจำคำไว้
5. พูดให้ถูกต้องไวยากรณ์ พ่อแม่จะต้องแก้ไขข้อผิดพลาดในการออกเสียงของลูกทั้งในการใช้คำและประโยค เพราะเป็นการจัดหาแบบอย่างที่ต้องการดีงามให้ ช่วยกระตุ้นให้เด็กเลียนแบบแทนการดู ซึ่งทำให้เกิดความคับข้องใจอันจะนำไปสู่การติดอ่างได้ ควรให้เด็กรู้สึกปลอดภัย ไม่เครียดจนเกินไป อย่างไรก็ตาม การพูดตะกุกตะกักนั้นถือว่าเป็นเรื่องปกติในการพัฒนาภาษาในวัยที่พ่อแม่กระตุ้น การฝึกนั้นต้องระวังอย่าให้เปลี่ยนความรู้สึกเป็นเกลียดชัง เด็ก 4-5 ขวบ ที่มีปัญหาทางพฤติกรรม เช่น ดื้อ เกเร ก็มักติดอ่าง หรือพูดตะกุกตะกักไปด้วย พ่อแม่ควรทำ

ตัวเป็นแบบอย่างที่ดี ใช้ภาษาง่ายๆ ในการติดต่อกัน ให้เวลากับเด็กทำเป็นไม่สนใจต่ออาการ ตะกุกตะกักเสียบ้าง ก็จะช่วยแก้ปัญหานี้ให้ลุล่วงไปได้

6. ฟังอย่างสนใจ เด็กต้องการโอกาสในการฝึกพูด ครอบครัวสมัยใหม่ พ่อแม่มักสนใจ ต่อกิจกรรมของลูกและมักเร่งรัดเด็กจนแทบไม่มีเวลาสำหรับจะฟังเด็กเป็นเหตุให้เด็กขาดความ มั่นใจในการใช้ภาษาก่อให้เกิดปัญหาทางพฤติกรรมด้วยความเชื่อมั่นด้านภาษานั้นอาศัย ประสบการณ์ซ้ำๆ โดยเริ่มมาตั้งแต่วัยเด็ก ฉะนั้นการเล่นเกมส์ซ้ำๆ โดยหาคำมาเปลี่ยนก็เป็นการฝึก ใช้ภาษาเช่นกัน

7. อ่านอย่างสม่ำเสมอ เด็กต้องการประสบการณ์ในการฟัง ฉะนั้นพ่อแม่ควรใช้เวลา ราวๆ วันละ 15 นาที ช่วยเด็กเล็กในการพัฒนาการออกเสียง ด้วยการอ่านให้เด็กฟังโดยให้ดู ภาพประกอบ และถามให้ได้ตอบบ้าง ขณะเดียวกัน ก็คอยแก้ไขคำผิด หรือเสียงที่ไม่ชัดไปด้วย แต่ ไม่จำเป็นต้องแก้ตลอดเวลาจนเด็กหมดสนุก และไม่กล้าพูด

8. หัดเรียกชื่อสิ่งต่างๆ พ่อแม่จะช่วยเพิ่มคำศัพท์ให้ลูกได้ด้วยการบอกชื่อสิ่งต่างๆ ที่อยู่ รอบๆ ตัว ที่เด็กได้พบได้เห็นหรือจากหนังสือที่มีภาพประกอบหรือให้ทำกิจกรรมประจำวันในบ้าน หาคำศัพท์ใหม่ๆ ที่มีความหมายทำนองเดียวกับศัพท์ที่เด็กรู้แล้วมาพูดให้เด็กเข้าใจในความหมาย ที่ต่างกันออกไป เช่น ใช้คำเดียวกันในลักษณะนาม หรือกริยา หรือคุณศัพท์ เช่น แม่รักหนู หนูหิบบ ดอกรักให้แม่หน่อย หนูของแม่เป็นเด็กน่ารัก เป็นต้น แล้วให้เด็กพูดตาม

9. กระตุ้นบ่อยๆ พ่อแม่สามารถจัดสิ่งแวดล้อมหลายๆ อย่าง ให้เป็นที่น่าสนใจหรือเกิด ความประทับใจ เพื่อให้เด็กมีโอกาสพูดถึง ยิ่งมีสิ่งเร้าให้เด็กมากเท่าไรก็เท่ากับช่วยกระตุ้นให้เด็ก ได้ใช้ภาษาพูด ซึ่งช่วยพัฒนาการทางภาษามากขึ้นเท่านั้น การจัดประสบการณ์ให้เด็ก ทำให้เด็กมี ความคิดใหม่ๆ ซึ่งเป็นเสมือนกุญแจในการสร้างภาษา

10. การให้รางวัล ภาษาเป็นเครื่องสื่อความหมาย และใช้แทนพฤติกรรมได้ เด็กควรได้ เรียนรู้ความจริงข้อนี้ เช่น เวลาโกรธ อาจใช้คำพูดแทนการชกต่อย การขอลืออยากได้ แทนการหยิบ ฉวยตามอำเภอใจ ฯลฯ เด็กควรได้รับรางวัลเสมอๆ หรือบ่อยๆ ทันทีที่เขาใช้ภาษาพูดในกรสื่อ ความหมาย

สรุปได้ว่าแนวทางในการส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็ก ต้องอาศัยแบบอย่าง เป็นปัจจัยสำคัญ ในกรณีที่เด็กมีพ่อแม่เป็นไป จำเป็นต้องอาศัยแบบอย่างจากสถานเลี้ยงดูเด็ก ครู เพื่อนบ้าน ญาติพี่น้อง และเพื่อนร่วมชั้น แต่แบบอย่างที่สำคัญรองจาก พ่อ แม่ ก็คือ ครู ครูสามารถเป็นแบบอย่างที่ดีในการพูดให้กับเด็กเมื่อเขาอยู่ที่โรงเรียน การเป็นแบบอย่างที่ดีของครู นั้นก็ต้องอาศัยกิจกรรมเป็นเครื่องมือในการส่งเสริม และกระตุ้นให้เด็กมีพัฒนาการ พูดที่ดีขึ้น

สำหรับกิจกรรมที่จะช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กนั้น มีกิจกรรมหลากหลายรูปแบบ เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ชักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ เพื่อให้เด็กได้รับ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2525: 83-101) ได้สรุปการเล่นต่างๆ ที่ส่งเสริมประสบการณ์ทางภาษาแก่เด็กปฐมวัย คือ การเล่นนิ้ว การเล่นตอบคำถาม การเล่นปริศนาคำทาย การเล่นร้องเพลง และทำท่าทางประกอบ และการเล่นตามเรื่องนิทาน นอกจากนี้ยังให้แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมภาษาสำหรับเด็กดังนี้

1. ภาษาของเด็กปฐมวัยแสดงให้เห็นถึงความคิด ความสนใจ และความสัมพันธ์ของเด็กที่มีต่อสิ่งแวดล้อม ครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถช่วยพัฒนาภาษาของเด็กโดยการจัดหาสื่อเพื่อให้เด็กเกิดประสบการณ์ด้านการฟัง การพูด

2. การจัดประสบการณ์ด้านการฟังควรใช้สื่อที่มีเสียง ได้แก่ การเล่านิทาน คำคล้องจอง เพลงกล่อมเด็ก และการเล่นตามคำสั่ง เป็นสื่อเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจได้ดียิ่งขึ้น

3. สื่อที่ใช้มีการจัดประสบการณ์ด้านการพูด ควรเป็นสื่อที่เด็กเคยเห็นมาก่อน โดยนำมาจัดในรูปการสนทนา การเล่าเรื่อง การเล่านิทาน และการเล่นละคร

4. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการอ่าน ควรเป็นภาพ หนังสือภาพ ตัวอักษรที่ทำด้วยกระดาษแข็ง พลาสติก หรือไม้

5. สื่อที่ใช้ในการจัดประสบการณ์ด้านการเขียน ควรเป็นเส้น จุด ตัวอักษรดินหรือแป้งสำหรับปั้น

วรภรณ์ รักวิชัย (2533: 83-91) ได้กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมทักษะทางด้านภาษา คือ

1. การเล่านิทาน (Story Telling)

การเล่านิทานเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็ก การเล่านิทานเป็นการแสดงการให้ความรัก การดูแลเอาใจใส่ต่อเด็กแบบหนึ่ง เพราะเด็กในวัยก่อนวัยเรียน (เด็กปฐมวัย) จะสนใจและชอบหนังสือนิทาน การเล่าเรื่องต่างๆ ซึ่งจะเป็นการพัฒนาการด้านภาษา และในขณะเดียวกันก็เป็น การส่งเสริมให้เด็กเกิดการเรียนรู้เกี่ยวกับชีวิตประจำวัน เกิดความคิดความเข้าใจ และทำให้เกิด ความสนุกสนานด้วย การเล่านิทานให้เด็กฟังจะช่วยให้เด็กเกิดการคิด จินตนาการ และทำให้เกิด ความคิดสร้างสรรค์ต่อไป

2. การเล่นบทบาทสมมติ (Role Playing)

เด็กปฐมวัย (เด็กก่อนวัยเรียน) ชอบเลียนแบบผู้ใหญ่ที่อยู่ใกล้ชิด การเล่นบทบาทสมมติจึงเป็นสิ่งที่เด็กชอบ เด็กชอบสมมติตนเองเป็น พ่อ แม่ หรือเป็นสัตว์ที่ตนเองชอบ เป็น

หุ่นยนต์ตามภาพยนตร์ในโทรทัศน์ เด็กจะเป็นอะไรได้ทั้งนั้นในสิ่งที่เขาชอบ เด็กจะเล่นที่ไหนก็ได้ เช่น เด็กผู้หญิงเล่นเป็นแม่ โดยเอาตุ๊กตาเล่นเป็นลูก อาบน้ำ แต่งตัว ป้อนข้าวให้ลูก หรือเทก๋ล่อม ตุ๊กตาให้นอนหลับ เป็นต้น

3. การสนทนา อภิปราย การสนทนาหรือพูดคุยกับเด็ก จะทำให้เด็กได้เรียนรู้ทางด้าน ภาษาและความคิดต่างๆ ซึ่งจะเป็นการช่วยให้เด็กได้หัดคิด หัดสังเกต เป็นการเพิ่มพูนความรู้และ ประสบการณ์ชีวิตของเด็ก

หรรษา นิลวิเชียร (2535: 214-216) สิ่งสำคัญในการวางแผนจัดเตรียมประสบการณ์ ทางภาษาให้แก่เด็กคือ การให้เด็กได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมที่มีความหมาย โดยคำนึงถึงความสนใจ ตามธรรมชาติของเด็กการวางแผนโปรแกรมทางภาษา เพื่อส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสาร ของเด็กสามารถจัดได้ ดังต่อไปนี้

1. การเล่าเรื่อง เด็กควรมีความสามารถในการเล่าเรื่องราว หรือฟังเรื่องราวทั้งที่เป็นจริง และเป็นจินตนาการตามลำดับเวลาก่อนหลัง ข้อเสนอแนะในการเล่าเรื่อง มีดังนี้คือ

1.1 เลือกเรื่องที่เหมาะกับผู้ฟังหรือผู้อ่าน โดยคำนึงถึงความรู้และความสนใจของเด็ก

1.2 เน้นความสำคัญของเนื้อเรื่องมากกว่ารายละเอียดปลีกย่อย ซึ่งเป็น ส่วนประกอบของเรื่อง

1.3 เรียงลำดับเรื่องตามเหตุการณ์และเวลา ไม่ย้อนไปมาโดยไม่จำเป็น

1.4 ใช้เทคนิควิธีการทางภาษาหลายๆ วิธีเช่น การเน้นเสียง การทำเสียงให้สอดคล้อง กับลักษณะตัวละคร การยกตัวอย่างประกอบ เป็นต้น

2. การอธิบาย การบอก

เด็กๆ ควรมีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความคิด ความรู้สึก หรือความรู้ที่ตนมีให้ผู้อื่น ได้รับรู้ ข้อควรคำนึงในการจัดกิจกรรมการอธิบายหรือการบอกก็เช่นเดียวกับการเล่าเรื่อง คือ ควร เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมกับวุฒิภาวะ และความสนใจของเด็ก เรื่องควรชัดเจนเรียงลำดับ ไม่ ก่อให้เกิดความสับสน หาววิธีอื่นๆ ทางด้านภาษามาช่วยประกอบ เช่น กรยกตัวอย่าง การ เปรียบเทียบ วิธีการที่ใช้มากที่สุดในการฝึกการพูดของเด็กก็คือ ครูเป็นผู้ถามคำถาม และเด็กเป็น ผู้ตอบ

3. การแสดงออก

เด็กควรมีความสามารถในการแสดงออกถึงความรู้สึก และความคิดเห็นส่วนตัวให้ ผู้อื่นเข้าใจ อย่างน้อยที่สุดการแสดงออกทางภาษาจะช่วยสร้างคุณลักษณะส่วนตัวของเด็ก และ ส่งเสริมความเข้าใจความรู้สึกของผู้อื่น ตลอดจนพื้นฐานของความซาบซึ้งในวรรณกรรม

วรรณกรรมสำหรับเด็กที่ครูอาจนำมาใช้ได้แก่ บทกล่อมเด็ก บทร้อยกรอง คำคล้องจอง หนังสือที่เน้นเกี่ยวกับอารมณ์และความรู้สึกของเด็ก โดยเฉพาะอย่างยิ่งมีตัวละครเป็นจริง

ปรีศนา สิริอาชา (2537: 91-98) กล่าวว่า วิธีที่ดีที่สุดที่จะช่วยให้เด็กเป็นนักพูดที่ดี คือ การพูดคุยกับเด็กบ่อยๆ คำพูดต่างๆ ของเด็กอายุ 3 ขวบ มักเป็นคำที่ได้รับมาจากพ่อแม่ และ ผู้ใกล้ชิด หลังจากนั้นเด็กจึงเริ่มเรียนรู้คำต่างๆ เอง ดังนั้น การพูดจาของบุคคลที่แวดล้อมเด็กอยู่จึงเป็นสิ่งสำคัญมาก เช่น การสอนให้เด็กรู้จักความหมายของคำ เช่น หนูกินข้าวด้วยช้อนหรือลูกบอล จะ? หรือหนูใช้ตามองหรือใช้นิ้วมองจะ? การสอนคำจากท่าทาง สอนจากการอ่านนิทานให้ฟัง การเล่นเกมสมมติ การร้องเพลงประกอบท่าทาง การหัดให้เด็กตอบคำถาม การเล่นเกมนำทาง การเรียงลำดับเหตุการณ์ประจำวัน เป็นต้น

สรุปได้ว่า แนวทางที่ใช้ในการส่งเสริมพัฒนาภาษาทางการพูดต้องมีกิจกรรมที่หลากหลายกิจกรรม เช่น การสนทนา การเล่านิทาน การอธิบาย การร้องเพลง ท่องหรือพูดคำคล้องจอง หรือแม้แต่การเปิดเทปให้เด็กฟัง การส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดจึงควรฝึกในกลุ่มเล็กๆ โดยฝึกพูดให้เป็นธรรมชาติที่สุด โดยมีครูเป็นต้นแบบที่ดีในการพูด การฝึกพูดควรส่งเสริมควบคู่กับการคิดด้วย

2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพูด

งานวิจัยในประเทศ

จุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ และมุมบล็อกแบบปกติ โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กปฐมวัยชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 – 6 ขวบ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบและเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบล็อกแบบปกติ มีพัฒนาการทางการพูดไม่แตกต่างกัน

เบญจะ คำมะสอน (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความสามารถด้านการฟัง และการพูด ของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์ การพูดเล่าเรื่อง โดยใช้ภาพประกอบ ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความสามารถทางภาษาของเด็กสูงขึ้น กว่าก่อนการทดลอง

สมภาพร สามเตี้ย (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมหทางภาษา โดยใช้กลุ่มตัวอย่าง เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุระหว่าง 5-6 ปี จำนวน 10 คน ผลการวิจัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยการเล่นเกมหทางภาษามีพัฒนาการทางการพูดโดยเฉลี่ยรวม ก่อนการจัดกิจกรรมและหลังการจัด

กิจกรรมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และพัฒนาการทางการพูด ในแต่ละด้านทั้งทางด้านการเข้าใจความหมาย ด้านการสร้างประโยค มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ส่วนผลการสังเกตทางการพูดในระหว่าง การจัดกิจกรรมเล่นเกมทางภาษามีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งด้านการเข้าใจความหมายและการสร้างประโยค

งานวิจัยในต่างประเทศ

จอห์นสตัน (Johnston. 1995: Abstracts) ได้ทำการศึกษาความสามารถทางการพูด และพฤติกรรมการอ่านหนังสือของเด็กปฐมวัยต่อการมีปฏิสัมพันธ์การอ่านกับโปรแกรมคอมพิวเตอร์ จากการศึกษาพบว่าการใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ ทำให้มีการพัฒนาความสามารถทางการพูดของเด็กปฐมวัยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเมื่อเด็กได้ใช้เวลาอย่างน้อย 42 นาทีต่อสัปดาห์ แต่การใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ให้เด็กไม่มีผลต่อพฤติกรรมการอ่านของเด็กปฐมวัย

ซิมสัน (สนอง สุทธาอามาตย์. 2545: 17; อ้างอิงจาก Simpson. 1998) ได้ศึกษาลักษณะภาษาพูดของเด็กปฐมวัย 4 ปี ที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นแบบเล่าเรื่องซ้ำ ผลการวิจัยพบว่าการเล่นเล่าเรื่องซ้ำช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการสื่อสารมากขึ้น กล่าวคือ ช่วยให้เด็กพัฒนาความสามารถในการถ่ายทอดภาษาให้ชัดเจนละเอียดละออ ครอบคลุม ความหมายที่ต้องสื่อให้ผู้ฟังได้รับรู้และความเข้าใจซึ่งความสามารถนี้วัดได้เป็นจำนวนคำประโยค (Length of a T-unit) ไม่ได้วัดที่ปริมาณคำซึ่ง มิลเลอร์ (Miller. 1951) ถือว่า ความสามารถนี้เป็นเครื่องมือที่สามารถวัดความซับซ้อนของรูปประโยคได้เป็นอย่างดี

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ในการจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยนั้น สามารถจัดกิจกรรมได้หลากหลายวิธี แต่ละวิธีล้วนเป็นการจัดประสบการณ์ทางภาษาที่เปิดโอกาสให้เด็กได้ฝึกฝนทำซ้ำๆ อย่างสม่ำเสมอโดยเฉพาะอย่างยิ่งกิจกรรมการท่องคำคล้องจอง ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางการพูดให้กับเด็กปฐมวัย ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย ชักถาม และแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในคำศัพท์ และเนื้อหาในคำคล้องจองที่ท่อง เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง จากการฟัง และการพูด จนทำให้เกิดการเรียนรู้ มีการพัฒนาทักษะทางด้านภาษาในขั้นตอนต่อไป

3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

3.1 ความหมายของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ความหมายของคำคล้องจอง

สุมนา พานิช (2531: 100) คำคล้องจองหมายถึง คำประพันธ์ อาจเป็นโคลงกลอน ฯลฯ ซึ่งใช้ถ้อยคำง่ายๆ เหมาะสมกับวัยของเด็ก มีเนื้อหาสาระง่ายๆ เด็กท่องแล้วเกิดความสนุกสนาน

พัฒนา ชัชพงศ์ (2535: 8) คำคล้องจองหมายถึง คำประพันธ์ต่างๆ อาจเป็นโคลงกลอน ฯลฯ ซึ่งใช้ถ้อยคำง่ายๆ และไม่ยากมากนักเหมาะกับวัยของเด็ก มีเนื้อหาสาระง่ายๆ เด็กๆ ท่องแล้วเกิดความสนุกสนาน

ไพเราะ พุ่มม้น (2544: 46) กล่าวถึงความหมายของคำคล้องจองว่า หมายถึง คำประพันธ์อาจเป็นโคลง กลอน ฯลฯ ซึ่งใช้ถ้อยคำง่ายๆ และมีความยาวไม่มากนัก มีเนื้อหาสาระ เด็กท่องแล้วเกิดความสนุกสนาน

เครือรัตน์ เรืองแก้ว (2547: 1) คำคล้องจอง หมายถึง คำที่รับสัมผัสกัน ไม่ขัดกัน คล้องจองสัมผัสด้วยรูปสระและตัวสะกด เช่น ก่อร่างสร้างตัว คุณงามความดี

คำคล้องจองบางครั้งเรียกว่า คำสัมผัส เพราะเป็นคำที่มีเสียงเหมือนกัน และตัวสะกดมาตราเดียวกัน

คำคล้องจองมี 2 ลักษณะคือ

1. คล้องจองกันด้วยสระ เช่น มา ขา หา หนา หมา ลา दा ผา
2. คำคล้องจองกันด้วยพยัญชนะ เช่น หาร หาน ห้วย โหน เหา หอย หวย ะริน รวย เรือย รวย ร้อน แรง เช่น จ้อกแจ้ก จอเจ ลูกลี้ ลูกลอน

สรุปได้ว่า คำคล้องจองหมายถึง กลุ่มคำหรือคำประพันธ์ที่สัมผัสกันระหว่างรูปสระและเสียงตัวสะกดที่ออกเสียงไม่ขัดกันใช้ถ้อยคำง่ายๆ มีเนื้อหาสาระมีสนุกสนานเหมาะกับพัฒนาการเด็ก

ความหมายของภาพ

เปลื้อง ณ นคร (2545: 253) ภาพ หมายถึง ความ ความมี ความเป็น รูปที่ปรากฏเห็น สิ่งทีวาดขึ้นเป็นรูปเป็นต้น

วิวัฒน์ชัย สุขทัณฑ์ (2550: ออนไลน์) ภาพคืออะไร คงจะตอบได้ยาก แต่โดยสรุปแล้ว เราอาจจะเลือกกำหนดความหมายของภาพโดยพิจารณาช่องทางรับรู้ของภาพ คือ การมองเห็น

ทางตา ฉะนั้นภาพก็คือ ทุกสิ่งทุกอย่างที่ประสาทรับรู้ได้ ภาพเป็นตัวแทนของธรรมชาติทุกสิ่ง ยกเว้นแต่ความหมายทางด้านความรู้สึก อันได้แก่ ภาพที่เกิดจากการสร้างจินตนาการ เช่น การฟังแล้วสร้างภาพขึ้นตามข้อมูลที่ได้ยิน (แม้จะยังไม่ได้ดูขึ้นจากที่นอนเลย) เราก็จะพบข่าวสารหรือสื่อสารต่างๆ อยู่รอบตัวไปหมด แม้ว่าเราเองจะยังไม่ต้องการสื่อสารกับผู้ใดเลย

สรุปได้ว่า ภาพมีการให้ความหมายได้ในหลายลักษณะทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสในการเลือกใช้และการให้คำจำกัดความของผู้ใช้ว่าจะใช้ในลักษณะใด เช่นคำให้คำจำกัดความในความรู้สึก การนึกคิด คือภาพจินตนาการของผู้พูด หรือภาพที่ตามได้โดยตรงจากการรับรู้ด้วยประสาทสัมผัสทางสายตา ส่วนการให้ความหมายของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ เป็นลักษณะของการจัดประสมการณ์ที่ใช้คำคล้องจอง โดยมีภาพเป็นสื่อในการสอนไปพร้อมๆ กัน

3.2 ความสำคัญของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ความสำคัญของคำคล้องจอง

คำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยถือว่ามีความสำคัญและมีความจำเป็นมาก รายละเอียดของความสำคัญนั้น จะขอนำมากล่าวเป็นข้อๆ ดังต่อไปนี้

1. เพื่อเตรียมเด็กให้สงบ (การเก็บเด็ก) เป็นเทคนิคที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง ต่อการจัดกิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย ดังนั้นถ้านำคำคล้องจองมาให้เด็กท่องในช่วงกิจกรรม การพักหายใจ การนำเข้าสู่บทเรียนระหว่างดำเนินกิจกรรม และการสรุปบทเรียน หรือก่อนกลับบ้านนั้น มีความสำคัญมากทีเดียว เพราะ ครูสามารถใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบในช่วงใดของกิจกรรมก็ได้ ที่เห็นว่าเด็กไม่สนใจทำกิจกรรม เช่น ช่วงเริ่มต้น กิจกรรมหลัก หรือช่วงต่อระหว่างกิจกรรม การใช้เทคนิคการเตรียมเด็กให้สงบ จึงเป็นเทคนิคที่ควรใช้วิธีการที่หลากหลาย เช่น การเชิดหุ่น การใช้ท่าทางการร้องเพลง การท่องคำคล้องจอง การเล่านิทาน ฯลฯ ทั้งนี้ต้องคำนึงถึงความสอดคล้องกับความต้องการความสามารถตามวัย และความพอใจของเด็กเป็นหลักเสมอ

2. เพื่อพัฒนาภาษา เพราะภาษาถือเป็นรากฐานที่สำคัญยิ่งสำหรับการพัฒนาการด้านต่างๆ เช่น ด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ของเด็กเริ่มตั้งแต่การฟัง ไปสู่การรับรู้ เกิดเป็นความจำ ความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึกต่างๆ จะถ่ายทอดออกมาโดยผ่านภาษา การพูด ซึ่ง ถือว่าเป็นการแสดงออกทางพัฒนาการทางภาษาด้านหนึ่ง แล้วพัฒนาไปสู่การเขียน และการอ่านต่อไป ซึ่งทั้งหมดนี้คือการพัฒนาทักษะทางภาษา ซึ่งสอดคล้องกับ บัณฑิต พุทฺธะวัน (2536: 22) ที่กล่าวว่า พัฒนาการทางภาษา หมายถึง ทักษะทางภาษาที่รวมเอาความเข้าใจ ความสามารถที่จะหาคำศัพท์ การออกเสียง สามารถที่จะผูกประโยคได้ ใช้ภาษาในการสื่อ

ความหมายได้ ดังนั้นจะเห็นได้ว่า การให้เด็กได้ท่องคำคล้องจองแล้วเด็กมีพัฒนาการทางภาษา เนื่องจากเด็กได้ฝึกการออกเสียง การเลียนเสียง ซ้ำๆ บ่อยๆ เด็กจะเกิดความจำ และเข้าใจ ความหมายคำศัพท์ และเนื้อหาในคำคล้องจองที่ท่องได้

3. เพื่อฝึกความจำ การท่องคำคล้องจองนั้น เด็กได้ฝึกความจำ ความสามารถทางสติปัญญาในการสะสมเรื่องราว หรือข่าวสาร และสามารถระลึกได้เมื่อเวลาผ่านไป ซึ่งสอดคล้องกับ พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช (2543: 131) ที่กล่าวว่า การท่องจำคือ กฎของการฝึกฝน และการได้ฝึกหัดหรือกระทำซ้ำๆ บ่อยๆ ย่อมจะทำให้เกิดความสมบูรณ์ถูกต้อง เช่นเดียวกันหากเด็กได้ท่องคำคล้องจองอย่างสม่ำเสมอ ก็ย่อมจะเกิดความจำและเป็นความเข้าใจในที่สุด

4. เพื่อทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน การท่องคำคล้องจองทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน มีอารมณ์และจิตใจที่ดี ดังที่ ณรงค์ ทองปาน (2526: 51) กล่าวว่า ร้อยกรองสำหรับเด็กปฐมวัย ซึ่งเป็นข้อความคล้องจองแบบคำกลอน แต่มีขนาดสั้นให้เด็กร้องเล่นเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลินนั่นเอง ถ้ามีการท่องคำคล้องจองประสพท่าทางและจังหวะ หรือท่องคำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือก็จะยิ่งเพิ่มความสนุกสนานให้กับเด็กมากขึ้น เด็กจะลืมเรื่องอื่นๆ ไปชั่วขณะ เนื่องจากมีความเพลิดเพลินกับการได้ท่องคำคล้องจอง ทั้งนี้เด็กบางคนอาจมีจินตนาการคล้ายตามไปกับเนื้อหาในคำคล้องจองนั้นด้วย

5. เพื่อฝึกระเบียบวินัยและพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่อไป การท่องคำคล้องจองเพื่อให้เด็กมีระเบียบวินัยกล่าวคือ ในขณะที่เด็กกำลังเล่นส่งเสียงดัง เมื่อได้ยินคำคล้องจองเด็กจะค่อยๆ สงบลงและกลับมานั่งที่อย่างเป็นระเบียบเรียบร้อย ถ้าครูฝึกอย่างสม่ำเสมอเด็กจะปฏิบัติจนติดเป็นนิสัยซึ่งคำว่า “วินัย” (Discipline) ตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2546: 1077) หมายถึง การอยู่ในระเบียบแบบแผนและข้อบังคับ นอกจากนี้ยังได้มีนักการศึกษาได้กล่าวถึงความสำคัญไว้อีกหลายท่าน เช่น

จิระประภา บุญนิศย์ (ม.ป.ป.: 71) กล่าวถึงจุดมุ่งหมาย หรือความสำคัญในการสอนบทร้อยกรองหรือ คำคล้องจองให้แก่เด็กไว้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติในเรื่องของจังหวะ เด็กๆ มีความสนใจ มีความสุขที่ได้ทำเสียงหรือท่าทางให้เข้ากับจังหวะ หรือได้ฟังเสียงที่เป็นจังหวะ

2. เพื่อช่วยปกป้องและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก

3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทางด้านภาษาของเด็ก ช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้ดี ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้อง ชัดเจน สามารถใช้ระดับเสียงแสดงออกซึ่งความรู้สึกได้ตรงความหมาย เช่น ประหลาดใจ ดีใจ กลัว ตกใจ เสียใจ ฯลฯ

4. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การใช้วรรคตอน ก่อนที่จะอ่านหนังสือออก ซึ่งเป็นการฝึกฝนตามธรรมชาติ

5. เป็นทางหนึ่งที่ช่วยฝึกฝนเด็กให้รู้จักสังเกต

6. เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่เด็ก

7. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น

8. ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.: 33) กล่าวถึงประโยชน์และความสำคัญของคำคล้องจองไว้ดังนี้

1. ทำให้เด็กสนุกสนาน
2. ช่วยให้การใช้ภาษาดีขึ้น
3. เตรียมความพร้อมสู่การอ่าน
4. ฝึกคิด ฝึกจำ

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532: 461) กล่าวถึงความสำคัญของคำคล้องจองไว้ว่า วัตถุประสงค์ของกิจกรรมคำคล้องจอง มีดังนี้คือ

1. เพื่อให้เด็กมีความสนุกสนาน จิตใจแจ่มใส
2. เพื่อพัฒนาด้านภาษาของเด็ก
3. เพื่อฝึกความจำให้แก่เด็ก
4. ฝึกการเคลื่อนไหวเป็นจังหวะคำคล้องจอง

พัฒนา ชัชพงศ์ (2535: 8) กล่าวว่า การท่องคำคล้องจองนั้นมีจุดประสงค์ดังนี้

1. เพื่อเตรียมเด็กให้สงบ
2. เพื่อพัฒนาภาษา
3. เพื่อฝึกความจำ
4. เพื่อทำให้เกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
5. เพื่อฝึกระเบียบวินัยและพร้อมที่จะทำกิจกรรมต่อไป

สุธิวงศ์ พงษ์ไพบูลย์ (2542: 65-68) กล่าวถึงความสำคัญของเพลงกล่อมเด็กหรือคำคล้องจองสำหรับเด็กไว้ดังนี้

1. ขับกล่อมให้ได้กนอนหลับเร็วและหลับสนิท
2. สร้างความบันเทิงใจ
3. ใช้เป็นเครื่องสื่อสารชาวบ้าน
4. ปลุกสร้างคุณสมบัติความเป็นกุลบุตรธิดา
5. ปกป้องรักษาปัทมสถานของสังคม
6. การปกป้องสิทธิและหน้าที่อันพึงมีพึงได้โดยชอบธรรม

จิระประภา บุญนิติย์, ละออ ชูติกร; และศรีสมบัติ เทพกาญจนา (2544: 73-74)

กล่าวถึงจุดมุ่งหมายหรือความสำคัญในการสอนบทร้อยกรองหรือคำคล้องจองให้แก่เด็กไว้ดังนี้

1. เพื่อสนองความต้องการทางธรรมชาติในเรื่องของจังหวะเด็กๆ มีความสนใจ มีความสุขที่ได้ทำเสียงหรือทำท่วงท่าเข้ากับจังหวะหรือได้ฟังเสียงที่เป็นจังหวะ
2. เพื่อช่วยปกป้องและส่งเสริมพัฒนาการทางด้านจินตนาและความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก
3. เพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านภาษาของเด็ก ช่วยให้เด็กใช้ภาษาได้ดี ใช้ถ้อยคำที่ถูกต้องชัดเจน สามารถใช้ระดับเสียงแสดงออกซึ่งความรู้สึกได้ตรงความหมาย เช่น ประหลาดใจ ดีใจ กลัว ตกใจ เสียใจ ฯลฯ
4. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้การใช้วรรคตอน ก่อนที่จะอ่านหนังสือ ซึ่งเป็นการฝึกฝนตามธรรมชาติเป็นทางหนึ่งที่ช่วยฝึกฝนเด็กให้รู้จักสังเกต
5. เพิ่มพูนความรู้ในด้านต่างๆ ให้แก่เด็ก
6. ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้คำศัพท์มากขึ้น
7. ช่วยให้ผู้ใหญ่และเด็กมีความสัมพันธ์อันดีต่อกัน

ดังนั้น สรุปได้ว่า คำคล้องจองมีความสำคัญสำหรับเด็กปฐมวัยมาก เพราะทำให้เด็กได้มีพัฒนาการครบทุกด้าน เช่น ทางด้านร่างกาย เด็กได้เรียนรู้จังหวะ ทำท่วงท่า และได้บริหารร่างกายให้แข็งแรงทางด้านอารมณ์ – จิตใจ เด็กได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน ทางด้านสังคม เด็กได้ฝึกความมีระเบียบวินัย เรียนรู้ข้อตกลงกฎระเบียบภายในห้องเรียน และการยอมรับจากเพื่อน และทางด้านสติปัญญา เด็กได้ฝึกความจำ เข้าใจบทเรียนดียิ่งขึ้น และที่สำคัญคือได้พัฒนาการฟังและการพูดอีกด้วย

ความสำคัญของภาพ

เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 72) กล่าวว่า เด็กชอบภาพสีมากกว่าภาพดำ – ขาว ชอบภาพสวยงาม ภาพที่ให้ชีวิต และชอบภาพที่ดูง่าย ๆ ไม่ซับซ้อน ชอบภาพลูกสัตว์ ชอบเกือบทุกชนิด ยกเว้นสัตว์เลื้อยคลาน จำพวกหนอน พวงงู ไล่เดือน สัตว์พวกนี้เด็กชอบน้อยกว่าชนิดอื่นๆ

วิวัฒน์ชัย สุขทรัพย์ (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า การออกแบบสื่อภาพเพื่อการสอนให้ได้ดี นอกจากจะเข้าใจองค์ประกอบการออกแบบแล้ว กระบวนการออกแบบสื่อภาพแล้ว ผู้ออกแบบจะต้องให้ความสำคัญต่อตัวสื่อภาพด้วย เพราะการให้ความสำคัญเฉพาะวิธีและกระบวนการซึ่งจะเป็นเรื่องทั่วๆ ไปของการออกแบบไม่ว่าจะเป็นสื่ออะไรก็ทำให้ขาดในรายละเอียดเฉพาะหรือขาดลักษณะเด่นของสื่อ นั้นๆ ไป โดยควรคำนึงถึงประเด็นเหล่านี้คือ

1. ความสำคัญของภาพที่ใช้เป็นสื่อการสอน ความสำคัญของสื่อภาพอยู่ที่ชั้นวางแผน กล่าวคือ จะต้องรู้ว่าสื่อเป็นผลจากการได้ใช้สื่อภาพที่มีการวางการเข้ามาแล้วว่ามีผลกระทบต่อ การรับรู้ได้มากน้อยเพียงใดทั้งปริมาณและคุณภาพ ประสิทธิภาพจะหาได้จากการประเมินผล การสร้างจุดสนใจให้เกิดแก่สื่อภาพเพื่อจูงให้ผู้รับรู้เกิดความสนใจที่จะรับสื่อ นั้น ซึ่งนับได้ว่าเป็น หัวใจของการสื่อสารทีเดียวผู้ออกแบบจะต้องมีเทคนิคในการจูงใจ ซึ่งจะอยู่ในขั้นของการ เตรียมการผลิต ผู้ออกแบบสื่อทุกคนจะเป็นปัญหาในส่วนของขั้นผลิตนี้มาก ฉะนั้นกระบวนการ ออกแบบสื่อภาพเพื่อการสอนจึงจะต้องเตรียมการให้รัดกุมที่สุด ลองพิจารณาดูเกิดว่ารูปหรือภาพ ที่ปรากฏและให้ข้อมูลแก่ท่านได้มีอะไรบ้าง นับไม่ถ้วน มีอยู่รอบตัวเราเลยทีเดียว ฉะนั้นรูปร่าง รูปทรง หรือภาพก็ดี ย่อมมีความสำคัญต่อการสื่อสารกับมนุษย์อย่างยิ่ง

2. ประสิทธิภาพของสื่อด้วยภาพที่ส่งผลต่อการรับรู้ ถ้าจะพูดถึงความสำคัญของภาพ แล้ว คำพังเพยของไทยระบุไว้ชัดเจนเลยก็คือ “สิบปากว่าไม่เท่าตาเห็น” นั่นก็คือ ถ้าสื่อกันด้วย ภาพจะเป็นความหมายของรูปภาพ (Picture) หรือภาพในความหมายของภาพที่ปรากฏไม่ว่าจะเป็น 2-3 มิติก็ตาม ดูแล้วจะเข้าใจในสิ่งนั้นได้ดี ดีกว่าคำอธิบายทั้งหลายทั้งปวง การใช้ภาพจะ ช่วยประหยัดเวลาในการรับรู้ (perception) ได้อย่างมาก

3. การสร้างจุดสนใจด้วยสื่อภาพ เมื่อมีเนื้อหาที่ควรจะมีภาพประกอบ แต่ภาพที่ได้มา ตามเนื้อหานั้นมิใช่สักแต่เป็นภาพเท่านั้น และต้องให้มีความงาม ซึ่งภาวะที่ได้ภาพที่สวยงาม นั้นค่อนข้างจะยากเพราะว่า “ความงาม” เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์ และเทคนิคการถ่ายทำก็ต้อง อาศัยประสบการณ์และเครื่องมือหรืออุปกรณ์อีกด้วย แต่อย่างไรก็ตาม ถ้าพูดถึงความงามแล้ว เมื่อเป็นผลงานสำเร็จเรามักจะเลือกได้ว่า ภาพใดมีความงามเพียงใด การเลือกภาพโดยยึดหลัก

ขององค์ประกอบศิลปะ (เพื่อให้เกิดความงาม) โดยมีหลักการอย่างสรุปได้แก่ ความสมดุลของภาพ (Balance) การจัดลำดับความสำคัญของภาพ (Sequences) ความแตกต่าง (Contrast) การเน้น (Emphasis) และการมีเอกภาพ (Unity) หลักการทางศิลปะ ที่กล่าวถึง 5 ประการนี้เป็นเพียงส่วนหนึ่งของปัจจัยที่จะช่วยให้ได้องค์ประกอบของภาพที่เลือกไปใช้ได้ดี นอกเหนือไปจากหาความถูกต้องตามเนื้อหา ความชัดเจนและขนาดใหญ่พอที่จะมองเห็นได้ สิ่งเหล่านี้ผู้มีประสบการณ์อยู่แล้วย่อมไม่มีปัญหาแต่ประการใด สำหรับผู้ที่ไม่คุ้นเคยก็มิได้หมายความว่าทำไม่ได้ แต่เพียงต้องสร้างประสบการณ์ให้มากตามสมควร แล้วความสามารถในส่วนนี้จะเกิดขึ้นมาเอง

รณจวน อินทรกำแหง (2550: ออนไลน์) กล่าวถึงความสำคัญของว่า ภาพจะสร้างความน่าสนใจได้ดีมากน้อยเพียงใดจะขึ้นอยู่กับรูปแบบ รายละเอียดของภาพ องค์ประกอบที่จะสนับสนุนให้ภาพมีความโดดเด่นจะประกอบด้วยลักษณะของภาพมีความเหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย รูปแบบ ภาพมีความสัมพันธ์กันกับรูปแบบของสื่อ และต้องสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ สื่อของภาพต้องชัดเจน ขนาดของภาพมีขนาดที่เหมาะสม องค์ประกอบของภาพ สื่อสิ่งพิมพ์งาม มีการเน้นจุดเด่น จุดเสริมมีจุดสนใจ มีความหมายชัดเจน มีความคมชัด ดูแล้วสบายตา และการที่จะทำให้เรื่องนั้นมีชีวิตชีวาและมีความหมายก็ต่อเมื่อมีภาพประกอบที่ดี และมีการพิมพ์ที่มีคุณภาพ คือ กระดาษดี ตัวอักษรเหมาะสม ชัดเจน การจัดหน้าหนังสือโปร่งตา การเย็บเล่มทนทานแข็งแรง และที่สุดคือ ความพึงพิถันต่อความประณีต ความงดงาม และความมีศิลปะทุกระเบียดนิ้ว เพราะข้าพเจ้าเชื่อว่า การที่ให้เกิดสัมผัสกับความประณีต ความงดงาม ที่ชวนให้เกิดความจรรโลงใจนั้น เป็นการเสริมสร้างคุณสมบัติที่ส่งเสริมให้เด็กได้สัมผัสกับความประณีตงดงามอันจะมีผลต่อจิตใจของเด็กต่อไปในอนาคตได้ทางหนึ่ง ซึ่งในการเขียนภาพประกอบนั้น ผู้เขียนภาพจำเป็นจะต้องเตรียมตัวในสิ่งต่อไปนี้

1. ต้องรู้จักธรรมชาติทั่วๆ ไป ไม่เจาะจงเฉพาะธรรมชาติที่เป็นชีวิตมนุษย์เท่านั้น เช่น รู้จักว่ากลางวันสีเป็นอย่างไร กลางคืนสีเป็นอย่างไร เวลาเขียนก็จะเขียนได้ถูกต้อง หรือสังเกตลักษณะของเด็กว่ามีความนุ่มนวลบนใบหน้า เวลาเขียนภาพก็อาจจะใช้รูปโค้งหรือทรงกลมช่วย แต่ถ้าเป็นผู้ใหญ่ก็อาจจะเพิ่มเหลี่ยมเข้าไป การเรียนรู้ธรรมชาติเหล่านี้ ถือเป็นหลักเบื้องต้นที่ทุกคนต้องเรียน

2. ต้องเรียนรู้มวลธาตุ คือ Element ต่างๆ ที่ใช้แทนค่า ได้แก่ จุด เส้น น้ำหนัก สีพื้นผิว (Texture) นุ่ม นูน หยาบ จุด คือตัวที่จะก่อให้เกิดเส้น เส้นตรงที่นอนนิ่งในแนวระนาบให้ความรู้สึก

อย่างไร เส้นตรงในแนวตั้งในความรู้สึกอย่างไร วงกลมให้ความรู้สึกอย่างไร สีแดงเมื่ออยู่บนพื้นขาวกับสีแดงบนพื้นดำให้ความรู้สึกอย่างไร ฯลฯ

3. ความสามารถเฉพาะตัวของนักวาดภาพ คือ จะต้องรู้ตัวเองว่ามีความถนัดในการเขียนภาพอย่างไร บางคนชอบที่จะใช้สีแดง บางคนชอบที่จะใช้สีดำ ความสามารถในการให้สี รูปร่าง น้ำหนัก เส้น เป็นลักษณะเฉพาะตัว

4. แนวคิดหรือการปรับปรุงผลงานให้มีลักษณะของการสร้างสรรค์เพิ่มเติมขึ้นมาในการเขียนภาพบางครั้งเมื่อเกิดปัญหา นักวาดภาพต้องพยายามดึงเอาปัญหาที่เกิดขึ้นมาแก้ไข คือเพิ่มเติมให้ตรงเนื้อหามากยิ่งขึ้น

สรุปได้ว่า ภาพมีความสำคัญมากในการช่วยสื่อสารความหมายต่างๆ ให้บุคคลมีการรับรู้และเข้าใจตรงกัน ภาพเป็นสิ่งที่ช่วยในการสื่อสารให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะภาพเป็นสิ่งที่ประสาทสัมผัสสามารถรับรู้ได้จากการมองเห็น และแปลความหมายโดยตรงด้วยตนเองของบุคคลนั้นๆ นอกจากนั้น ภาพยังมีความสำคัญต่อเด็กในการจรรโลงจิตใจ อันจะมีผลต่อไปในอนาคตและส่วนใหญ่เด็กชอบภาพที่มีสีสันสวยงาม มากกว่าภาพขาว-ดำ

3.3 ประเภทของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ประเภทของคำคล้องจอง

ปราณี เที่ยงทอง (2526: 56-60) กล่าวถึงประเภทของคำคล้องจองไว้ว่า คำคล้องจองประกอบด้วย บทกล่อมเด็ก บทเด็กเล่น และบทกลอน (Nursery Rhymes) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. บทกล่อมเด็ก เป็นบทกลอนที่หลังไหลมาจากอารมณ์ โดยไม่ได้คิดตกแต่งให้มีความประณีตแต่อย่างใด เป็นการผูกคำให้สัมผัสคล้องจองกันไปเรื่อยๆ ไม่มีลักษณะบังคับให้ลึกซึ้งซับซ้อน นึกสิ่งใดได้ก็ว่าออกไปตามใจชอบ บทกล่อมเด็กเป็นคำคล้องจองที่บรรยายถึงความรักและความห่วงใยที่มารดาพึงมีต่อบุตรน้อยอย่างเหลือล้น จนต้องระบายออกมาเป็นถ้อยคำที่อ่อนหวานไพเราะจับใจ และใช้สรรพนามเรียกบุตรน้อยด้วยการแสดงความห่วงหาอาทรอย่างที่สุด ดังตัวอย่างบทกล่อมเด็ก

นอนไปเถิดเอย
เลี้ยงไว้หวังจะได้เป็นเพื่อนตัว

ขวัญข้าวเจ้าเกิดในดอกบัว
ทูนหัวเจ้าคนเดียวเอย

2. บทปลอบเด็กและบทขู่เด็ก มักจะยกเอาสัตว์ต่างๆ ที่มีอยู่ใกล้ตัวเด็กมาแต่งเป็นคำคล้องจองในยามที่เด็กไม่ยอมนอนหลับง่าย ๆ มารดาก็จะขู่ด้วยความรักและความเอ็นดู ดังตัวอย่างบทปลอบเด็ก เมื่อยามเด็กงอแง หรือหกล้ม มีดังนี้

จิงโจ้ย่อมมาไล่สำเภา	มาในไล่เห่า
จิงโจ้ตกน้ำ มาในไล่ซ้ำ	จิงโจ้ดำหนี
ได้กล้วยสองหวีทำขวัญจิงโจ้	ให้อ้วให้อ้ว

ตัวอย่างบทขู่เด็ก

อ้ายแมงหว่องอ้อย	ตัวมันยาวไม่น้อย
เด็กนอนไม่หลับ	มากินตับเสียสักหน่อย
หนึ่งเถิดอ้ายแมงหว่องอ้อย	

3. บทเด็กเล่น เด็กเล็กๆ รู้จักร้องรำทำเพลง และรู้จักสร้างคำหรือบทเด็กเล่นมาประกอบการเล่นของตน เป็นธรรมชาติของเด็กที่ชอบบทกลอนและดนตรี เด็กถูกสอนให้คุ้นเคยกับคำคล้องจองมรดกตั้งแต่ยังนอนเปล เด็กจึงชอบคำคล้องจองและรู้จักคิดถ้อยคำคล้องจองมาร้องเล่นกัน ดังตัวอย่างบทเด็กเล่น

วีรีข้าวสาร	สองทะนาค้าวเปลือก
เลือกท้องใบลาน	เก็บเบี้ยใต้ถุนร้าน
พานเอาคนข้างหลังไว้	

ณรงค์ ทองปาน (2526: 45-52) กล่าวถึงประเภทของคำคล้องจองไว้ว่า คำคล้องจองหรือร้อยกรอง (Poetry) สำหรับเด็กนั้นอาจจำแนกออกเป็น 2 ประเภท คือ

1. ร้อยกรองสำหรับเด็กเล็ก (Nursery Rhymes)

1.1 เพลงกล่อมเด็ก เป็นวรรณคดีประเภทมุขปาฐะ (Oral Literature) ซึ่งน่าจะมีวิวัฒนาการมาจากการเล่านิทานหรือนิยายให้เด็กฟังเวลาก่อนนอน โดยมีจุดประสงค์เพื่อให้เด็กเกิดความเพลิดเพลิน นอนหลับง่ายและอบอุ่นใจว่า ขณะที่ตนนอนหลับนั้นมีคนอยู่เป็นเพื่อนคอยทะนุถนอมอยู่ข้างๆ ด้วย แต่การเล่านิทานนั้นย่อมเป็นภาระแก่ผู้เล่า จึงมีผู้คิดเอาทำนองเพลงที่มีลีลาซ้ำๆ แทรกเข้าไปด้วยเพื่อความไพเราะ และสร้างบรรยากาศให้เด็กนอนหลับง่ายยิ่งขึ้น

ตัวอย่างเพลงกล่อมเด็ก เช่น

อ้ายแมวเหมียวเอ๋ย	แยกเขี้ยวยิงฟัน
เสือปลาหน้าสั้น	กัดกันกับแมวเหมียวเอ๋ย

1.2 เพลงปลอบเด็ก เป็นบทเพลงที่ผู้ใหญ่ใช้ร้องล่อเลียนหรือปลอบเด็กอย่างหนึ่ง กับเด็กใช้ร้องล่อเลียนกันเองอย่างหนึ่ง บทเพลงบางบทแสดงถึงจิตใจอันสูงส่งของคนไทย ความรักใคร่ผูกพัน ความกตัญญู ฯลฯ เช่น ร้องปลอบหรือล่อเลียนเด็ก

ตั้งไข่ล้ม	จะต้มไข่กิน
ไข่พลัดลงดิน	ใครอย่ากินไข่เน้อ

2. ร้อยกรองสำหรับเด็กกลุ่มเยาว์ ประกอบด้วย

2.1 เพลงประกอบการเล่นของเด็ก ตัวอย่างเช่น

จำจ๊ะเขือเปราะ

จำจ๊ะเขือเปราะ	กะเทาะหน้าแวน
พยานเรือออกแอ่น	กระแทนตันกุ่ม
สาวสาวหนุ่มหนุ่ม	อาบน้ำท่าไหน
อาบน้ำท่าวัด	เอาแบ่งที่ไหนผัด
เอากะจกที่ไหนสอง	เยียมเยียมมองมอง
นกขุนทองร้องวู้	

2.2 ปริศนาคำทาย เป็นการละเล่นที่ให้ความเพลิดเพลินและพักผ่อนหย่อนใจ นิยมเล่นในเวลาว่างคั่น โดยเฉพาะคั่นเดือนหงาย ปริศนาคำทายนอกจากจะเป็นการเล่นแล้วยังสะท้อนชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มคน สำหรับเด็ก ปริศนาคำทายเป็นเสมือนแบบฝึกหัดสำหรับฝึกทักษะ สติปัญญา ทำให้เด็กฉลาด รู้จักการสังเกตและมีไหวพริบในการแก้ปัญหา ทั้งยังทำให้ผู้ทายเกิดความเพลิดเพลิน ตัวอย่างปริศนาคำทาย เช่น อะไรเอ๋ย

- คนทำไม่ได้ไซ้ คนใช้ไม่ได้ทำ (โลงศพ)
- สูงเทียมฟ้า ต่ำกว่าหน้าผาเดียว (ภูเขา)

2.3 บทกลอนสำหรับเด็กวัยเยาว์ (Poetry for young reader) เพลงกล่อมเด็ก เพลงปลอบเด็ก เพลงประกอบการเล่น และปริศนาคำทายนั้นเป็นบทกลอนมาตั้งแต่โบราณ แต่ในปัจจุบันนี้มักจะเขียนขึ้นมาเนื่องในโอกาสต่างๆ เช่น วันเด็กแห่งชาติ เช่น นิทานร้อยบรรทัด กลอนสักวา กลอนบทดอกสร้อย ตัวอย่างเช่น

เด็กน้อย

เด็กเอ๋ยเด็กน้อย

ความรู้เรายังด้อยเร่งศึกษา

เมื่อเติบโตใหญ่เราจะได้มีวิชา

เป็นเครื่องหาเลี้ยงชีพสำหรับตน

ได้ประโยชน์หลายสถานเพราะการเรียน

จงพากเพียรไปเถิดจะเกิดผล

ถึงลำบากตรากตรำก็จำทน

เกิดเป็นคนควรหมั่นขยันเถย

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2532: 461) ได้แบ่งรูปแบบในการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองออกเป็น 2 รูปแบบ คือ

1. คำคล้องจองประกอบการเล่นนิ้วมือ การเล่นนิ้วมือเป็นการแตงนิ้วท่าทางประกอบคำคล้องจองนั้น โดยมีวัตถุประสงค์ให้เด็กได้พัฒนากล้ามเนื้อมือควบคู่กันไปกับด้านภาษา การเล่นนิ้วมืออาจเล่นโดยขยับนิ้วต่างๆ แสดงบทบาท หรืออาจแตงตัวนิ้วให้เป็นตัวละครแล้วเล่นตามบทบาทก็ได้ นิ้วมือสามารถใช้เป็นสื่อประกอบการเรียนการสอนให้เด็กเกิดความสุขสนทน และเพิ่มพูนทักษะต่างๆ ให้แก่เด็กได้ดี โดยเฉพาะในด้านภาษาเพราะการเล่นนิ้วมือส่วนใหญ่จะใช้ประกอบคำพูด คำคล้องจอง โดยครูสามารถใช้นิ้วมือได้ตลอดเวลา ขึ้นอยู่กับจุดประสงค์ และเนื้อหาที่ต้องการสอนเด็กด้วย

2. คำคล้องจองประกอบท่าทาง การทำท่าทางประกอบคำคล้องจองมีวิธีการเสนอคล้ายกับการเคลื่อนไหวประกอบเพลง คือ ครูและเด็กพูดคำคล้องจองพร้อมกับท่าทางประกอบไปด้วย

กิฟลี วรรณกิจ (2535: 43) ได้แบ่งประเภทของคำคล้องจองตามจำนวนของคำไว้ดังนี้

1. คำคล้องจองที่มี 2 คำ คือ กลุ่มคำที่มีกลุ่มละ 2 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำนำหน้าสัมผัสกับคำแรกของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

2. คำคล้องจองที่มี 3 คำ คือ กลุ่มคำที่มีกลุ่มละ 3 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำนำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

3. คำคล้องจองที่มี 4 คำ คือ กลุ่มคำที่มีกลุ่มละ 4 คำ และมีเสียงคล้องจองกันระหว่างกลุ่ม โดยคำท้ายของกลุ่มคำนำหน้าสัมผัสกับคำที่ 1 หรือ 2 ของกลุ่มคำหลังเรื่อยไป

ไพเราะ พุ่มนุ่น (2544: 46-47) แบ่งประเภทของคำคล้องจองเป็น 2 ประเภท คือ

1. คำคล้องจองที่มีเนื้อหาสัมพันธ์กับเรื่องที่สอน ทำให้เด็กมีความเข้าใจ และจำเรื่องราวต่างๆ ได้ เช่น ฝนตกแดดออก กลัวย่นน้ำว่า เป็นต้น

2. มีเนื้อหาไม่สัมพันธ์กับวิชาที่สอน แต่ต้องการให้เด็กท่องเพื่อความสนุกสนานเพลิดเพลิน เช่น ตะกร้อของใคร เป็นต้น

เครือรัตน์ เรืองแก้ว (2547: 1-10) ได้จัดประเภทของคำคล้องจองไว้ดังนี้

1. คำคล้องจองที่เป็นสำนวนไทย เช่น ล้มลุกคลุกคลาน ขับไล่ไล่ส่ง
2. คำคล้องจองที่เป็นบทร่ายกรอง เช่น

เพื่อนกินมีมาก	ถ้าหากจะหา
เพื่อนตายนั้นหนา	หายากเต็มที

3. คำคล้องจองที่เป็นสำนวนไทย ได้แบ่งเป็น 2 ชนิด

- สำนวนแบบธรรมดา เช่น รักดีห้ามจั่ว รักชั่วห้ามเสา
- สำนวนแบบอุปมาอุปไมย เช่น ผมหาวราวกับดอกเลา

4. คำคล้องจองที่เป็นคำพังเพย เช่น ความรู้ท่วมหัวเอาตัวไม่รอด

5. คำคล้องจองที่เป็นสุภาษิต เช่น น้ำพึ่งเรือเสือพึ่งป่า

6. คำคล้องจองที่เป็นคำขวัญ เช่น สามัคคีมีวินัย ใฝ่ศึกษาจรรยงาม

7. คำคล้องจองที่เป็นคำโฆษณา เช่น บริการทุกระดับประทับใจ

จากที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น สรุปได้ว่าคำคล้องจองนั้นแบ่งออกได้หลายประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ การเก็บรวบรวมและค้นคว้าของนักการศึกษาแต่ละท่านที่แสดงข้อคิดเห็นแตกต่างกันออกไป จะเห็นได้ว่าส่วนใหญ่จะจัดแบ่งประเภทเพื่อให้ง่าย และสะดวกต่อการนำมาใช้ได้ตามความเหมาะสมนั่นเอง เพื่อให้สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียนและง่ายต่อการจดจำรวมทั้งความต้องการของเด็กในการนำคล้องจองไปใช้ ผู้วิจัยจึงได้แบ่งประเภทของคำกลอน หรือคำคล้องจองไว้เพื่อเป็นตัวอย่าง และแนวทางในการจัดแบ่งประเภทสำหรับนำมาใช้สอนเด็กได้หลากหลาย ดังนี้

1. คำคล้องจองประเภท สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติรอบตัว เช่น

จันทร์เจ้าขา

จันทร์เจ้าขา	ดิฉันถามข่าว
พระจันทร์โศรกเศร้า	ดิฉันเป็นทุกข์
พระจันทร์สนุก	ดิฉันสบาย
พระจันทร์เดือนหงาย	ดิฉันเดินเล่น
พระจันทร์เดือนมืด	ดิฉันนอนเสีย (ณรงค์ ทองปาน)

ฝนตก แดดออก

ฝนตกพริ้ว พริ้ว	แม่ดำกางร่ม
แดดเดินก้ม ก้ม	อยู่ข้างกำแพง
ประเดี๋ยวแดดออก	เก็บอกพ้อแดง
ฉันไม่มีแรง	หุบร่มให้ที (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

2. คำคล้องจองประเภท คุณธรรม จริยธรรม เช่น

เมตตา

แม่สอนฉันนี้	ให้มีเมตตา
เห็นสัตว์นานา	อย่าแก่งม่นเลย
แมวหมาน่ารัก	รู้จักคุ้นเคย
หมู่อ้วนจริงเคย	ม้าวิ่งว่องไว (ฐะปะนีย์ นาครทรรพ)

3. คำคล้องจองประเภท คน, สัตว์, อาหาร, พืช, ผัก, ผลไม้, ดอกไม้และสิ่งของ เช่น

ข. ไข่

ข.เอ๋ย ข.ไข่	ไข่เปิด ไข่ไก่
ไข่ปู ไข่ปลา	ล้วนมีประโยชน์
เป็นโภชนา	คนเรานำมา
ทำอาหารเคย	(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

ประเภทของภาพ

ประยูร จรรย์วาทษ์ (2550: ออนไลน์) ภาพสำหรับเด็กมีหลายลักษณะ เช่น ภาพวาด ภาพลายเส้น ภาพตัดต่อ ภาพถ่าย ภาพสเก็ตช์

ภาพวาด เป็นภาพที่วาดเหมือนจริง มีสีสันสวยสดงดงาม เป็นไปตามธรรมชาติ ซึ่งเหมาะกับนักเรียนระดับโต แต่ถ้าเป็นภาพวาดหยาบๆ มีสีสันสะดุดตา ผิดไปจากธรรมชาติ ภาพชนิดนี้เหมาะกับเด็กเล็กๆ ส่วนสีที่ใช้วาดอาจเป็นสีเมจิก สีน้ำ สีเทียน สีไม้ อย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงความสะดวกของสีด้วย

ภาพลายเส้น เป็นภาพที่เขียนขึ้นโดยใช้เส้นตลอดทั้งภาพ ไม่จำเป็นต้องทำให้เด่นขึ้นมาด้วยสีหรือแสงเงา ภาพลายเส้นมีหลายลักษณะ เช่น ภาพก้านไม้ขีด ภาพการ์ตูน เป็นต้น

ภาพตัดต่อ เป็นภาพที่ไม่สมบูรณ์ในตัวเอง ต้องตัดภาพจากที่อื่น มาติดหรือมาต่อกัน เป็นการเสริมเติมแต่งให้ได้ภาพที่สมบูรณ์ตามที่ต้องการ บางทีหาภาพไม่ได้ก็ต้องวาดเพิ่ม เป็นการสร้างภาพที่ง่ายไม่ต้องเสียเวลาวาด เหมาะกับผู้ที่ไม่ถนัดในการวาดภาพ แต่ก็ยากตรงที่จะไปหาภาพที่ต้องการมาจากไหน ฉะนั้นผู้ที่วาดภาพไม่เป็นจะตัดต่อได้ตามความประสงค์

ภาพถ่าย เป็นภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กโตๆ เพราะเป็นภาพที่ให้รายละเอียดชัดเจน ถ้าเป็นภาพถ่ายสีด้วยแล้ว นักเรียนจะชอบมากกว่าภาพขาวดำ เวลาทำหนังสือสำหรับเด็ก ก็ใช้วิธีฉีกภาพลงในหนังสือนั่นเลย แต่มีข้อควรระวังว่าต้องฉีกให้แน่นหนาเรียบร้อย มิฉะนั้น เด็กจะฉีกหรือดึงออกได้ง่าย การใช้ภาพถ่ายทำหนังสือสำหรับเด็กนั้นนับว่าเป็นการลงทุนที่สูง แต่ถ้าคิดว่าเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าก็น่าจะทำ

ภาพสเก็ตช์ เป็นภาพคร่าวๆ หยาบๆ แต่เป็นภาพที่ให้เค้ารูปเหมือนจริง อาจมีสีมีแสงมีเงาได้ เป็นภาพที่ไม่ให้รายละเอียดมากนัก

ัญญวน อินทรกำแหง (2550: ออนไลน์) ประเภทของภาพ แบ่งออกได้เป็น 6 ชนิด ดังนี้

1. ลักษณะเหมือนจริง ให้ลักษณะเป็นจริงซึ่งลักษณะมาจากธรรมชาติทั้งสิ้น อาจจะใช้ลักษณะขาวดำ เป็นสื่อในการแสดงออก ดูแล้วรู้สึกเหมือนจริง
2. ลักษณะสร้างสรรค์หรือจินตนาการ ไม่มีลักษณะเหมือนจริงมากนัก เช่น เส้นหรือรูปทรงของสัตว์ต่างๆ ประกอบขึ้นมาจากจินตนาการมากขึ้น
3. ลักษณะการเขียนภาพแบบรูปทรงเรขาคณิต ผิดจากรูปทรงเหมือนจริงและจินตนาการคือใช้รูปทรงหรือเส้นลักษณะวงกลมสามเหลี่ยม สี่เหลี่ยมมาประกอบกันขึ้นเป็นรูป
4. ลักษณะการใช้รูปทรงซึ่งเป็นลักษณะมาแทนค่าความหมายในภาพ อาจจะเป็นเรื่องยากสำหรับเด็กแต่ในชั้นสูงจำเป็นจะต้องให้เด็กเรียนรู้บ้าง เช่น ดวงอาทิตย์แทนค่าเป็นเรื่องสว่าง

โลกอาจจะหมายถึงทุกสิ่งหรือมวลสิ่งต่างๆ ในโลก เช่น ภาพลูกโลกมีหมวกคลุมแสดงว่าหมวกมีพลังเหนือลูกโลกในการแทนค่าให้คิดในลักษณะเป็นสัญลักษณ์ มากกว่าลักษณะเหมือนจริงหรือลักษณะเรขาคณิต

5. ลักษณะการเขียนภาพการ์ตูน

6. ลักษณะการเขียนภาพสัตว์ นักวาดภาพประกอบต้องมีความชำนาญหรือศึกษาเกี่ยวกับรูปทรงของสัตว์ในลักษณะที่เป็นจริงก่อนแล้วจึงแทนค่าออกมาในลักษณะซึ่งเปลี่ยนแปลงแล้วเป็นลักษณะสมจริงก็ได้ รูปทรงเรขาคณิตก็ได้ หรือ สัญลักษณ์ก็ได้

วิวัฒน์ชัย สุขทรัพย์ (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า การแยกประเภทของภาพทำได้หลายวิธี เช่น ภาพสีธรรมชาติ ภาพขาว – ดำ หรือภาพคน สัตว์ สิ่งของและสถานที่ แต่ในที่นี้จะจัดประเภทตามลักษณะของการเกิดภาพนั้นว่าเกิดมาได้อย่างไร ซึ่งแบ่งออกเป็น 3 ประเภท ได้แก่

1. ภาพธรรมชาติ
2. ภาพที่เป็นนามธรรม
3. ภาพการ์ตูน

สรุปได้ว่า ประเภทของภาพมีหลายประเภทด้วยกันมีทั้งภาพเหมือนจริง ภาพการ์ตูน ภาพถ่าย ภาพวาดหรือภาพลายเส้น ซึ่งแต่ละลักษณะมีความหมายและลักษณะภาพแตกต่างกันออกไป ตามที่ผู้ออกแบบได้สร้างขึ้น และนำไปใช้ให้เหมาะกับงานตามที่ต้องการ

3.4 การจัดประสบการณ์ที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

การจัดประสบการณ์ที่ใช้คำคล้องจอง

การใช้คำคล้องจองผู้สอนอาจทำได้โดยการพูดให้เด็กพูดตามที่ละประโยคซ้ำหลายๆ เทียวจนเด็กจำได้ดังเช่น สำนักงานคณะกรรมการประถมศึกษาแห่งชาติ (ม.ป.ป.: 34) กล่าวถึงทักษะวิธีสอนคำคล้องจองไว้ดังนี้

การพูดให้ฟัง----การให้พูดตาม----การให้พูดซ้ำ----การพูดพร้อมกัน ที่มีสื่อประกอบการพูดบทคล้องจอง----บัตรภาพ ,บัตรคำ ,แผนภูมิ ,แผนภาพ ซึ่งสอดคล้องกับ

จิระประภา บุญยนิติก; และคณะ (2544: 80-82) กล่าวถึงวิธีการใช้บทร่ายกรองแก่เด็กวัยก่อนเรียนไว้ว่า เนื่องจากเด็กวัยนี้ยังอ่านหนังสือไม่ออก ผู้สอนจึงต้องพูดให้เด็กฟัง ซึ่งอาจทำได้โดยพูดให้เด็กพูดตามมาที่ละประโยคซ้ำหลายๆ เทียวจนเด็กจำได้ แต่วิธีนี้เด็กจะท่องได้แบบสอนให้หนักพูดเด็กอาจจะพูดได้แต่ไม่เข้าใจเนื้อความ อีกวิธีหนึ่งซึ่งมีกระบวนการให้เด็กคิดและสังเกตช่วยให้เด็กสามารถท่องได้และเข้าใจเนื้อความ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

1. พูดให้ฟังหนึ่งจบ ชักถามเด็กเกี่ยวกับเนื้อความของกลอนบทนั้น
2. เมื่อเด็กไม่สามารถพูดตอนใดได้ ก็ถือโอกาสพูดให้เด็กฟังซ้ำอีกครั้งหนึ่ง แล้วชักถาม

ดังครั้งแรก

3. ถ้าเป็นบทที่ยากหรือยาวก็อาจจะต้องพูดให้ฟังและชักถามอีกครั้ง แต่ถ้าเป็นบทสั้นๆ หรือง่าย ๆ พูดให้ฟัง 2 ครั้งก็พอ แล้วให้เด็กพูดตอนที่ง่ายที่สุดก่อน แล้วค่อยต่อบทที่ยากขึ้น

ไพเราะ พุ่มนั (2544: 47) กล่าวถึงลำดับขั้นการสอนคำคล้องจองไว้ดังนี้

1. ครูกล่าวคำคล้องจองให้เด็กฟัง พร้อมทั้งอธิบายความหมาย
2. เมื่อเด็กไม่สามารถพูดตอนใดได้ ก็ถือโอกาสพูดให้เด็กฟังซ้ำ 2-3 ครั้ง เมื่อเด็กจำได้

บ้างแล้วให้พูดพร้อมๆ กับครู

3. ขณะที่พูดคำคล้องจองครูทำท่าประกอบด้วยโดยให้เด็กทำตามท่าประกอบตามครู
4. เมื่อเด็กพูดคล้องจองและท่าทางประกอบได้แล้วจึงให้เด็กทำเอง

ละอ อรุติกร (2547: 47-48) คำคล้องจองสามารถจัดให้เป็นในลักษณะที่สนุกสนานได้ อีกด้วย เช่น การให้เด็กคิดท่าทางประกอบ เพื่อให้เกิดความสนุกสนานเพิ่มมากขึ้นและการได้ใช้ คำคล้องจองในรูปแบบการเล่นและการแสดงท่าทางประกอบ โดยมีวิธีการเล่นไม่ยาก

วิธีเล่น ถามแล้วให้เด็กตอบสลับกันไปเรื่อยๆ

ถาม : มีบ้านกี่หลัง

เด็กตอบ : ..... หลัง

ถาม : มีช่างกี่เชือก

เด็กตอบ : ..... เชือก

ถาม : มีเผือกกี่หัว

เด็กตอบ : ..... หัว

ถาม : มีนมวัว กี่กระป๋อง

เด็กตอบ : ..... กระป๋อง

ถาม : มีน้องกี่คน

เด็กตอบ : ..... คน

ถาม : มีถนนกี่สาย

เด็กตอบ : ..... สาย

ถาม : มีผ้าลายกี่ผืน

เด็กตอบ : ..... ผืน

ถาม : มีปืนกี่กระบอก

เด็กตอบ : ..... กระบอก

อยากได้ มะกอก หรือ มะดัน : ให้เด็กเลือกว่าอยากได้มะกอกหรือมะดัน ถ้าเด็กตอบว่า อยากได้ มะกอก ให้ผู้ถามกำมือข้างหนึ่งพร้อมกับพูดว่า ตกลงไป โป๊ก โป๊ก ถ้าเด็กตอบว่า อยากได้ มะดัน ให้ผู้ถามทำท่าสั่นกระดิ่งพร้อมกับพูดว่า สั่นกระดิ่ง กริ้ง กริ้ง

คำคล้องจอง “ลูกจ๋า มากันกี่คน”

วิธีเล่น เป็นการเล่นถามตอบเป็นคำคล้องจอง และลงท้ายด้วยคำถามถึงจำนวนและลักษณะนามของสิ่งนั้นๆ ให้เด็กเลือกตอบตามจำนวนที่ต้องการ และคำลักษณะนามของสิ่งนั้นเช่นกัน เป็นการฝึกให้เด็กได้เรียนรู้ลักษณะนามของสิ่งต่างๆ ไปด้วย

ถาม : ลูกจ๋ามากันกี่คน (อาจเปลี่ยนเป็นเด็ก เด็กจ๋า หรือนักเรียนจ๋า)

เด็กตอบ : คน (1 คน 2 คน 3 คน หรือกี่คนก็ได้แล้วแต่จำนวนที่เด็ก)

ถาม : มีรถยนต์กี่คัน

เด็กตอบ : .....คัน

สรุปได้ว่า คำคล้องจองสามารถนำมาใช้ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กได้หลายรูปแบบ เช่นการจัดให้เด็กได้ท่องคำคล้องจองแล้วแสดงท่าทางประกอบ หรือใช้ในลักษณะการนำมาใช้เล่นเกมเพื่อทำให้เกิดความสนุกสนานแต่ไม่ว่าจะใช้คำคล้องจองในรูปแบบใด ก็เป็นประสบการณ์ที่สามารถช่วยส่งเสริมให้เด็กได้ฟังและพูดอันจะส่งผลไปสู่ทักษะทางภาษาของเด็กได้ทั้งสิ้น

การจัดประสบการณ์ที่ใช้ภาพ

นภาพร อ่ำรอด (2550: ออนไลน์) กล่าวว่า ภาพเป็นสื่อที่ช่วยเร้าความสนใจมากยิ่งขึ้น เพราะผู้ดูจะให้ความสนใจในเบื้องต้น ต่อภาพมากกว่าข้อความที่ต้องอ่าน

วิโชค มุกดามณี (2550: ออนไลน์) ได้กล่าวถึงการจัดประสบการณ์ที่ใช้ภาพ โดยมีข้อควรคำนึงในการใช้ ดังนี้

1. เป็นภาพที่ตรงเรื่อง สามารถเล่าเรื่องได้ดี เข้าใจได้ไม่ต้องอ่านคำบรรยาย
2. เป็นภาพที่เร้าอารมณ์ผู้อ่าน ทำให้ผู้อ่านเกิดอารมณ์คล้อยตาม
3. เป็นภาพไม่ซับซ้อน ดูแล้วเข้าใจง่าย
4. เป็นภาพที่เขียนได้สวยงาม

5. เป็นภาพที่ตรงตามลักษณะของตัวละคร ตรงตามฉาก ตรงตามสถานที่และท้องเรื่อง
6. เป็นภาพที่คงลักษณะบุคลิกภาพของตัวละคร ทั้งจุดเด่น จุดด้อย
7. เป็นภาพที่ถูกต้องในเรื่องขนาดและสัดส่วนของภาพ
8. เป็นภาพที่ให้ชีวิต มีความรู้สึกและความเคลื่อนไหว เด็กชอบฝันว่าสิ่งมีชีวิตอื่นๆ

สามารถทำอะไรได้เหมือนเขา เช่น แมวพูดคุ้ยได้ หมู กระต่ายนั่งกางเกง เป็นต้น

สรุปได้ว่า การใช้ภาพในการจัดประสบการณ์ สามารถทำให้เด็กเกิดความสนใจ และช่วยส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้ของเด็กและ การใช้ภาพในการจัดประสบการณ์ควรคำนึงถึงความเหมาะสมและความสอดคล้องกับเรื่องราวมีเนื้อหาตรงตามต้องการ เป็นภาพที่ดูง่าย ไม่ยุ่งยากสลับซับซ้อน มีขนาดที่เหมาะสมสวยงาม

3.5 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับคล้องจอง

เนื่องจากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจองสำหรับเด็กปฐมวัยนั้น ยังมีการศึกษาวิจัยเรื่องนี้น้อยมากในประเทศไทย จึงจำเป็นต้องนำงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับคำคล้องจองมาอ้างอิงเพิ่มเติม เช่น เพลงกล่อมเด็ก และบทกลอน ซึ่งมีผู้ทำวิจัยไว้ดังนี้

พรณทิพย์ ต้นเถา (2539: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบกลวิธีการอ่านบทร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ใช้กลวิธีในการการอ่านตีความในระดับน้อย เมื่อพิจารณากลวิธีในแต่ละด้านพบว่า ใช้กลวิธีด้านเทคนิคต่างๆ ช่วยในการอ่านอยู่ในระดับมาก แต่ใช้กลวิธีด้านการทำให้เกิดกระจ่างชัดและเข้าใจง่ายในการอ่าน ด้านการค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง และด้านการตรวจสอบความเข้าใจอยู่ในระดับน้อย การใช้กลวิธีด้านเทคนิคต่างๆ ช่วยในการอ่านระหว่างกลุ่มที่มีความสามารถสูงและต่ำแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่การใช้กลวิธีด้านการทำให้เกิดความกระจ่างชัดและความเข้าใจง่ายในการอ่าน ด้านการค้นหาความสัมพันธ์ของเนื้อเรื่อง และด้านการตรวจสอบความเข้าใจทั้ง 3 กลุ่ม ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

อารีรัตน์ ดอกสี (2541: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอนเขียนบทร้อยกรอง ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เพื่อสร้างและหาประสิทธิภาพของสื่อแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรม การเขียนบทร้อยกรองกลุ่มทักษะภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ผล

การศึกษาพบว่า แบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมการเขียนบทร้อยกรอง เรื่องกาพย์ยานี 11 ที่สร้างขึ้นทั้ง 5 เล่ม มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ (80/80) สามารถนำไปประกอบการเรียนการสอนในกลุ่มทักษะภาษาไทยเรื่อง การเขียนกาพย์ยานี 11 ได้

จุฑา สุขใส (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายและการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติ กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 2 จำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายก่อน และหลังการทดลองมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติก่อนและหลังการทดลองมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติมีพัฒนาการทางการพูดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมาย และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบปกติมีความก้าวหน้าของพัฒนาการทางการพูดเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

ปานใจ จารุวณิช (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจอง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นอนุบาล 2 จำนวน 15 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองมีพฤติกรรมทางการพูดหลังการจัดกิจกรรมสูงขึ้นกว่าก่อนการจัดกิจกรรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจองมีพฤติกรรมการพูดด้านทักษะทางการพูด ด้านการเข้าใจความหมาย และด้านการใช้ภาษาเพื่อให้บรรลุเป้าหมายที่ต้องการสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับคล้องจอง

จาเคียล (Jakiel. 1971: 6279) ได้ทำการวิเคราะห์คำคล้องจองที่เป็นที่นิยมในการเรียนในระดับ 9 โดยคำนึงถึงจุดประสงค์ที่ตั้งไว้ พอสรุปได้ดังนี้

1. ควรทำให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานเพลิดเพลิน
2. ควรยกตัวอย่างประกอบการเรียน ควรมีการเปรียบเทียบให้เห็นจริง
3. ครูแนะนำเกี่ยวกับการใช้โวหารถ้อยคำ สำนวนโวหารต่างๆ
4. วรรณกรรมร่วมสมัยที่让孩子เรียน ควรเป็นเรื่องที่ดี

5. ถ้าวรรณกรรมที่ครูต้องการให้นักเรียนนั้นยาวมาก ครูควรเลือกเฉพาะตอนที่เห็นว่าดีที่สุดมาให้นักเรียน

6. ควรจัดให้มีการอบรมครู ให้รู้จักวรรณกรรมใหม่ๆ อยู่เสมอ

แฟมบราว (Fambrough. 1972: 104) ได้ศึกษาการสอนร้อยกรองในศตวรรษที่ 19 ในระดับมัธยมศึกษาตอนปลายว่า วิธีที่ใช้สอนวรรณคดีในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายนั้น จะเริ่มสอนเนื้อหาเรียงลำดับเหตุการณ์ คือเริ่มตั้งสมัยโรมันติก และพบว่าวิธีการได้ผลมากที่สุดในการสอนวรรณกรรมร้อยกรองนั้นควรใช้การเปรียบเทียบและสรุปบทเรียน และควรให้นักเรียนที่สนใจวิคนหนึ่งหรือหลายๆ คนเป็นพิเศษ

จากเอกสารและงานวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่าความสามารถทางภาษานั้นมีการพัฒนามาตั้งแต่แรกเกิด ซึ่งเด็กได้รับประสบการณ์จากสิ่งแวดล้อมรอบข้าง ใช้ทักษะการฟังในการเก็บรวบรวมคำศัพท์ และเปล่งเสียงออกมาเป็นภาษาพูดซึ่งกิจกรรมการให้เด็กได้ท่องคำคล้องจองเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่จะใช้ในการช่วยส่งเสริมความสามารถทางการฟังและการพูดให้กับเด็ก เพราะนอกจากเด็กจะได้รับความสนุกสนานจากการได้พูดและออกเสียงคำที่มีการสัมผัสระหว่างคำด้วยกันแล้วนั้นเด็กเล็กๆ ยังชอบที่จะพูดคำซ้ำหรือเล่นเสียงของคำอีกด้วย

งานวิจัยในประเทศที่เกี่ยวข้องกับภาพ

รัฐจวน ประโมจณีย์ (2544: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงผลการจัดกิจกรรม เสริมการเล่านิทานประกอบภาพที่มีต่อความสามารถด้านการเขียนของเด็กปฐมวัย พบว่า การสร้างความคุ้นตาด้วยการใช้การเล่านิทานประกอบภาพ และคำศัพท์ที่ต้องการให้เด็กเรียนรู้ และเขียนตามโดยทำต่อเนื่องกัน สามารถพัฒนาการเขียนของเด็กได้

สมศรี แสงธนู (2545: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรง พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรงมีความแตกต่างของคะแนนความสามารถด้านการฟังและการพูดโดยเฉลี่ยรวมก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมการวาดภาพบนทรายเปียกแบบครูให้การเสริมแรงในแต่ละช่วงสัปดาห์แตกต่างกัน

เพิ่มศรี ชูวิเชียร (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาถึงผลการจัดกิจกรรมพัฒนาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้ศิลปะการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ พบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์มีความแตกต่างของคะแนนพัฒนาการด้านการเขียน

ก่อนการจัดกิจกรรมและระหว่างการจัดกิจกรรมในการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์ในช่วง สัปดาห์แตกต่างกัน

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับภาพ

เวอร์นอน (Vernon. 1960: 23) ทำการวิจัยเกี่ยวกับเนื้อหาของภาพที่เด็กวัยต่างๆ ชอบ และสามารถเข้าใจได้ พบว่า เด็กเล็กชอบภาพสัตว์มากกว่าภาพเกี่ยวกับคนแต่ภาพคนมีอิทธิพล ต่อตัวเด็กมากกว่าภาพสัตว์และได้เสนอหลักการสำหรับสร้างภาพสำหรับเด็กว่าภาพสำหรับเด็ก ควรเป็นภาพง่ายๆ ชัดเจน ยิ่งเด็กเล็กเท่าไยยิ่งต้องใช้ภาพประกอบ ง่ายยิ่งขึ้นเท่านั้น อาจเขียน เป็นภาพลายเส้นเน้นเฉพาะส่วนที่เด่นจริงๆ รายละเอียดต่างๆ ค่อยๆ เพิ่มมากขึ้นตามวัยและ พัฒนาการของเด็กที่รับรู้ได้

โกรปเปอร์ (Groppe. 1966: 37-69) ได้สรุปผลการวิจัยต่างๆ เกี่ยวกับภาพว่ารูปภาพ ช่วยให้ได้ระดับประถมศึกษาสร้างความคิดรวบยอดในเนื้อหาที่เป็นนามธรรมได้ง่ายกว่าการสอน ด้วยถ้อยคำรวมทั้งช่วยในการตอบสนองและถ้อยแถลงการเรียนรู้ไปสู่สถานการณ์อื่นๆ ได้ง่ายขึ้นด้วยการที่รูปภาพส่งผลออกมาเช่นนี้ เนื่องจากประสบการณ์ในชีวิตประจำวันของเด็กนั้นสิ่งเร้าที่เป็น รูปธรรม เช่น รูปร่าง รูปทรง ขนาด สี ฯลฯ มีความเข้มในการรับรู้มากกว่าสิ่งที่เป็นนามธรรม เช่น ถ้อยคำ ดังนั้นกระบวนการในการแยกความแตกต่าง (Discriminations) และการสรุปเชื่อมโยง (Generalizations) ไปสู่สถานการณ์อื่น จึงเกิดกับสิ่งเร้าที่เป็นรูปภาพได้ดีกว่าและง่ายกว่าสิ่งเร้าที่เป็นนามธรรมอื่นๆ

คอปเพิน (Coppin. 1972: 5) ได้วิจัยแบบของภาพที่เด็กชอบแล้วได้ผลสรุปออกมาว่า เด็กเล็กๆ ควรใช้ภาพจินตนาการ (Imaginative Pictures) เมื่ออายุมากขึ้นจึงใช้ภาพที่แสดงความจริง (Factual Pictures)

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่าการใช้ภาพ ในการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กสามารถส่งเสริม ความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูด

จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ภาษาเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการสื่อสาร ในเด็กปฐมวัย การฟังและการพูด เป็นพื้นฐานทางภาษาที่ควรได้รับการส่งเสริมอย่างยิ่ง การใช้คำคล้องจองประกอบภาพเป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจและช่วยส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดมากขึ้น ดังนั้นในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้วิจัยดำเนินการศึกษาตามหัวข้อดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. สร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การจัดทำและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย-หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ชั้นอนุบาล ปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุตารักษ์ สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ชั้นอนุบาล ปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุตารักษ์ สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน แขวงเสนานิคม เขตจตุจักร กรุงเทพมหานคร โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

1. สุ่มนักเรียนโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน
2. สุ่มนักเรียนในข้อ 1 จำนวน 15 คนโดยการจับสลากเพื่อเป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัย

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย

1. แผนการใช้คำคลังของ จำนวน 24 แผน และภาพ จำนวน 24 ภาพ
2. แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด แบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง จำนวน 30 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด จำนวน 30 ข้อ

การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

1. แผนการใช้คำคลังจองประกอบภาพ มีลำดับขั้นตอนในการสร้างดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้คำคลังจอง จากแนวการจัดกิจกรรมและสื่อการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา ของกรมวิชาการ (2540) ลำดับขั้นตอนการสอนคำคลังจองของ ไพเราะ พุ่มมัน (2544) การสอนบทร้อยกรองแก่เด็กวัยก่อนเรียนของ จิระประภา บุญนิตย์; และคณะ (2544) การเล่นประกอบคำคลังจองของ ละออง ชูติกร (2547) การใช้ภาพสำหรับเด็กของ กรวิภา สรรพกิจจำนง (2547) การใช้ภาพประกอบการพูดเล่าเรื่องของ เบญจะ คำมะสอน (2544) เลือกรูปวาดสัตว์เลี้ยงสัตว์ป่า ที่มีสัญลักษณ์เหมือนจริงมาจากธรรมชาติของสำนักพิมพ์ห้องเรียน (2545) และแต่งคำคลังจอง 24 บท บทละ 4 บรรทัด บรรทัดละ 4 คำ สอดคล้องกับภาพสัตว์ 24 ภาพ ดังนี้

1. ภาพช้าง	2. ภาพแมว	3. ภาพสุนัข
4. ภาพไก่	5. ภาพเป็ด	6. ภาพกระต่าย
7. ภาพลิง	8. ภาพม้า	9. ภาพม้าลาย
10. ภาพกบ	11. ภาพวัว	12. ภาพหนู
13. ภาพเต่า	14. ภาพยีราฟ	15. ภาพแกะ
16. ภาพนกยูง	17. ภาพนกแก้ว	18. ภาพหมู
19. ภาพสิงโต	20. ภาพเสือ	21. ภาพหมีแพนด้า
22. ภาพจิ้งจอก	23. ภาพจระเข้	24. ภาพงู

1.2 ทำภาพวาดสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า ที่มีสัญลักษณ์เหมือนจริงมาจากธรรมชาติ ขนาดกว้าง 13 นิ้ว ยาว 19 นิ้ว ด้วยกระดาษแข็ง เพื่อใช้ประกอบการสอน

1.3 สร้างแผนการใช้คำคลังจองประกอบภาพ จำนวน 24 แผน ใช้คำคลังจองวันละ 1 บท และภาพที่สอดคล้องกับคำคลังจอง 1 ภาพ ระยะเวลาในการจัดประสบการณ์ 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ วันละ 15 นาที เป็นกิจกรรมเสริมนอกตารางเรียน เวลา 10.30 – 10.45 น.

1.4 นำแผนการจัดประสบการณ์การใช้คำคล้องจองประกอบภาพที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น
เสนอผู้เชี่ยวชาญตรวจพิจารณาเพื่อหาความสอดคล้องของจุดประสงค์ ขั้นนำ ขั้นสอนและขั้นสรุป
เพื่อการเรียนการสอน และการประเมินผล จำนวน 3 คน คือ

1.4.1 อาจารย์จุฑา สุขใส

ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 2

โรงเรียนวัดหนามแดง (เขียวอุทิศ)

อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ

1.4.2 อาจารย์เบญจะ คำมะสอน

ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1

โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์

เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร

1.4.3 อาจารย์นงเยาว์ คลิกคล้าย

ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 2

โรงเรียนอนุบาลหนองไผ่

อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

1.5 แก้ไขและปรับปรุงแผนการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ตามข้อเสนอแนะของ
ผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้ คำว่าคิดให้เปลี่ยนเป็นนึก เช่น เด็กดูภาพช้างแล้วคิดถึงอะไร ให้เปลี่ยนเป็นดู
ภาพช้างแล้วนึกถึงอะไร ปรับภาษาให้กระชับเข้าใจง่ายตรงกับเนื้อหา เพิ่มรายละเอียดของ
ขั้นตอนการจัดประสบการณ์ และปรับภาคผนวกให้แยกออกจากขั้นตอนการจัดประสบการณ์

1.6 นำแผนการใช้คำคล้องจองประกอบภาพที่ปรับปรุงแก้ไขตามคำแนะนำของ
ผู้เชี่ยวชาญไปทดลองใช้กับเด็กนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 1 อายุ 3-4 ปี โรงเรียนอนุบาลสุราษฎร์
จำนวน 15 คน ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อปรับปรุงให้เหมาะสมกับเวลาที่กำหนดไว้คือ 15 นาที

1.7 ปรับปรุงแผนการใช้คำคล้องจองประกอบภาพให้เหมาะสมและทำเป็นฉบับ
สมบูรณ์เพื่อนำไปทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง

2. แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย เป็นแบบทดสอบ
ที่ผู้วิจัยได้ศึกษาจากเอกสารและงานวิจัย โดยมีลำดับขั้นการสร้างดังนี้

2.1 ศึกษาแบบทดสอบทักษะพื้นฐานภาษาไทยแบบตอบปากเปล่า (Oral test) ของ
สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (2545) แบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูด ของ
นงเยาว์ คลิกคล้าย (2544) และสนอง สุทธาอามาตย์ (2545) ศึกษาแบบทดสอบวัดความสามารถ

ด้านการพูดของจุฬารัตน์ อินุพัฒน์ (2543) เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบทดสอบวัดความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

2.2 สร้างแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยจำนวน 6 ชุด ชุดละ 10 ข้อ รวม 60 ข้อ ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังจำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อ 1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 10 ข้อ

ข้อ 1.2 การฟังเรื่องราว จำนวน 10 ข้อ

ข้อ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 10 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูดจำนวน 30 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อ 2.1 การพูดคำศัพท์ จำนวน 10 ข้อ

ข้อ 2.2 การพูดแต่งประโยคปากเปล่า 10 ข้อ

ข้อ 2.3 การพูดสื่อสาร จำนวน 10 ข้อ

2.3 นำแบบทดสอบให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านการวัดผลตรวจสอบเพื่อแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบทดสอบจำนวน 5 คน คือ

2.3.1 อาจารย์ ดร. ชิสเตอร์มาลีรัตน์ บุญอนันตบุตร

ผู้อำนวยการโรงเรียนไตรราชวิทยา

อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.3.2 อาจารย์ไพบุลย์ อุบันโน

อาจารย์ภาควิชาการประถมศึกษา

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

อำเภอเมือง จังหวัดเชียงใหม่

2.3.3 อาจารย์มิ่ง เทพครเมือง

นักวิชาการศึกษา หัวหน้างานวิจัย

โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กรุงเทพมหานคร

2.3.4 อาจารย์สุชาติ สิริมินันท์

ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา

โรงเรียนบางกะปิ เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร

2.3.5 อาจารย์วรรณดี สุขแจ่ม

อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร

ปรับปรุงแก้ไขแบบทดสอบตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญในด้านการใช้ภาพ คือ การใช้รูปภาพของแบบทดสอบควรปรับให้มีขนาดเท่ากัน ปรับทิศทางของภาพให้เป็นไปในทางเดียวกัน แยกแบบทดสอบเป็นหน้าละ 1 ข้อ และปรับรายละเอียดของภาพให้ตรงกับข้อคำถาม โดยเกณฑ์พิจารณาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 ขึ้นไป ถือว่าใช้ได้ (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2545: 179-180) การทำวิจัยครั้งนี้ มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ IOC อยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 และมีค่าดัชนีความสอดคล้องรวมทั้งฉบับ TOC เท่ากับ 0.91

2.4 นำแบบทดสอบที่ผ่านการตรวจสอบหาความเที่ยงตรงเชิงพินิจ ไปทดลองใช้ (Try Out) กับเด็กอนุบาลปีที่ 1 อายุ 3-4 ปี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน โรงเรียนอนุบาลสุดารักษ์ นำผลการทดสอบมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์คือ ตอบถูก ได้ 1 ตอบผิดได้ 0 แล้วคัดเลือกข้อสอบที่มีความยากง่าย (p) ระหว่าง 0.30 - 0.65 ค่าอำนาจจำแนก (r) ระหว่าง 0.53 - 0.86 ได้ข้อสอบที่คัดเลือกไว้ใช้จริง จำนวน 6 ชุด ชุดละ 5 ข้อ รวมเป็น 30 ข้อ ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อ 1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 5 ข้อ

ข้อ 1.2 การฟังเรื่องราว จำนวน 5 ข้อ

ข้อ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูดจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อ 2.1 การพูดคำศัพท์ จำนวน 5 ข้อ

ข้อ 2.2 การพูดแต่งประโยคปากเปล่า 5 ข้อ

ข้อ 2.3 การพูดสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ

2.5 หาคุณภาพของแบบทดสอบทั้งฉบับ ด้วยค่าความเชื่อมั่น ใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder – Richardson 20) (บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์. 2548 ข: 21) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.84

2.6 นำแบบทดสอบที่คัดเลือกเหมาะสมแล้วไปจัดทำเป็นสำเนาตามต้นฉบับจริง เพื่อใช้กับกลุ่มตัวอย่าง

วิธีการดำเนินการทดลอง

แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) โดยใช้แบบวิจัย Single-Group Pretest-Protest Design มีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

Pretest	Treatment	Protest
O	X	O

ความหมายของสัญลักษณ์

O แทน การทดสอบ

X แทน การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

การดำเนินการทดลอง มีขั้นตอนดังนี้

การทดลองครั้งนี้ ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 มีขั้นตอนดังนี้

1. สร้างความคุ้นเคยกับเด็กกลุ่มทดลอง เป็นเวลา 1 สัปดาห์
2. ทดสอบก่อนการทดลองเป็นรายบุคคลกับนักเรียนกลุ่มทดลอง ด้วยแบบทดสอบ

ความสามารถด้านการฟังและการพูด

3. ให้กลุ่มทดลองใช้คำคล้องจองประกอบภาพ เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน วันละ 15 นาที ระหว่างเวลา 10.30 -10.45 น. รวมทั้งสิ้น 24 วัน

ตาราง 2 การดำเนินการทดลอง

สัปดาห์ที่	วัน	เวลาที่ดำเนินการทดลอง
		10.30 – 10.45 น.
1	จันทร์	กลุ่มทดลอง
	อังคาร	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง
2	จันทร์	กลุ่มทดลอง
	อังคาร	กลุ่มทดลอง
	พุธ	กลุ่มทดลอง

4. เมื่อครบ 8 สัปดาห์แล้ว ทำการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดหลังการทดลองด้วยแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

5. นำข้อมูลที่ได้จากการทดสอบไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติ เพื่อสรุปผลการวิจัยต่อไป

ตาราง 3 กำหนดการ การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน	คำคล้องจองประกอบภาพ
		เวลา 10.30 – 10.45 น.	
1	1	จันทร์	ช้าง
	2	อังคาร	แมว
	3	พุธ	สุนัข
2	4	จันทร์	ไก่
	5	อังคาร	เปิด
	6	พุธ	กระต่าย
3	7	จันทร์	ลิง
	8	อังคาร	ม้า
	9	พุธ	ม้าลาย
4	10	จันทร์	กบ
	11	อังคาร	วัว
	12	พุธ	หนู
5	13	จันทร์	เต่า
	14	อังคาร	ยีราฟ
	15	พุธ	แกะ
6	16	จันทร์	นกฮูก
	17	อังคาร	นกแก้ว
	18	พุธ	หมู
7	19	จันทร์	สิงโต
	20	อังคาร	เสือ
	21	พุธ	หมีแพนด้า
8	22	จันทร์	จิงโจ้
	23	อังคาร	จระเข้
	24	พุธ	งู

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลที่ได้จากการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของกลุ่มทดลอง โดยทำการทดสอบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง จากนั้นนำข้อมูลที่ได้ไปวิเคราะห์ตามวิธีทางสถิติโดยเริ่มทำการทดลองวันจันทร์ที่ 26 ธันวาคม 2550 – วันพฤหัสบดีที่ 6 กุมภาพันธ์ 2551

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ ดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 ค่าเฉลี่ย (Mean) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521: 36) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทน ค่าเฉลี่ย
 $\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง

1.2 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2521: 55) โดยใช้สูตร

$$S^2 = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S^2 แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
 N แทน จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
 $\sum X$ แทน ผลรวมคะแนนทั้งหมด
 $\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพของเครื่องมือ

2.1 ตรวจสอบคุณภาพของแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดด้านความเที่ยงตรงของเนื้อหา (Item Objective Congruency Index) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548 ข: 1) โดยใช้สูตร

$$IOC = \frac{\Sigma R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อสอบแต่ละข้อกับจุดมุ่งหมาย
	ΣX	แทน	ผลรวมของคะแนนจากผู้เชี่ยวชาญในแต่ละข้อ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

2.2 คำนวณหาค่าความยากง่ายของแบบทดสอบ (Difficulty) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548 ข: 5) โดยใช้สูตร

$$P = \frac{R}{N}$$

เมื่อ	P	แทน	ดัชนีความยากง่าย
	R	แทน	จำนวนคนตอบถูก
	N	แทน	จำนวนคนทั้งหมด

2.3 หาค่าอำนาจจำแนกของแบบทดสอบ (Discrimination) ใช้ค่าสหสัมพันธ์แบบพอยต์-ไบซีเรียล (Point Biserial Correlation) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548 ข: 5) โดยใช้สูตร

$$r_{pbis} = \frac{\bar{X}_P - \bar{X}_q}{S_x} \cdot \sqrt{pq}$$

เมื่อ	r_{pbis}	แทน	ค่าอำนาจจำแนกของข้อสอบ
	$\bar{X}_P$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตอบถูก
	$\bar{X}_q$	แทน	คะแนนเฉลี่ยของกลุ่มตอบผิด
	S_x	แทน	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
	P	แทน	ค่าความยากง่าย
	q	แทน	1 - p

2.4 หาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบทดสอบ โดยใช้สูตร คูเดอร์-ริชาร์ดสัน 20 (Kuder – Richardson 20) (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2548 ข: 21)

$$r_{tt} = \frac{K}{K-1} \left[1 - \frac{\sum pq}{S_x^2} \right]$$

เมื่อ r_{tt} แทน ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
 K แทน จำนวนข้อสอบ
 p แทน สัดส่วนของผู้ตอบถูกในข้อหนึ่งๆ
 q แทน สัดส่วนของผู้ตอบผิดในข้อหนึ่งๆ คือ $1 - P$
 S_x^2 แทน คะแนนความแปรปรวนของข้อสอบทั้งฉบับ

3. สถิติในการทดสอบสมมุติฐาน ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS For Windows ทำการวิเคราะห์ ดังนี้

3.1 เปรียบเทียบคะแนนความแตกต่างของคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังทำการทดลอง โดยการคำนวณจาก สูตร t -test แบบ Dependent (บุญเชิด ภิญโญนนตพงษ์. 2526: 99)

$$t = \frac{\bar{D}}{S_{\bar{D}}}$$

เมื่อ t แทน ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
 D แทน คะแนนความแตกต่าง
 N แทน จำนวนคู่
 $\bar{D}$ แทน ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
 $S_{\bar{D}}$ แทน ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง $S_{\bar{D}} = \frac{S_D}{\sqrt{N}}$

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และอักษรต่างๆ ดังนี้

$\bar{X}$	แทน	คะแนนเฉลี่ย
SD	แทน	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
t	แทน	ค่าที่ใช้ในการพิจารณา t – distribution
$\bar{D}$	แทน	ค่าเฉลี่ยคะแนนความแตกต่าง
$S_{\bar{D}}$	แทน	ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของคะแนนความแตกต่าง
P	แทน	ค่าระดับนัยสำคัญ
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดก่อนและหลังการใช้คำคล้องประกอบภาพ

1.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

1.2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องประกอบภาพ

2.1 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง

2.2 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ มาวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถด้านการฟังรวมและแยกรายด้าน 3 ด้าน คือ การจำแนกเสียง การฟังเรื่องราว และการปฏิบัติตามคำสั่ง และความสามารถด้านการพูดรวมและแยกรายด้าน 3 ด้าน คือ การพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสาร ดังนี้

1.1 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังโดยรวมและแยกเป็นด้านการจำแนกเสียง การฟังเรื่องราว และการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 4

ตาราง 4 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังโดยรวมและด้านการจำแนกเสียง การฟังเรื่องราวและการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ความสามารถด้านการฟัง	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การจำแนกเสียง	1.87	1.06	4.00	1.06
2. การฟังเรื่องราว	1.33	0.48	4.27	0.96
3. การปฏิบัติตามคำสั่ง	1.47	0.91	4.27	0.79
รวม	4.67	2.46	12.54	2.89

ผลการวิเคราะห์ตาราง 4 ปรากฏว่า คะแนนความสามารถด้านการฟังโดยรวม ก่อนและหลังการทดลองเฉลี่ย เท่ากับ 4.67 และ 12.54 คะแนน และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 2.46 และ 2.82 คะแนนตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์คะแนนก่อนและหลังการทดลองแยกเป็นรายด้าน ปรากฏว่าการจำแนกเสียง มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 และ 4.00 คะแนนตามลำดับ การฟังเรื่องราว มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.33 และ 4.27 คะแนนตามลำดับ การปฏิบัติตามคำสั่งมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.47 และ 4.27 คะแนนตามลำดับ

1.2 การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

การวิเคราะห์ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการพูดโดยรวมและรายด้าน คือ การพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสารของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 5

ตาราง 5 ค่าสถิติพื้นฐานของคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการพูดโดยรวมและด้านการพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสารของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ความสามารถด้านการพูด	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง	
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD
1. การพูดคำศัพท์	2.13	1.06	4.20	0.86
2. การพูดแต่งประโยคปากเปล่า	2.00	1.00	4.33	0.61
3. การพูดสื่อสาร	1.67	1.17	4.20	0.77
รวม	5.80	3.23	12.73	2.25

ผลการวิเคราะห์ตาราง 5 ปรากฏว่า คะแนนความสามารถด้านการพูดโดยรวมก่อนและหลังการทดลองเฉลี่ย เท่ากับ 5.80 และ 12.73 คะแนนตามลำดับ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.23 และ 2.25 คะแนนตามลำดับ เมื่อวิเคราะห์คะแนนก่อนและหลังการทดลองแยกเป็นรายด้าน ปรากฏว่า การพูดคำศัพท์ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.13 และ 4.20 คะแนนตามลำดับ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 2.00 และ 4.33 คะแนนตามลำดับ การพูดสื่อสารมีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 1.67 และ 4.20 คะแนนตามลำดับ

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

การวิเคราะห์ตอนนี้ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ มาเปรียบเทียบความแตกต่างของความสามารถด้านการฟังรวมและแยกเป็น 3 ด้าน คือการจำแนกเสียง การฟังเรื่องราว และการปฏิบัติตามคำสั่ง และความสามารถด้านการพูดรวมและแยกเป็น 3 ด้าน คือ การพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสาร

2.1 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟัง

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังโดยรวมและแยกเป็นด้านการจำแนกเสียง การฟังเรื่องราว และการปฏิบัติตามคำสั่งของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 6

ตาราง 6 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังโดยรวมและแยกรายด้านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ความสามารถ ด้านการฟัง	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD				
1. การจำแนกเสียง	1.87	1.06	4.00	1.06	2.13	0.92	7.34**	.000
2. การฟังเรื่องราว	1.33	0.48	4.27	0.96	2.93	0.30	7.76**	.000
3. การปฏิบัติตามคำสั่ง	1.47	0.91	4.27	0.79	2.80	0.38	7.35**	.000
รวม	4.67	2.46	12.54	2.89	7.86	1.60	24.46**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 6 ปรากฏว่าหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ความสามารถด้านการฟังโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 7.86 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ เมื่อแยกวิเคราะห์รายด้าน ปรากฏว่า ด้านการจำแนกเสียงมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.13 คะแนน ด้านการฟังเรื่องราวมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.93 คะแนน และด้านการปฏิบัติตามคำสั่งมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.80 คะแนน ซึ่งทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัย มีความสามารถด้านการฟังโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างชัดเจน

2.2 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูด

การวิเคราะห์เปรียบเทียบความสามารถด้านการพูด โดยรวมและแยกเป็นด้านการพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสารของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ปรากฏผลดังแสดงในตาราง 7

ตาราง 7 การเปรียบเทียบความสามารถด้านการพูดโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ความสามารถด้านการพูด	ก่อนทดลอง		หลังทดลอง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t	p
	$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD				
1. การพูดคำศัพท์	2.13	1.06	4.20	0.86	2.06	0.31	6.54**	.000
2. การพูดแต่งประโยคปากเปล่า	2.00	1.00	4.33	0.61	2.33	0.31	7.32**	.000
3. การพูดสื่อสาร	1.67	1.17	4.20	0.77	2.53	0.33	7.53**	.000
รวม	5.80	3.23	12.73	2.25	6.93	0.97	21.40**	.000

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$

ผลการวิเคราะห์ตาราง 7 ปรากฏว่าหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ความสามารถด้านการพูดโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.93 คะแนน ซึ่งสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ เมื่อแยกวิเคราะห์รายด้านปรากฏว่า ด้านการพูดคำศัพท์มีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.06 คะแนน ด้านการพูดแต่งประโยคปากเปล่า มีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.33 คะแนน และด้านการพูดสื่อสารมีผลเฉลี่ยสูงขึ้นเท่ากับ 2.53 คะแนน ซึ่งรายด้านทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการพูดโดยรวมและรายด้านทุกด้านสูงขึ้นจากการทดลองอย่างชัดเจน

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ มีความมุ่งหมายของการวิจัยคือ เพื่อศึกษาผลการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ที่มีต่อความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย และเพื่อเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้ ประชากรเป็นนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 3-4 ปี ชั้นอนุบาลปีที่ 1 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2550 โรงเรียนอนุบาลสุตารักษ์ สังกัดสำนักงานบริหารงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน กรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาจากการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ด้วยการจับสลาก 1 ห้องเรียน จากจำนวน 2 ห้องเรียน จำนวน 15 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถในการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

การเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้ แผนการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ และแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด โดยเป็นแบบทดสอบปรนัย ชนิดเลือกตอบ จำนวน 6 ฉบับ ฉบับละ 5 ข้อ แบ่งเป็น 2 ตอน คือ ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง ประกอบด้วย การฟังจำแนกเสียง การฟังเรื่องราวและการปฏิบัติตามคำสั่ง ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด ประกอบด้วย การพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสาร ซึ่งมีค่า ความยากง่าย (p) อยู่ระหว่าง 0.30 - 0.65 และมีค่าอำนาจจำแนก (r) อยู่ระหว่าง 0.53 - 0.86 และค่าความเชื่อมั่นรวมทั้งฉบับ มีค่าเท่ากับ 0.84

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ผลการวิจัยพบว่า

1. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพมีความสามารถในการฟังสูงขึ้น หลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ มีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 4.67 และ 12.54 เมื่อพิจารณารายด้านก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ด้าน

การจำแนกเสียงมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.87 และ 4.00 ด้านการฟังเรื่องราวมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.33 และ 4.27 ด้านการปฏิบัติตามคำสั่งมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.47 และ 4.27 และความสามารถด้านการฟังโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 7.86 แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังรายด้านทุกด้านและโดยรวมสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างชัดเจน

2. เด็กปฐมวัยที่ได้รับการใช้คำคล้องจองประกอบภาพมีความสามารถด้านการพูดสูงขึ้น หลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ โดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 5.80 และ 12.73 เมื่อพิจารณารายด้านก่อนและหลังการทดลอง พบว่า ด้านการพูดคำศัพท์มีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 และ 4.20 ด้านการพูดแต่งประโยคปากเปล่ามีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 2.00 และ 4.33 ด้านการการพูดสื่อสารมีค่าคะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 1.67 และ 4.20 และความสามารถด้านการพูดโดยรวมมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.93 แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพสามารถส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการพูดรายด้านทุกด้านและโดยรวมสูงขึ้นจากก่อนการทดลองอย่างชัดเจน

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการฟังทุกด้านเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ และพบว่า เด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองมีความสามารถด้านการพูดทุกด้านเฉลี่ยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยในครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ สามารถส่งเสริมการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น อภิปรายไว้ดังนี้

1. ความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการทดลองใช้คำคล้องจองประกอบภาพ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 4.67 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.46 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 12.54 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.82 คะแนน แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ สามารถส่งเสริมการฟังของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะ การใช้คำคล้องจองประกอบภาพเป็นการจัดประสบการณ์ตรงที่เปิดโอกาสให้เด็กแลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษา เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในสภาพการณ์ที่เป็นจริงจากการได้ฟังจำแนกเสียงสูงต่ำของคำคล้องจอง

เช่น กระดุกกระดิก สอดส่อง สองสี ชุกชน ฯลฯ ได้จำแนกเสียงของสัตว์ เช่น เสียงช้าง เสียงแมว เสียงสุนัข เสียงไก่ เสียงเปิด ฯลฯ และได้ฟังเรื่องราวของการเล่าประสบการณ์การพบเห็นสัตว์ในสถานที่ต่าง ๆ เช่น เด็กเล่าเรื่องช้างให้เพื่อนฟังว่า เคยพบเห็นช้างที่สวนสัตว์ ช้างมีงายาว มีวงใหญ่ เป็นต้น ทำให้เด็กมีประสบการณ์ที่กว้างขวาง ได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์ทางภาษากับเพื่อนส่งผลให้เด็กมีความสามารถด้านการฟังที่สูงขึ้น สอดคล้องกับ ปรัชญาของจอห์น ดิวอี้ ที่กล่าวว่า เด็กเรียนรู้ได้ดีจากการกระทำ (Learning by doing) และเด็กเรียนรู้ได้ดีจากประสบการณ์ตรง (พัฒนา ชัยพงศ์. 2540: 15) นอกจากนี้การให้เด็กได้ฟังแล้วปฏิบัติตามตามคำสั่งง่ายๆ เช่น หลังจากครูให้เด็กฟังคำคล้องจองประกอบภาพ “ช้าง” แล้วให้เลียนแบบเสียงร้องของช้าง ทำท่าทางการเคลื่อนไหวอวัยวะต่าง ๆ เช่น ช้างร้อง แปร้น แปร้น ช้างพ่นน้ำ ช้างแกว่งหาง ช้างเดินไปมา ซึ่งการฟังดังกล่าวเด็กต้องใช้สมาธิตั้งใจจดจำประเด็นสิ่งที่ได้ยิน ทำให้ช่วยสร้างความสนใจของเด็กในการร่วมกิจกรรม จนสามารถปฏิบัติตามได้ และเกิดความสุขจากการได้เรียนรู้ สอดคล้องกับ กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 115) และสิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2550: อ้างอิงจาก Bruner. 1969: 60) ที่กล่าวว่า การส่งเสริมและสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ของเด็ก เป็นสิ่งจำเป็นในการเป็นแรงเสริมให้เกิดการเรียนรู้สำหรับเด็ก เนื่องจากเด็กเริ่มเรียนรู้ภาษาจากการฟังแล้วเลียนแบบเสียงมาเป็นภาษาพูด และสอดคล้องกับ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2540: 54) ที่กล่าวว่า การกระตุ้นให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระในสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมกับวัยตามความพอใจและการสนใจของเด็กจะช่วยส่งผลทำให้การเรียนรู้เป็นไปอย่างมีความสุข นอกจากนี้การใช้ภาพสัตว์ที่มีขนาดความกว้าง 13 นิ้ว และความยาว 19 นิ้ว ทำให้เด็กสามารถมองเห็นรายละเอียดต่างๆ ของภาพได้อย่างชัดเจน อีกทั้งคำคล้องจองที่ใช้เป็นคำซ้ำ ๆ คล้ายเสียงร้องของสัตว์ เช่น แปร้น แปร้น เมี้ยว เมี้ยว โส่ง โส่ง ช่วยกระตุ้นให้เด็กสนใจเข้าร่วมกิจกรรมเกิดความสนุกสนาน ในการเลียนแบบเสียง สอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2540: 22) บุญเชิด ภิญญอนันตพงษ์ (2544: 196) และกรวิภา สรรพกิจจานง (2547: 63) ที่กล่าวว่า การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กควรเป็นลักษณะการบูรณาการให้เด็กได้ปฏิบัติด้วยกิจกรรมที่หลากหลาย ได้รับการฝึกฝนการใช้ภาษา มีโอกาสได้ยินได้ฟังภาษาที่เหมาะสมกับวัย สามารถแสดงความรู้สึกนึกคิด ตามความต้องการ และการใช้ภาพขนาดใหญ่ที่มีสีสันสวยงามหลากหลาย ทำให้เกิดแรงจูงใจสำหรับเด็กในการเข้าร่วมกิจกรรม

2. ความสามารถในการพูดของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนการทดลองเท่ากับ 5.80 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 3.23 คะแนน และคะแนนเฉลี่ยหลังการทดลองเท่ากับ 12.73 คะแนน ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

เท่ากับ 2.25 คะแนน แสดงว่า การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ สามารถส่งเสริมการพูดของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น ที่เป็นเช่นนี้เพราะการใช้คำคล้องจองประกอบภาพจัดประสบการณ์ด้วยบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมที่กระตุ้นส่งเสริมให้เด็กพูดอย่างอิสระในสถานการณ์ที่เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ไม่เคร่งเครียด ทำให้เด็กสบายใจเกิดการเรียนรู้และมีแรงจูงใจที่ได้ดูภาพวาดของสัตว์เลี้ยงเช่น เป็ด ไก่ แมว สุนัข และสัตว์ป่า เช่น เสือ งู ที่มีขนาดใหญ่สีสันสวยงามเหมือนจริงมาจากธรรมชาติ เนื่องจากเด็กในวัยนี้เป็นวัยที่อยากรู้อยากเห็น มีความสนใจต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมตลอดเวลา การที่เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์ร่วมกับครูและเพื่อน ทำให้เด็กเกิดความเชื่อมั่นในตนเอง กล่าวพูดแสดงความคิดเห็น กล่าวสนทนาซักถามร่วมกับเพื่อน ๆ การบอกชื่ออวัยวะส่วนต่าง ๆ ของสัตว์ และการใช้คำคล้องจองประกอบภาพช่วยให้เด็กสามารถเรียนรู้คำศัพท์ใหม่ รู้ภาษาใหม่ เช่น คำราม เวิร์ กระดอง โอบเฉียว เป็นต้น การได้เรียนรู้จากคำง่าย ๆ ประโยคง่าย ๆ ทำให้เด็กสามารถเข้าใจคำหรือภาษาที่ยากมากขึ้น กล่าวพูดกล้าแสดงออก ส่งผลทำให้เด็กสามารถพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจว่า ใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ส่งเสริมให้เด็กได้เรียนรู้ที่ผ่านการใช้ภาษา การใช้คำคล้องจองประกอบภาพไม่ใช่การสอนอย่างเป็นทางการเท่าไรนัก เนื่องจากเป็นกิจกรรมเสริมที่จัดขึ้นนอกตารางเรียนใช้เวลาสั้น ๆ 15 นาที ระหว่างการปรับตัวเพื่อให้เด็กพร้อมทำกิจกรรมอื่นอีกต่อไป จากการวิจัยพบว่าเด็กสามารถพูดแต่งประโยคด้วยคำพูดง่าย ๆ ให้ผู้อื่นเข้าใจได้ และมีความกระตือรือร้นที่จะพูดสื่อสารอยู่ตลอดเวลา เช่น ช้างตัวใหญ่ ช้างชอบกินอ้อย ช้างมีหูใหญ่ ช้างร้อง แปร้น แปร้น ช้างมีงวงยาว ช้างอยู่ในป่า ช้างพ่นน้ำได้ เหตุการณ์ดังกล่าว สอดคล้องกับกุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 146-147) ที่กล่าวว่าเมื่อเด็กพูดได้ จะพูดไม่หยุด เพราะการพูดของเด็กเป็นความต้องการที่จะสื่อสารกับผู้อื่น แต่เด็กมีถ้อยคำในการสื่อสารที่ค่อนข้างจำกัด จึงพยายามแสวงหาการใช้คำพูดด้วยตนเอง สิ่งเร้าที่มีประโยชน์คือ การเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดถึงสิ่งที่ชอบด้วยคำพูดของเขาเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ ซิมสัน (Simpson. 1998) พบว่า การพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับ การจัดประสบการณ์การเล่นแบบเล่าเรื่องซ้ำ เด็กสามารถถ่ายทอดภาษาได้ชัดเจน เนื่องจากธรรมชาติของเด็กปฐมวัยมีลักษณะยึดตนเองเป็นศูนย์กลาง ทำให้เด็กพูดแต่สิ่งที่ตนเองพอใจเท่านั้น ครูจึงต้องจัดสิ่งแวดล้อมและสถานการณ์ขึ้นเพื่อให้เด็กเกิดความสนใจที่จะเล่นหรือกระทำพฤติกรรมตอบสนองต่อสิ่งนั้น ๆ สอดคล้องกับ คาเรน และออลเทอร์ (Karen and other. 1989: 5-26) ที่กล่าวว่าครูมีบทบาทสำคัญช่วยให้เด็กพูดหรือกระทำการสิ่งต่าง ๆ ด้วยการใช้คำพูดกระตุ้นส่งเสริมเด็ก นอกจากนี้การที่ครูใช้ภาพกระตุ้นให้เด็กสนใจที่จะพูดก็เป็นสิ่งจำเป็นเช่นกัน เพราะหากภาพมีสีสันสวยงามชัดเจน เด็กสามารถเข้าใจถึงความหมายของภาพได้ ก็จะเป็นสิ่งที่ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทาง

ภาษาที่ดีด้วยสอดคล้องกับ บันลือ พฤกษะวัน (2536: 24) ที่กล่าวว่า เด็กก่อนวัย 5 ขวบ ชอบภาพสีเส้นสวยงาม ชอบพูด คำคล้องจองสั้น ๆ และฟังนิทานที่มีเรื่องราวเกี่ยวกับธรรมชาติ สอดคล้องกับงานวิจัยของ เนื่อน้อง สนับสนุน (2541: 131) ที่พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การพูดเล่าเรื่องอย่างต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบมีความก้าวหน้าทางภาษาที่สูงขึ้น ก่อนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญเพื่อศึกษาผลการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 4.67 และ 12.54 คะแนน และมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 7.86 คะแนน เมื่อแยกวิเคราะห์รายด้าน ปรากฏว่า ด้านการจำแนกเสียงมีผลเฉลี่ยเท่ากับ 2.13 คะแนน ด้านการฟังเรื่องราวมีผลเฉลี่ยเท่ากับ 2.93 คะแนน และด้านการปฏิบัติตามคำสั่งมีผลเฉลี่ยเท่ากับ 2.80 คะแนน ซึ่งทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ และ ปรากฏว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการพูดสูงขึ้น โดยมีคะแนนเฉลี่ยก่อนและหลังการทดลองเท่ากับ 5.80 และ 12.73 คะแนน และมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 6.93 คะแนน เมื่อแยกวิเคราะห์รายด้าน ปรากฏว่า ด้านการพูดคำศัพท์มีผลเฉลี่ยเท่ากับ 2.06 คะแนน ด้านการพูดแต่งประโยคปากเปล่ามีผลเฉลี่ยเท่ากับ 2.33 คะแนน และด้านการพูดสื่อสารมีผลเฉลี่ยเท่ากับ 2.53 คะแนน ซึ่งทุกด้านมีค่าเฉลี่ยสูงขึ้นหลังการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. ในระยะแรกของการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ พบว่าเด็กไม่ค่อยกล้าแสดงออก และสนทนาซักถามมากนัก เนื่องจากเด็กขาดทักษะในการฟังการพูดและตอบคำถาม การควบคุมตนเองในการรอคอยและปฏิบัติตามคำสั่งได้ แต่เมื่อครูสร้างความคุ้นเคยและแนะนำให้เด็กได้แสดงออกอย่างอิสระเคารพสิทธิของตนเองเพื่อรู้จักการรอคอย ให้เด็กได้ใช้คำคล้องจองประกอบภาพ 4-5 ครั้ง เด็กเริ่มมีความสามารถด้านการพูดสื่อสารได้ดีมากขึ้น มีความมั่นใจในการพูดสนทนาและตอบคำถามระหว่างเพื่อนและครู

2. เมื่อเด็กเริ่มคุ้นเคยกับการร่วมกิจกรรมในการพูดคำคล้องจองและดูภาพร่วมกับเพื่อนๆ เริ่มสนใจกล่าพูดเลียนแบบเสียง เลียนแบบท่าทาง กล่าพูดสื่อสาร เล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์ที่เคยพบเห็นสัตว์ในสถานที่ต่างๆ มีสมาธิฟังผู้อื่นเพิ่มมากขึ้น ผู้วิจัยจึงคิดว่าการใช้คำคล้องจองที่มีเนื้อหาง่ายๆ ช่วยให้เด็กเข้าใจคำมากขึ้น สนใจฟังเสียงสูงต่ำ เสียงคำซ้ำๆ คล้ายเสียงสัตว์ ได้ดูภาพช่วยกระตุ้นให้เด็กเข้าร่วมกิจกรรมกับเพื่อนๆ ได้อย่างสนุกสนาน และมีคำพูด

คำศัพท์ที่แปลกใหม่ หลากหลาย นอกจากนี้ยังฝึกจิตใจเด็กให้เด็กอ่อนโยนผ่อนคลายความตึงเครียดมีอารมณ์ร่าเริง

3. ภาพสามารถช่วยกระตุ้นและสร้างความสนใจของเด็กให้เข้าร่วมกิจกรรมได้เป็นอย่างดี เพราะภาพสัตว์ ที่มีสีสันสวยงามเหมือนจริงมาจากธรรมชาติ ขนาดความกว้าง 13 นิ้ว ยาว 19 นิ้ว ช่วยให้เด็กสามารถมองเห็นรายละเอียดได้อย่างชัดเจน ส่งผลให้เด็กเกิดความสนใจร่วมกิจกรรม มีจินตนาการที่หลากหลายในด้านการฟังเรื่องราวจากเพื่อน สามารถจำแนกเสียงเข้าใจ ความหมายสิ่งที่ได้ยิน รวมทั้งฟังแล้วปฏิบัติตามได้ ความสามารถด้านการพูดเด็กได้ฝึกพูดโดยภาพเป็นสื่อที่ช่วยสร้างความสนใจของเด็กเกิดความคิดจินตนาการ พูดคำศัพท์ที่หลากหลาย พูดเป็นประโยคและพูดสื่อสารให้ผู้อื่นเข้าใจว่าใครทำอะไร ที่ไหน อย่างไร ได้ตามศักยภาพ ในตัวเด็ก

4. สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เด็กยังขาดทักษะการฟัง เพราะเด็กวัย 3-4 ขวบ ยังไม่พร้อมที่จะฟังอย่างจริงจัง จึงต้องใช้เวลาฝึก และใช้สมาธิในการฟังมาก โดยระยะเวลาควรเพิ่มให้นานมากขึ้น ด้านการพูดมีข้อสังเกตจากการทดสอบเด็กด้านการพูดแต่งประโยคปากเปล่า ผู้วิจัยให้เด็กมองภาพที่กำหนดในแบบทดสอบ 1 ภาพ เด็กสามารถพูดแต่งประโยคปากเปล่าได้ 3-4 คำ จากภาพเด็กผู้หญิงกำลังให้กล้วยลงในกรงที่สวนสาธารณะแห่งหนึ่ง เด็กสามารถพูดแต่งประโยคได้ คือ เด็กให้กล้วยลิง ซึ่งหากมีการเพิ่มระยะเวลาให้นานมากขึ้น การใช้คำคล้องประกอภาพ อาจส่งเสริมให้เด็กสามารถพูดได้อย่างต่อเนื่องเป็นประโยคที่เพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การส่งเสริมความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ครูต้องให้อิสระให้เด็กได้ใช้ความคิดอย่างอิสระ และเข้าใจความพร้อมของเด็ก เด็ก 3-4 ขวบ มีสมาธิสั้นในการรอคอย สิ่งที่สำคัญควรสร้างกำลังใจและกระตุ้นให้เด็กกล้าแสดงออก

2. การจัดประสบการณ์ให้เด็กใช้คำคล้องจองประกอบภาพ ครูต้องจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการฟังและการพูดของเด็ก โดยคำนึงถึงศักยภาพและความพร้อมของเด็ก ไม่บังคับกดดัน ให้เด็กเกิดความเครียด ยกย่องชื่นชม แสดงบุคลิกภาพของการเป็นมิตรกับเด็กให้เด็กเกิดความมั่นใจ ครูลดบทบาทลง เปิดโอกาสให้เด็กอย่างเต็มที่

3. รูปภาพที่นำมาเป็นสื่อในการพูดคำคล้องจอง ควรคำนึงถึงคุณภาพเหมาะสมกับวัยของเด็ก เป็นสิ่งที่อยู่ใกล้ตัวเด็ก ซึ่งอย่างน้อยกิจกรรมที่จัดให้เด็กนั้น เด็กได้ใช้ความคิดจินตนาการ เพื่อจะสื่อความหมายออกมาได้สอดคล้องกัน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัย

1. ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดโดยใช้เทคนิควิธีอื่น เช่น การใช้บัตรภาพ เกมการศึกษา ปริศนาคำทาย การเล่นเกมบทบาทสมมติ ความคิดสร้างสรรค์
2. ควรมีการเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังและการพูดโดยใช้ภาพประกอบ ให้มีระยะเวลาที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้แนวโน้มความสามารถด้านการฟังและการพูดชัดเจนขึ้น
3. ในการศึกษาครั้งต่อไป การใช้คำคล้องจองประกอบภาพเพื่อวัดตัวแปรด้านอื่นๆ เช่น ความสามารถในการอ่านและการเขียน ความสามารถในการอยู่ร่วมกันในสังคม ด้านคุณธรรม และการรอย
4. ควรเปรียบเทียบความสามารถด้านการฟังเด็กอายุ 4-5 ปี กับเด็ก 5-6 ปี

บรรณานุกรม

กรมวิชาการ. (2540). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540* (อายุ 3- 6 ปี).

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กรมวิชาการ. (2546). *แผนการจัดประสบการณ์ระดับก่อนประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์พัฒนา

หลักสูตร กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ.

กรวิภา สรรพกิจจานง. (2547, เมษายน). *การพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนแบบฮาร์ทที่มีต่อ*

ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัย.วารสารการศึกษาปฐมวัย. 9 (4): 63.

กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.

กิฟลี วรรณจีย์. (2535). *การเปรียบเทียบความคิดสร้างสรรค์และผลสัมฤทธิ์ทางการเขียนบท*

ร้อยกรองของนักเรียนประถมศึกษาปีที่ 6 ที่เรียนโดยใช้แบบฝึกการเขียนแบบ

สร้างสรรค์กับการใช้แบบฝึกปกติ. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).

กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2540). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน: 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.

_____. (2542). *เอกสารคำสอน การศึกษาสำหรับผู้ปกครองเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ:

เอ็ดิสันเพรสโปรดักส์.

_____. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอ็ดิสันเพรส โปรดักส์

จำกัด.

เครือรัตน์ เรืองแก้ว. (2547). *คำคล้องจอง*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.

เครือรัตน์ เรืองแก้ว. (2550). *ความหมายของคำคล้องจอง*. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2550, จาก

[http:// www.tmr.acth/4-2/2_017/tittle1.html](http://www.tmr.acth/4-2/2_017/tittle1.html).

จันทร์เพ็ญ สุภาผล. (2535). *การศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้ฟังนิทานประกอบ*

ดนตรีและนิทานประกอบภาพควบคู่กับกิจกรรมส่งเสริมพฤติกรรมการช่วยเหลือ.

ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

จิระประภา บุญยนิษฐ์ ละออง ชูติกร และศรีสมบัติ เทพกาญจนา. (2544). *ภาษาพาสุนัข*.

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ วี อินเตอร์ พรินท์.

จิระประภา บุญยนิษฐ์. (ม.ป.ม.). *ช่วยเด็กให้ชอบอ่าน*. กรุงเทพฯ: ภาคการศึกษาอนุบาลศึกษา

วิทยาลัยครูสวนดุสิต.

- จิตตราภรณ์ เตมียกุล. (2531). *การศึกษาเปรียบเทียบสมรรถภาพในการฟังนิทานของเด็กปฐมวัย โดยใช้รูปภาพและหุ่นมือประกอบ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฑา สุขใส. (2545). *ผลของการจัดกิจกรรมท่องคำคล้องจองแบบมีความหมายที่มีต่อการพัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จุฬารัตน์ อินุพัฒน์. (2543). *พัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นบล็อก*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ณรงค์ ทองปาน. (2526). *การสร้างหนังสือสำหรับเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาคพัฒนา ตำราและเอกสาร หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ.
- ดวงเดือน ศาสตร์ภัก. (2529). *การเปรียบเทียบทฤษฎีพัฒนาการเด็ก*. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ธีรนาถ เขยกลิ่นเทศ. (2549). *ผลของการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาทางภาษาของเด็กปฐมวัย*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงค์เยาว์ คลิกลาย. (2543). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยใช้เพลงประกอบ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นภาพร อ่ำรอด. (2550). *การใช้ภาพ*. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2550, จาก [http:// student.nu, th /saomee/lesson4.html](http://student.nu.th/saomee/lesson4.html).
- นภเนตร ธรรมบวร. (2544). *การประเมินพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ประพฤติกิจ. (2536). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.
- _____. (2539). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนติ้ง เฮ้าส์.
- นิรมล ช่างวัฒนชัย. (2541). *เทคนิคการสอนศิลปะภาษาและวิทยาศาสตร์*. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนา อินเตอร์พรีนซ์.

- นิรันดร์ รอดเยี่ยม. (2531). *การศึกษาพัฒนาการทางภาษาพูดของเด็กนักเรียนชั้นประถมศึกษา ด้วยแบบทดสอบรูปภาพ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาพัฒนาการ). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- เนื่อน้อง สนั่นสนุน. (2541). *ความสามารถทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ เล่านิทาน*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บังอร พานทอง. (2540, เมษายน). การสอนโดยการเน้นประสบการณ์. *วารสารการศึกษา ปฐมวัย*. 1(2): 28-29.
- บันลือ พฤษวัน. (2536). *วรรณกรรมกับเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- _____. (2543). *แนวพัฒนาการอ่านเร็วคิดเป็น*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช จำกัด.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2521). *การวัดประเมินผลการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2526). *การทดสอบแบบอิงเกณฑ์: แนวคิดและวิธีการ*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานทางการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2544). *การวัดและประเมินผลการศึกษา ทฤษฎีและการประยุกต์*. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- _____. (2548 ก). *การประชุมทางวิชาการ การวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 11*. กรุงเทพฯ: สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา .
- _____. (2548 ข). *เอกสารประกอบการเรียนวิชาวิธีวิจัยทางการศึกษา.คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ*. ถ่ายเอกสาร.
- เบญจมาศ พระธานี. (2540). *วรรณกรรมเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: บริษัท โรงพิมพ์ไทย วัฒนาพานิช จำกัด.
- เบญจจะ คำมะสอน. (2544). *ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด กิจกรรมเสริมประสบการณ์พูดเล่าเรื่องต่อเนื่องโดยใช้ภาพประกอบ*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ประยูร จรรย์วณิช. (2550). *ประเภทของภาพประกอบ*. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2550, จาก <http://regelearning.payap.ac.th/docu/th402/2%20information/b3p2.thm>.

- ปานใจ จารุวณิช. (2548). พฤติกรรมทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมคำคล้องจอง. ปรินิพนธ์บัณฑิต กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ปราณี เชียงทอง. (2536). วรรณกรรมสำหรับเด็ก. กรุงเทพฯ: สวีริยสาส์น.
- ปริศนา สิริอาษา. (2537). เตรียมตัวเตรียมใจก่อนไปโรงเรียน. กรุงเทพฯ: บริษัทซีเอ็ดยูเคชั่น จำกัด (มหาชน).
- เปลื้อง ณ นคร. (2540). ภาษาวรรณนา วิวัฒนาการและวิบัติของภาษาไทย. กรุงเทพฯ: ข้าวฟ่าง.
- _____. (2545). ปทานุกรมนักเรียน ฉบับปรับปรุงใหม่. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- พรทิพย์ ศิริสมบุญเวช. (2543). มิติใหม่ในการสอนอาชญาวิทยาไทย : ประมวลบทความนวัตกรรมเพื่อการเรียนรู้สำหรับครูยุคปฏิรูปการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรรณทิพย์ ต้นเถาว์. (2539). การเปรียบเทียบวิธีการอ่านตีความร้อยกรองภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ที่มีความสามารถในการอ่านที่แตกต่างกัน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (มัธยมศึกษา). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. ถ่ายเอกสาร.
- พัฒนา ชัชพงศ์. (2535). การเตรียมเด็กให้สงบ. เอกสารประกอบการอบรมหน้า 8-12. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ประสานมิตร.
- _____. (2540). คู่มือการจัดอนุบาลศึกษาและการประเมินผล. กรุงเทพฯ: โรงเรียนไผ่อุดมศึกษา. อัดสำเนา.
- เพ็ญแข ประจันปัจฉิน. (ม.ป.ป.). เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. อัดสำเนา.
- เพิ่มศรี ชูวิเชียร. (2549). พัฒนาด้านการเขียนของเด็กปฐมวัยโดยใช้ศิลปการวาดภาพต่อเติมจากภาพพิมพ์. ปรินิพนธ์บัณฑิต กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพเราะ พุ่มม้น. (2544). การพัฒนาคุณภาพนักเรียนระดับก่อนประถมศึกษาสู่ผลงานวิชาการ. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แวนแก้ว.
- ภรดี คุรุรัตน์. (2533). เด็กก่อนวัยเรียน. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์.
- _____. (2542). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สำนักนายกรัฐมนตรี.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2525). สื่อการสอนระดับปฐมวัยศึกษา. เอกสารการสอนชุดที่ 1-7. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.

- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. (2527). *หลักการและแนวคิดทางการศึกษาปฐมวัย* หน่วยที่ 5-8. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- _____. (2532). *เอกสารการสอนชุดอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย* หน่วยที่ 6-10. นนทบุรี: สำนักพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2540). *ดนตรีและกิจกรรมเข้าจังหวะสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2542). *กิจกรรมสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เจ้าพระยาระบบการพิมพ์.
- รังสรรค์ จันดี. (2541). *เอกสารประกอบการสอนวิชา ศท ๑๓๐ ภาษาไทย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- รัญจวน อินทรกำแหง. (2550). *การเขียนภาพ*. สืบค้นเมื่อ 12 มีนาคม 2550, จาก <http://www.culture.go.th/knowledge/book/04.thm>.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2546). *พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542*. กรุงเทพฯ: นานมีบุ๊คส์พับลิเคชั่นส์.
- ราศี ทองสวัสดิ์. (ม.ป.ป.). *ควรให้เด็กเรียนอ่านเขียนในชั้นเรียนอนุบาลหรือไม่*. ถ่ายเอกสาร ละออ ชูติกร. (2547, กุมภาพันธ์). *Kids and School*. 4 (44): 6-7.
- วรรณิ โสมประยูร. (2537). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- _____. (2539). *การสอนภาษาไทยระดับประถมศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- วราภรณ์ รักวิชัย. (2533). *การอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: ต้นอ่อน.
- _____. (2538). *เอกสารประกอบการสอน.กร.311 การศึกษาก่อนวัยเรียน*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- วงพัทตร์ ภูพันธ์ศรี และศิรินันท์ ดำรงผล. (2532). *จิตวิทยาพัฒนาการและการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาจิตวิทยา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- วิโชค มุกดามณี. (2550). *ลักษณะของภาพ*. สืบค้นเมื่อ 16 มีนาคม 2550, จาก <http://regelearning,payap.ac.th/docu/th402/2%20information/b3p2.thm>.
- วิวัฒน์ชัย สุขทัทพ์. (2550). *ภาพ*. สืบค้นเมื่อ 6 เมษายน 2550, จาก <http://library.uru.ac.th/webdb/imag/VisualorSkillPictures.thm>.
- ศรียา นิยมธรรม; และประภัสสร นิยมธรรม. (2541). *พัฒนาการทางภาษา*. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- ศรีเรือน แก้วกังวาน. จิตวิทยาฝ่ายภาษา. กรุงเทพฯ: แพรวพิทยา.
- _____. (2540). จิตวิทยาพัฒนาการชีวิตทุกช่วงวัย เล่ม 1 แนวคิดเชิงทฤษฎี-วัยเด็กตอนกลาง. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- สนอง สุทธาอามาตย์. (2545). ความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเสริมประสบการณ์โดยการประกอบอาหาร. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์. (2541). มุ่งสู่คุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- สมศรี แสงธนู. (2545). ความสามารถของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมวาดภาพบนทราย เปียกแบบครูให้การเสริมแรง. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สมาพร สามเตี้ย. (2545). พัฒนาการทางการพูดของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมเล่นเกม ทางภาษา. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (ม.ป.ป.). คู่มือการจัดการเรียนการสอนเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2543). การเรียนรู้ของเด็กปฐมวัยไทย : ตามแนวการเรียนรู้ภาษาธรรมชาติแบบองค์รวม. กรุงเทพฯ: พริกหวาน.
- ภาพสัตว์ประกอบการเรียนการสอน. (2545). ภาพนิ่ง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ห้องเรียน.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2542). รายงานการวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางการบ้านกับความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 4-7 ปี. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- _____. (2543, มกราคม). ความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งแวดล้อมทางการบ้านกับความสามารถด้านสติปัญญาของเด็กอายุ 4-7 ปี. วารสารการศึกษาปฐมวัย. 4(1): 74.
- _____. (2545). การวัดและแนวทางการประเมินแนวทางใหม่ : เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2550). หลักสูตรครุศาสตรบัณฑิตการศึกษาปฐมวัย. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.

- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2540, มกราคม). การจัดการศึกษาแบบแรกจิโอ เอมีเลีย. *วารสาร การศึกษาปฐมวัย*. 1(1): 54.
- สุธีวงศ์ พงศ์ไพบูลย์. (2542). *วิเคราะห์สาระทักษะ เพลงกล่อมเด็กภาคใต้* สงขลา. สงขลา: โครงการ ฝ่ายวิจัย สถาบันทักษิณคดีศึกษา มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- สุภาวดี ศรีวรรณะ. (2542). *พัฒนาการทางภาษาของเด็กปฐมวัยและวิธีการส่งเสริม*. นครสวรรค์: เจ.กรุ๊ป แอดเวอร์ไทซิ่ง/อินทนนท์การพิมพ์.
- สุนา พานิช. (2531). *การเตรียมความพร้อมเด็กเล็ก*. ราชบุรี: โรงเรียนชุมชนเมืองราชบุรี.
- หรรษา นิลวิเชียร. (2535). *ปฐมวัยศึกษา:หลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. โอเดียนสโตร์.
- อุบล เวียงสมุทร. (2540). *ความพร้อมทางภาษาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการพูด เล่าเรื่องประกอบหุ่นมือ โดยใช้ภาษากลางควบคู่กับภาษาถิ่น และเด็กปฐมวัยที่ได้รับการ จัดประสบการณ์การเล่าเรื่องประกอบหุ่นมือโดยใช้ภาษากลาง*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารมณ สุวรรณपाल; และปรีชา เนาว์เย็นผล. (2539). *การเตรียมความพร้อมด้านทักษะ*. เอกสาร การสอนชุดวิชาฝึกอบรมครูและผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 11. พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อารีรัตน์ ดอกสี. (2541). *การสร้างแบบเรียนเล่มเล็กเชิงวรรณกรรมเพื่อเป็นสื่อการเรียนการสอน เขียนบทร้อยกรองชั้นประถมศึกษาปีที่ 6*. ปรินญานิพนธ์ กศ.ม. (การประถมศึกษา). กรุงเทพฯ:บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Arizona Parents for Traditional. (2003). (online). Available:[http://www.theriver.com/Public/tucson parents edu forum / whole Languag](http://www.theriver.com/Public/tucson%20parents%20edu%20forum%20whole%20Languag).
- Coppen, Helen. (1972). *A Survey of British Research in Audio Visual Aids 1945-1971*. London,: Watford Printers, Ltd.
- Dibiasio, Marie C. (1978, November). The Relationship of Listening and Reading in Grade Two, Four and Six. *Dissertation Abstracts International*. 39: 273A - 274 A.
- Fambrough, D. (1972, May). Teaching Nineteenth Century Poetry in a High School English Press. *Research in Education*. 7 (5): 104.

- Fontana, D. (1995). *Psychology for Teacher*. 3rd ed. Horndwills: McMillan Press Ltd.
- Groper, George L. (1966, spring). *Learning From Visyals: Some Behavioral Consideration*. *AV Communication Review*. 1(1): 37-69.
- Hammond, S.L.; & others. (1961). *Good school for young children*. New York: MacMillan.
- Jackman, D.W. (1997). *Early education curriculum: A child's connection to the world*. Albany: Delmar Publishers.
- Jakiel S.J. (1971, June). An Analysis of Popular Ninth Grade Literature Anthologies with Respect to Sketched objective for the Study of Literature in the Ninth Grade. *Dissertation Abstracts International*. 31 (6): 6279-A.
- Johnston, C.B. (1995, May). Interactive Storybook Software and kindergarten Children: The Effect on Verbal Ability and Emergent Storybook Reading Behaviors. *Dissertation Abstracts International-A (CD-ROM, Avaolale: Umi; Dissertation Abstracts)*. 56 (11): 1996.
- _____. (1999, July). Journal of Research. in *Childhood Education*. 5(1): 5-6.
- Karen, F.T; and others. (1991). *Young Children's Oral Language, Reading and Writing*. New York: Harper and Row , Publisher.
- Kennedy, Larry D. (1975). *Teaching the Elementary Language Arts*. New York: Harper and Row , Publisher.
- Penfield, D.A.; & Marasulio.(1972, June). Learning to Listing: An Experimental Study. *Education Research*. 14 (8): 220-224.
- Machado, Jreanne M. (1980). *Early childhood Experience in Language Arts*. New York: Harper and Delamar, Publisher.
- Miller, G.A. (1951). *Language and Communicaton*. New York: McGraw-Hill Book Co.
- Smith, James A. (1973). *Creative Teaching of the Language Arts in Elementary School*. Boston: Allyn and Bacon, Inc.
- Stewig, W.J; & W.M. Simpson. (1995). *Language arts in the early childhood classroom*. Califomi: Wadsworth Publishing Company.

Vernon, M.D. (1960, November). The Value of Pictorial Illustration. in *British Journal of Educational Technology*. 41 (23): 6.

Wassermann. (2000). *Serious players in the primary classroom: Empowering children through active learning experiences*. New York: Teacher College Press.

Woodward, V.A, Burke, C.; & J. Haste. (2000). *Children's Initial Encounters with Written Language*. Indiana: Early Childhood Education. Indiana University.

ภาคผนวก ก

- คู่มือการใช้แผนการใช้คำคลังจองประกอบภาพ
- รูปแบบแผนการใช้คำคลังจองประกอบภาพ
- ตัวอย่างกำหนดการ การใช้คำคลังจองประกอบภาพ

คู่มือการใช้แผนการจัดประสบการณ์ การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

หลักการและเหตุผล

ภาษาเป็นเครื่องมือการเรียนรู้ การสื่อความคิด เพื่อให้ผู้อื่นได้เข้าใจความรู้สึกของตนเอง ความสามารถทางภาษาด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัยเป็นพัฒนาการด้านหนึ่งที่เป็นพื้นฐานไปสู่การอ่านการเขียน สำหรับเด็กในวัยอนุบาลซึ่งอ่านไม่ออก เขียนไม่ได้ การฟัง การพูดจึงมีความสำคัญและเป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิตของเด็กเป็นอย่างมาก เพื่อส่งเสริมการฟัง การพูดในวัยเด็ก การกระตุ้นกระบวนการคิด การมองเห็น ถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาพูด และส่งผลต่อการใช้ภาษาของเด็กในระดับที่สูงขึ้นต่อไป การส่งเสริมความสามารถทางการฟัง การพูดสามารถจัดได้หลายแนวทาง การใช้คำคล้องจองประกอบภาพเป็นอีกวิธีหนึ่งที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากสิ่งที่มองเห็นด้วยประสบการณ์ตรง โดยภาพจะช่วยกระตุ้นเร้าความสนใจให้เด็กเกิดการสนทนาซักถาม เนื้อหาของคำคล้องจองจะช่วยเปิดโอกาสให้เด็กได้คิด ได้พูดแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ และได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลินจากการแสดงออกทางท่าทางตามจินตนาการ

จุดมุ่งหมาย

1. เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังในด้าน การจำแนกเสียง การฟังเรื่องราว และการปฏิบัติตามคำสั่ง
2. เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการพูดในด้าน การพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยค ปากเปล่า และการพูดสื่อสาร

เนื้อหา

การจัดประสบการณ์การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ เป็นการจัดประสบการณ์ให้เด็กได้เรียนรู้ คำคล้องจองประกอบภาพวาดของสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่า มีสีและลักษณะเหมือนจริงมาจากธรรมชาติ เป็นภาพที่มีขนาดความกว้าง 13 นิ้ว ยาว 19 นิ้ว โดยในภาพมีคำคล้องจอง 1 บทสั้นๆ มี 4 วรรค วรรคละ 4 คำ ประกอบด้วย 3 ขั้นตอน ดังนี้

หลักการจัดประสบการณ์

1. ใช้คำคล้องจองวันละ 1 บท
2. ใช้ภาพที่สอดคล้องกับคำคล้องจองวันละ 1 ภาพ
3. ระยะเวลาในการจัดประสบการณ์ 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 3 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ วันละ 15 นาที เป็นกิจกรรมเสริมนอกตารางเรียน เวลา 10.30 – 10.45 น.
4. การจัดประสบการณ์มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นนำ ครูแนะนำคำคล้องจองและพูดให้เด็กฟังจนจบบท 1 ครั้ง ชูภาพเพื่อกระตุ้นความสนใจรายละเอียดเกี่ยวกับ อวัยวะ สี ลักษณะท่าทางการเคลื่อนไหวของสัตว์ โดยเปิดโอกาสให้เด็กฟัง พูด คิดท่าทาง และแสดงเลียนแบบอย่างอิสระ

ขั้นสอน เด็กฟังและพูดคำคล้องจองตามครูทีละ 1 บรรทัด จนจบบท 2 ครั้ง ร่วมสนทนาเกี่ยวกับความหมาย เนื้อหา เรื่องราวของคำคล้องจอง โดยใช้ภาพสัตว์เลี้ยงและสัตว์ป่าที่มีสีลักษณะเหมือนจริงมาจากธรรมชาติเพื่อให้เกิดการฟังการพูดที่หลากหลาย และสร้างบรรยากาศให้เด็กมีความมั่นใจกล้าแสดงออก และครูใช้ภาพประกอบการเล่าประสบการณ์พบเห็นสัตว์ในสถานที่ต่าง ๆ โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กพูดคุ้ยซักถามอย่างอิสระ

ขั้นสรุป แสดงความคิดเห็นและท่าท่าทางตามจินตนาการร่วมกันเกี่ยวกับคำคล้องจองประกอบภาพ

สื่อการสอน

1. คำคล้องจอง จำนวน 24 บท
2. ภาพสัตว์ที่มีเนื้อหาสอดคล้องกับคำคล้องจอง จำนวน 24 ภาพ

บทบาทครู

1. ศึกษาแผนการจัดประสบการณ์ที่ใช้คำคล้องจองประกอบภาพให้เข้าใจ
2. สร้างข้อตกลงและอธิบายขั้นตอนในการปฏิบัติกิจกรรมให้เด็กเข้าใจอย่างชัดเจน
3. เตรียมเด็กให้พร้อมก่อนที่จะดำเนินการจัดกิจกรรม กระตุ้น ส่งเสริมความสามารถทางด้านการฟังและการพูด เปิดโอกาสให้เด็กทุกคนได้สนทนา ซักถาม แสดงความคิดเห็นอย่างอิสระในขณะร่วมกิจกรรม

บทบาทเด็ก

1. เด็กปฏิบัติตามข้อตกลงขณะทำกิจกรรม
2. เด็กฟัง และพูดสนทนาซักถาม แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อนอย่างอิสระ

การประเมินผล

สังเกตความสามารถด้านการฟัง การพูดของเด็กขณะร่วมกิจกรรม

แผนการจัดประสบการณ์การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

สัปดาห์ที่ 1 ครั้งที่ 1

การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ “ช้าง”

จุดประสงค์

1. เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการฟังจำแนกเสียง การฟังเรื่องราว และการปฏิบัติตามคำสั่ง
2. เด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านการพูดคำศัพท์ การพูดแต่งประโยคปากเปล่า และการพูดสื่อสาร

เนื้อหา

คำคล้องจอง “ช้าง”

แป้น แป้น งวงยาว	งาขาวตัวโต
ใครเห็นไอ้โฮ	ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง

ขั้นตอนการจัดประสบการณ์

ขั้นนำ

1. ครูแนะนำคำคล้องจองและพูดให้เด็กฟังจนจบ 1 ครั้ง พร้อมนำภาพช้างให้เด็กดูเพื่อกระตุ้นความสนใจรายละเอียดเกี่ยวกับ อวัยวะ สี ลักษณะท่าทางการเคลื่อนไหวของช้าง โดยเปิดโอกาสให้เด็กฟัง พูด คิดท่าทาง และแสดงเลียนแบบอย่างอิสระ
2. ให้เด็กยืนจับเข่าต่อกันเป็นแถวยาว และให้คนข้างหน้ายื่นมือทำเป็นวงช้าง ส่วนคนสุดท้ายให้เอามืออีกข้างทำเป็นหางโบกสะบัดไปมาจากนั้นร่วมร้องเพลง “ช้าง”

ขั้นสอน

1. เด็กฟังและพูดคำคล้องจองตามครูทีละ 1 บรรทัด จนจบบท 2 ครั้ง
2. ร่วมฟังและพูดตอบคำถามเกี่ยวกับเรื่องราว คำศัพท์ รูปร่าง ลักษณะ อวัยวะต่าง ๆ ของภาพช้าง โดยใช้คำถามดังนี้
  - ใครรู้จักสัตว์ในภาพบ้าง (ช้าง)
  - เมื่อเด็ก ๆ ดูภาพช้างแล้วนึกถึงอะไรบ้าง

- ช้างกินอะไรเป็นอาหาร
- ช้างมีรูปร่างเป็นอย่างไร
- เด็ก ๆ เคยเห็นช้างอาศัยอยู่ที่ไหน

3. ให้เด็กฟังการเล่าประสบการณ์เรื่องช้างโดยใช้ภาพประกอบร่วมกันกับเพื่อน โดยครูเปิดโอกาสให้เด็กพูดคุ้ยซักถามอย่างอิสระ

ขั้นสรุป

แสดงความคิดเห็นและทำท่าทางตามจินตนาการร่วมกันเกี่ยวกับคำคล้องจองประกอบภาพ

สื่อการสอน

1. ภาพช้าง 1 ภาพ
2. คำคล้องจอง “ช้าง”
3. เพลง “ช้าง”

การประเมินผล

สังเกตความสามารถการฟังและการพูดของเด็กขณะร่วมกิจกรรม

คำคล้องจอง “ช้าง”

แปรัน แปรัน งวงยาว

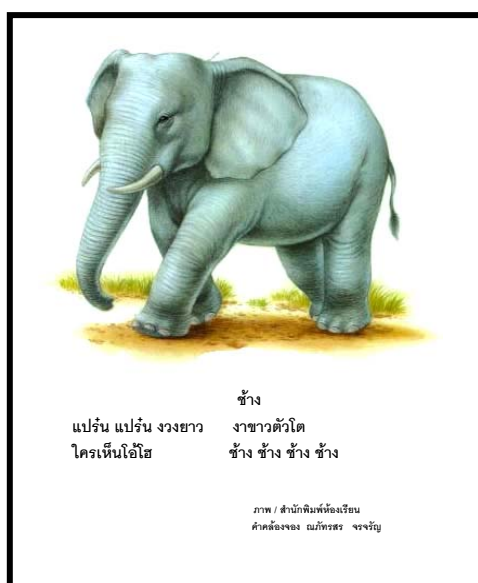
งาขาวตัวโต

ใครเห็นไอ้โฮ

ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง

(ณภัทรสร จรจรัญญ)

ภาพ ดัดแปลงจาก สำนักพิมพ์ห้องเรียน ขนาด 13*19 นิ้ว

เพลง “ช้าง”

ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง ช้าง

น้องเคยเห็นช้างหรือเปล่า

ช้างมันตัวโตไม่เบา

จมูกยาว ๆ เรียกว่างวง

2 เขี้ยวได้งวง เรียกว่างา

มีหูมีตา หางยาว

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)

ตัวอย่างกำหนดการ การใช้คำคล้องจองประกอบภาพ

สัปดาห์ที่	ครั้งที่	วัน	คำคล้องจองประกอบภาพ
		เวลา 10.30 – 10.45 น.	
1	1	จันทร์	ช้าง
	2	อังคาร	แมว
	3	พุธ	สุนัข
2	4	จันทร์	ไก่
	5	อังคาร	เปิด
	6	พุธ	กระต่าย
3	7	จันทร์	ลิง
	8	อังคาร	ม้า
	9	พุธ	ม้าลาย
4	10	จันทร์	กบ
	11	อังคาร	วัว
	12	พุธ	หนู
5	13	จันทร์	เต่า
	14	อังคาร	ยีราฟ
	15	พุธ	แกะ
6	16	จันทร์	นกฮูก
	17	อังคาร	นกแก้ว
	18	พุธ	หมู
7	19	จันทร์	สิงโต
	20	อังคาร	เสือ
	21	พุธ	หมีแพนด้า
8	22	จันทร์	จิงโจ้
	23	อังคาร	จระเข้
	24	พุธ	งู

ภาคผนวก ข

- คู่มือดำเนินการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย
- คู่มือแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย
- แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย

คู่มือดำเนินการทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบชุดนี้ใช้เพื่อทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูดของเด็กปฐมวัย ระดับอนุบาล ปีที่ 1 (อายุ 3 – 4 ปี) โดยการทดสอบก่อนและหลังการใช้คำคล้องจองประกอบภาพ
2. ในการดำเนินการทดสอบ มีผู้ดำเนินการทดสอบ 1 คน และผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ 1 คน สำหรับดูแลและอำนวยความสะดวกให้กับผู้รับการทดสอบ สามารถปฏิบัติได้ถูกต้องตามคำอธิบายของผู้ดำเนินการทดสอบ
3. แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังมีทั้งหมด 2 ตอน ดังนี้
  - ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย
    - ข้อ 1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 5 ข้อ
    - ข้อ 1.2 การฟังเรื่องราว จำนวน 5 ข้อ
    - ข้อ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ
  - ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูดจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย
    - ข้อ 2.1 การพูดคำศัพท์ จำนวน 5 ข้อ
    - ข้อ 2.2 การพูดแต่งประโยคปากเปล่า จำนวน 5 ข้อ
    - ข้อ 2.3 การพูดสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ
4. ระยะเวลาในการทำแบบทดสอบ กำหนดเวลา ข้อละ 1 นาที
5. เกณฑ์การให้คะแนน ให้ข้อละ 1 คะแนน
  - ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย
    - ข้อ 1.1 การจำแนกเสียง จำนวน 5 ข้อ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถกากบาทภาพที่ตรงกับเสียงได้อย่างถูกต้อง
    - ข้อ 1.2 การฟังเรื่องราว จำนวน 5 ข้อ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถกากบาทภาพที่ตรงกับเรื่องราวได้อย่างถูกต้อง
    - ข้อ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง จำนวน 5 ข้อ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถปฏิบัติตามคำสั่งได้ถูกต้อง

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูดจำนวน 15 ข้อ ประกอบด้วย

ข้อ 2.1 การพูดคำศัพท์ จำนวน 5 ข้อ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถบอกชื่อสิ่งของในภาพได้ถูกต้อง

ข้อ 2.2 การพูดแต่งประโยคปากเปล่า จำนวน 5 ข้อ ให้ข้อละ 1 คะแนนโดยเด็กสามารถพูดแต่งประโยคปากเปล่าได้สอดคล้องเหมาะสมกับภาพ

ข้อ 2.3 การพูดสื่อสาร จำนวน 5 ข้อ ให้ข้อละ 1 คะแนน โดยเด็กสามารถบอกเหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมตรงกับภาพ

วิธีดำเนินการทดสอบ

1. ผู้ดำเนินการทดสอบเตรียมการทดสอบดังนี้

1.1 ตรวจจำแนกแบบทดสอบให้ครบถ้วน เขียนชื่อของผู้รับการทดสอบเตรียมไว้ให้พร้อม

1.2 ศึกษาแบบทดสอบและคู่มือให้เข้าใจกระบวนการทั้งหมด จนสามารถใช้คำอธิบายได้คล่องแคล่ว

1.3 จัดสถานที่สอบในสภาพที่สะดวกสบาย จัดโต๊ะเก้าอี้ให้เหมาะสมกับผู้รับการทดสอบ

1.4 เตรียมอุปกรณ์ในการทดสอบดังนี้

1.4.1 แบบทดสอบและคู่มือทดสอบอย่างละ 1 ชุด

1.4.2 นาฬิกาเที่ยงตรง 1 เรือน

1.4.2 ดินสอที่มีคุณภาพดี สีเข้มเห็นชัดเจน

1.5 ก่อนทำการทดสอบให้ผู้ทำการทดสอบ ดื่มน้ำ เข้าห้องน้ำให้เรียบร้อย

1.6 ผู้ดำเนินการทดสอบต้องเป็นกันเอง ทำให้ผู้รับการทดสอบไม่กังวล มีความมั่นใจ และร่วมมือในการทำแบบทดสอบอย่างดี

1.7 ผู้ดำเนินการทดสอบแนะนำการเขียนเครื่องหมายกากบาท (X) ให้เด็กเห็นอย่างชัดเจนบนกระดาษไวท์บอร์ด

2. ดำเนินการทดสอบตามขั้นตอน ดังนี้

2.1 ผู้ดำเนินการทดสอบเขียนชื่อ นามสกุล ที่หน้าปกแบบทดสอบของผู้รับการทดสอบทุกคน ให้เรียบร้อยก่อนดำเนินการทดสอบ

2.2 ดำเนินการทดสอบครั้งละ 1 แบบทดสอบ

- 2.3 ผู้รับการทดสอบเปิดข้อสอบครั้งละ 1 หน้า และทำครั้งละ 1 ข้อ
- 2.4 ผู้ดำเนินการทดสอบอ่านคำสั่ง ข้อละ 2 ครั้ง
- 2.5 ผู้ดำเนินการทดสอบและผู้ช่วยดำเนินการทดสอบ ให้ผู้รับการทดสอบทำทุกคน
- 2.6 เมื่อเสร็จสิ้นการทดสอบ 1 แบบทดสอบ ให้ผู้รับการทดสอบ พัก 5 นาที

คู่มือแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1   แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

แบบทดสอบข้อ 1.1   การจำแนกเสียง

จุดมุ่งหมาย   เพื่อทดสอบการฟังเสียง สามารถจำแนกได้ว่าเป็นเสียงอะไร

การให้คะแนน   ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน

เวลาในการทดสอบ   ข้อละ 1 นาที

ลักษณะในการทดสอบ เป็นข้อสอบปรนัยมีตัวเลือก 3 ตัวเลือก

จำนวนข้อสอบ   มีจำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง   1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ครูพูดชื่อภาพแล้วให้นักเรียนกากบาท (x) ทับรูปภาพที่มีเสียงตรงตามที่ครูพูด
เพียงภาพเดียว

คำสั่ง   ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับรูปภาพที่มีเสียงตรงตามที่ครูพูดเพียงภาพเดียว

หน้า	ข้อ	เสียงพูด	ภาพ /สถานการณ์		
			ภาพที่ 1	ภาพที่ 2	ภาพที่ 3
มะละกอ	ข้อ 1	จึก ๆ	ฝนตก	ไอน้ำลอยขึ้น	อากาศปกติ
มะม่วง	ข้อ 2	แอ่ ๆ ๆ	ปลา	ปู	สุนัข
ทุเรียน	ข้อ 3	พริบ ๆ ๆ	เท้าสัตว์	เท้าสัตว์	ปีก
กล้วย	ข้อ 4	กึก ๆ ๆ	ไก่	หมู	กระต่าย
เงาะ	ข้อ 5	ครืด ๆ ๆ	คนขี่ม้า	ช้างลากซุง	นกจิกอาหาร

คู่มือแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1	แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง
แบบทดสอบข้อ 1.2	การฟังเรื่องราว
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการฟังเรื่องราวที่ครูพูด
การให้คะแนน	ตอบถูกได้ 1 คะแนน ตอบผิดได้ 0 คะแนน
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะในการทดสอบ	เป็นข้อสอบปรนัยมีตัวเลือก 3 ตัวเลือก
จำนวนข้อสอบ	มีจำนวน 5 ข้อ

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
 2. ครูพูดเรื่องราวแล้วให้นักเรียนกากบาท (x) ทับรูปภาพตามที่ครูพูดเพียงภาพเดียว
- คำสั่ง** ให้นักเรียนกากบาท (x) ทับรูปภาพตามเรื่องราวที่ครูพูดเพียงภาพเดียว

หน้า	ข้อ	เรื่องราว	ภาพ /สถานการณ์		
			ภาพที่ 1	ภาพที่ 2	ภาพที่ 3
ตึกเตน	<u>ข้อ 1</u>	ทุกเช้าวันเสาร์น้องแป้งชอบพาสุนัขไปเดินเล่นที่สวนสาธารณะ	เด็กจูงไก่	เด็กจูงหมู	เด็กจูงสุนัข
แมลงมอ	<u>ข้อ 2</u>	เปิดเป็นสัตว์ปีกที่เกิดจากการฟักตัวออกจากไข่	เต่าฟักตัวออกจากไข่	ไก่ฟักตัวออกจากไข่	เปิดฟักตัวออกจากไข่
ผึ้ง	<u>ข้อ 3</u>	เก่งเป็นเด็กขยันเขาช่วยพ่อให้อาหารไก่ทุกวัน	เด็กให้อาหารไก่	เด็กให้อาหารนก	เด็กให้อาหารเต่า
นกแก้ว	<u>ข้อ 4</u>	ลิงเป็นสัตว์คล่องแคล่วซุกซนชอบปีนต้นไม้	นกปีนต้นไม้	คนปีนต้นไม้	ลิงปีนต้นไม้
ค้างคาว	<u>ข้อ 5</u>	นกส่วนใหญ่ใช้เท้าเกาะกิ่งไม้ทำรังเพื่อเป็นที่อยู่อาศัย	ตะกั่วอยู่บนต้นไม้	ตุ๋ปลาอยู่บนต้นไม้	รังนกอยู่บนต้นไม้

คู่มือแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 1	แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง
แบบทดสอบข้อ 1.3	การปฏิบัติตามคำสั่ง
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการฟังและปฏิบัติตามคำสั่งได้
การให้คะแนน	ปฏิบัติถูกต้องได้ 1 คะแนน ปฏิบัติไม่ถูกต้องได้ 0 คะแนน
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะในการทดสอบ	เป็นข้อสอบเชิงปฏิบัติ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่ง
จำนวนข้อสอบ	มีจำนวน 5 ข้อ

- คำชี้แจง**
1. แบบทดสอบนี้ทดสอบเป็นรายบุคคล
  2. เตรียมเด็กให้มีสมาธิที่จะฟังคำสั่งจากครู
  3. ครูพูดออกคำสั่งซ้ำ ๆ ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งจากครู (ครูพูดซ้ำ 2 ครั้ง)
- คำสั่ง** ให้นักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

คำสั่งที่	คำสั่ง / การปฏิบัติ
1	ให้นักเรียนเดินไปข้างหน้า 2 ก้าว แล้วนั่งลง
2	ให้นักเรียนเอามือกอดอกแล้วพยักหน้า 1 ครั้ง
3	ให้นักเรียนชูมือ ไปข้างหน้า 1 ช้าง แล้วโบกไปมา
4	ให้นักเรียนหมุนตัวเอง 1 รอบ แล้วนั่งลง
5	ให้นักเรียนส่ายหน้าแล้วเอามือกอดอก

คู่มือแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2	แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด
แบบทดสอบข้อ 2.1	การพูดคำศัพท์
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถในการบอกชื่อสิ่งของที่รู้จักได้ถูกต้อง
การให้คะแนน	บอกชื่อสิ่งของในภาพได้ให้ 1 คะแนนบอกไม่ได้ให้ 0 คะแนน
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะในการทดสอบ	บอกชื่อสิ่งของที่กำหนดในภาพ
จำนวนข้อสอบ	มีจำนวน 5 ข้อ

คำชี้แจง

1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ และบอกว่าเป็นภาพอะไร

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพแล้วบอกว่าเป็นภาพอะไร

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่เด็กบอกชื่อภาพนอกเหนือจากคำตอบที่เฉลยให้ไว้ในข้อแต่มีความสอดคล้องกับภาพก็ถือว่าถูกต้องให้ 1 คะแนนเช่นเดียวกัน
2. ในกรณีที่เด็กดูภาพแล้วนิ่งเฉย ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดแล้วรอให้ตอบหากไม่ตอบเลื่อนทำข้อต่อไป

หน้า	ข้อ	ภาพ
เต่า	<u>ข้อ 1</u>	เต่า, เต่าสัตว์
ปู	<u>ข้อ 2</u>	รัง, รังนก
กิ้ง	<u>ข้อ 3</u>	ปีก, ปีกนก
ปลาหมึก	<u>ข้อ 4</u>	วง, วงช้าง
ปลาฉลาม	<u>ข้อ 5</u>	ขน, ขนนก

คู่มือแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

- ตอนที่ 2**   **แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด**
- แบบทดสอบข้อ 2.2**   การพูดแต่งประโยคปากเปล่า
- จุดมุ่งหมาย**   เพื่อทดสอบความสามารถด้านการพูดอย่างมีความหมายได้เหมาะสม
- การให้คะแนน**   แต่งประโยคได้ถูกต้องเหมาะสม ให้ 1 คะแนน ถ้าแต่งประโยค
                                         ไม่ถูกต้องไม่เหมาะสมให้ 0 คะแนน
- เวลาในการทดสอบ**   ข้อละ 1 นาที
- ลักษณะในการทดสอบ**   ให้นักเรียนพูดแต่งประโยคจากภาพที่กำหนดให้
- จำนวนข้อสอบ**   มีจำนวน 5 ข้อ

- คำชี้แจง** 1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล
2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อ แล้วแต่งประโยคปากเปล่าให้สอดคล้องกับภาพ

คำสั่ง   ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วพูดแต่งประโยคให้สอดคล้องกับภาพ

หมายเหตุ

1. ในกรณีที่เด็กแต่งประโยคนอกเหนือจากคำตอบที่เฉลยให้ไว้ในข้อ แต่มีความสอดคล้องกับภาพก็ถือว่าถูกต้องให้ 1 คะแนนเช่นเดียวกัน
2. ในกรณีที่เด็กดูภาพแล้วนิ่งเฉย ครูใช้คำถามกระตุ้นให้เด็กคิดแล้วรอให้ตอบหากไม่ตอบเลื่อนทำข้อต่อไป

รถตู้	<u>ข้อ 1</u>	เด็กนั่งอาบน้ำให้สุนัข
รถจักรยาน	<u>ข้อ 2</u>	หนอนกินใบไม้
รถสามล้อ	<u>ข้อ 3</u>	งูอยู่บนต้นไม้
รถตักดิน	<u>ข้อ 4</u>	เด็กให้กล้วยลิง,เด็กให้อาหารลิง
รถบรรทุก	<u>ข้อ 5</u>	ควายกินหญ้า

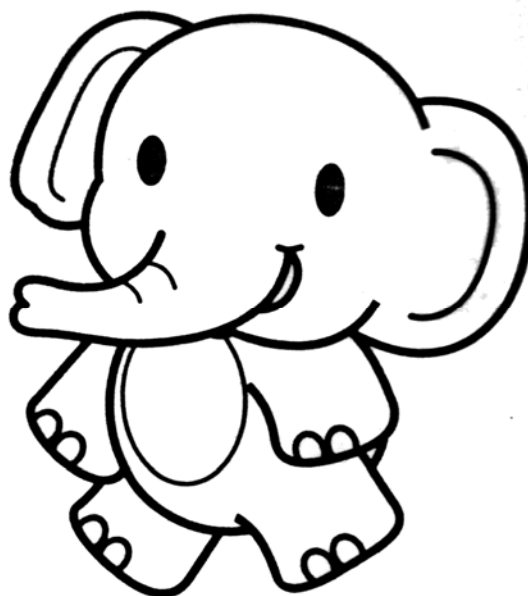
คู่มือแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด ของเด็กปฐมวัย

ตอนที่ 2	แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด
แบบทดสอบข้อ 2.3	การพูดสื่อสาร
จุดมุ่งหมาย	เพื่อทดสอบความสามารถด้านการพูดบอกเหตุการณ์ในภาพ
การให้คะแนน	พูดบอกเหตุการณ์ได้อย่างถูกต้องเหมาะสมให้ 1 คะแนน พูดไม่ตรงกับภาพหรือไม่ถูกต้องให้ 0 คะแนน
เวลาในการทดสอบ	ข้อละ 1 นาที
ลักษณะในการทดสอบ	ให้นักเรียนพูดบอกเหตุการณ์ในภาพ
จำนวนข้อสอบ	มีจำนวน 5 ข้อ
คำชี้แจง	1. แบบทดสอบนี้เป็นการทดสอบรายบุคคล 2. ให้นักเรียนดูภาพทีละข้อแล้วพูดบอกเหตุการณ์ในภาพ
คำสั่ง	ให้นักเรียนพูดบอกเหตุการณ์ในภาพ

หน้า	ข้อ	ภาพ /เหตุการณ์
ถู่มือ	<u>ข้อ 1</u>	ผีเสื้อคอดอกไม้
ผ้าพันคอ	<u>ข้อ 2</u>	เด็กอุ้มแมว
เสื้อกล้าม	<u>ข้อ 3</u>	นกเกาะบนกิ่งไม้
กางเกง	<u>ข้อ 4</u>	เด็กถูกลมพัด
แว่นตา	<u>ข้อ 5</u>	ช้างลากซุง

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด
(อายุ 3 - 4 ปี)

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

ชั้นอนุบาลปีที่ 1

ชื่อ-สกุล .....

ข้อ 1.1 การจำแนกเสียง คะแนนที่ได้

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

วันที่ดำเนินการทดสอบ.....

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

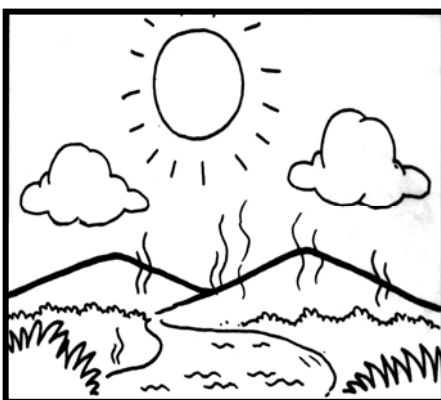
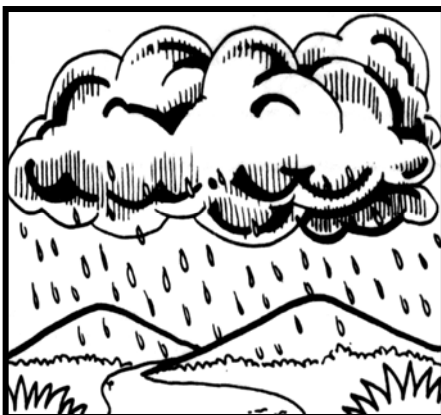
ข้อ 1.1 การจำแนกเสียง (5 คะแนน)

คำสั่ง

ให้นักเรียนกากบาท (X) ับรูปภาพที่มีเสียงตรงตามที่ครูพูดเพียงภาพเดียว

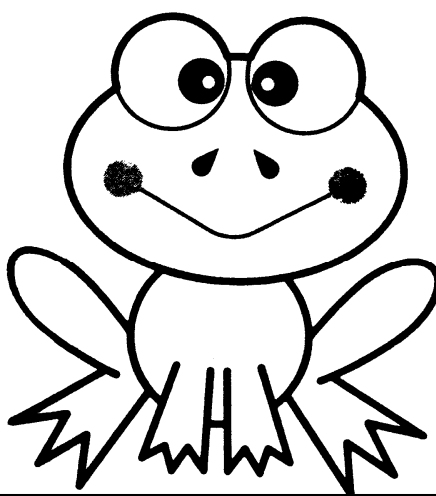

ข้อ 1 จัก ๆ

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด
(อายุ 3 - 4 ปี)

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

ชั้น อนุบาลปีที่ 1

ชื่อ - สกุล .....

ข้อ 1.2 การฟังเรื่องราว คะแนนที่ได้

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

วันที่ดำเนินการทดสอบ.....

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

ข้อ 1.2 การฟังเรื่องราว (5 คะแนน)

คำสั่ง ให้นักเรียนกากบาท (X) ทั้รูปภาพตามเรื่องราวที่ครูพูดเพียงภาพเดียว

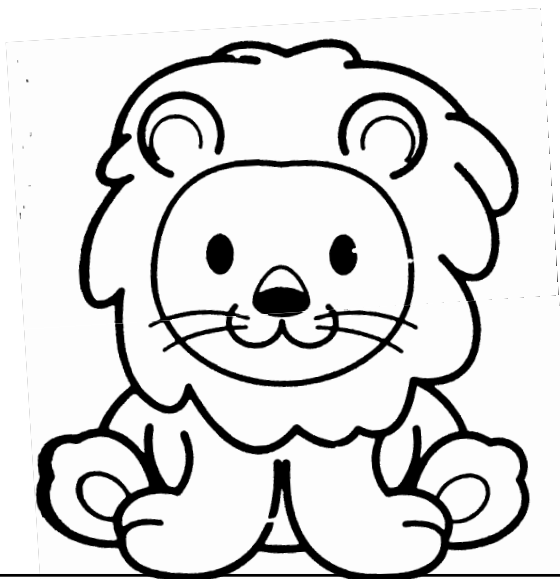

ข้อ 1 ทุกเช้าวันเสาร์น้องแป้งชอบพาสุนัขไปเดินเล่นที่สวนสาธารณะ

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด
(อายุ 3 - 4 ปี)

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

ชั้น อนุบาลปีที่ 1

ชื่อ - สกุล .....

ข้อ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง คะแนนที่ได้

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

วันที่ดำเนินการทดสอบ.....

ตอนที่ 1 แบบทดสอบความสามารถด้านการฟัง

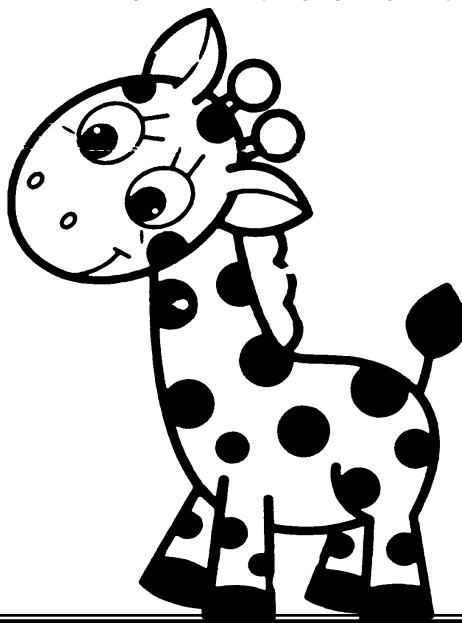
ข้อ 1.3 การปฏิบัติตามคำสั่ง (5 คะแนน)

คำสั่ง ให้เด็กนักเรียนฟังและปฏิบัติตามคำสั่งของครู

1	ให้นักเรียนเดินไปข้างหน้า 2 ก้าวแล้วนั่งลง
2	ให้นักเรียนเอามือยกดอกแล้วพยักหน้า 1 ครั้ง
3	ให้นักเรียนชูมือไปข้างหน้า 1 ข้าง แล้วโบกไปมา
4	ให้นักเรียนหมุนตัวเอง 1 รอบ แล้วนั่งลง
5	ให้นักเรียนส่ายหน้าแล้วเอามือยกดอก

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด
(อายุ 3 - 4 ปี)

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

ชั้น อนุบาลปีที่ 1

ชื่อ - สกุล .....

ข้อ 2.1 การพูดคำศัพท์ คะแนนที่ได้

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

วันที่ดำเนินการทดสอบ.....

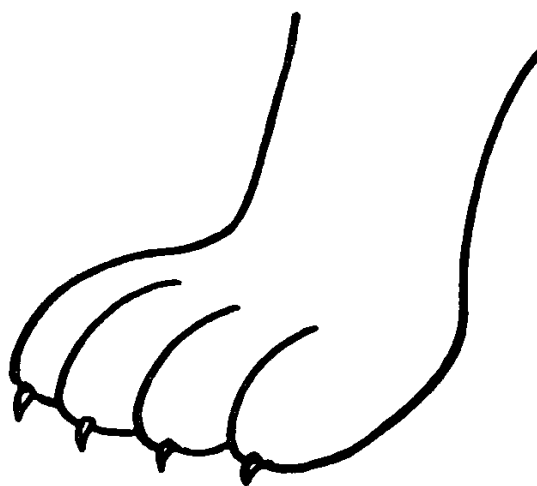
ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

ข้อ 2.1 การพูดคำศัพท์ (5 คะแนน)

คำสั่ง ให้นักเรียนดูภาพแล้วบอกว่าเป็นภาพอะไร

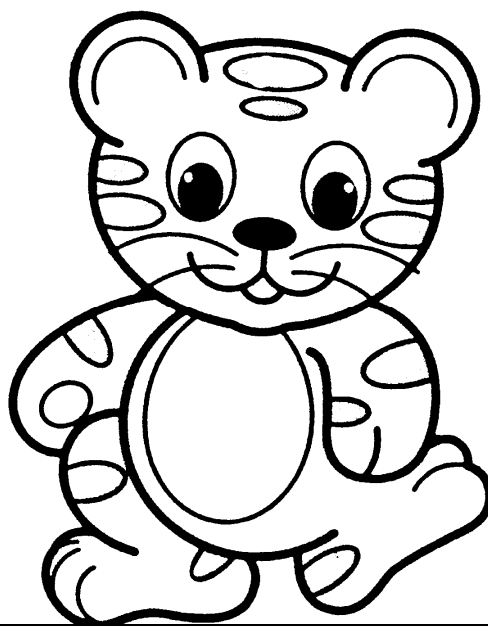

ข้อ 1

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด
(อายุ 3 - 4 ปี)

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

ชั้น อนุบาลปีที่ 1

ชื่อ - สกุล .....

ข้อ 2.2 การพูดแต่งประโยคปากเปล่า คะแนนที่ได้

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

วันที่ดำเนินการทดสอบ.....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

ข้อ 2.2 การพูดแต่งประโยคปากเปล่า (5 คะแนน)

คำสั่ง

ให้นักเรียนดูรูปภาพแล้วพูดแต่งประโยคให้สอดคล้องกับภาพ

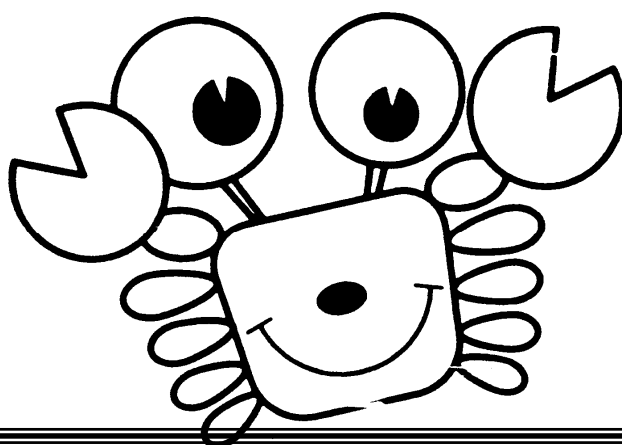

ข้อ 1

แบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด
(อายุ 3 - 4 ปี)

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

ชั้น อนุบาลปีที่ 1

ชื่อ - ส.....

ข้อ 2.3 การพูดสื่อสาร คะแนนที่ได้

ผู้ดำเนินการทดสอบ.....

วันที่ดำเนินการทดสอบ.....

ตอนที่ 2 แบบทดสอบความสามารถด้านการพูด

ข้อ 2.3 การพูดสื่อสาร (5 คะแนน)

คำสั่ง ให้นักเรียนพูดบอกเหตุการณ์ในภาพ

ข้อ 1

ภาคผนวก ค

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

บัญชีรายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแผนการใช้คำคลังจองประกอบภาพ
  - 1.1 อาจารย์จุฑา สุขใส
ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนวัดหนามแดง (เขียวอุทิศ)
อำเภอบางพลี จังหวัดสมุทรปราการ
  - 1.2 อาจารย์เบญจะ คำมะสอน
ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 1 โรงเรียนสุวิทย์เสรีอนุสรณ์
เขตประเวศ กรุงเทพมหานคร
  - 1.3 อาจารย์นงเยาว์ คลิกคล้าย
ครูผู้สอนชั้นอนุบาล 2 โรงเรียนอนุบาลหนองไผ่
อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. ผู้เชี่ยวชาญในการตรวจแบบทดสอบความสามารถด้านการฟังและการพูด
  - 2.1 อาจารย์ ดร. ชิสเตอร์มาลีรัตน์ บุญอนันตบุตร
ผู้อำนวยการโรงเรียน โรงเรียนไตรราชวิทยา
อำเภอบางไทร จังหวัดพระนครศรีอยุธยา
  - 2.2 อาจารย์ไพบุลย์ อุบันโน
อาจารย์ภาควิชาการประถมศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
  - 2.3 อาจารย์มิ่ง เทพक्रमเมือง
นักวิชาการศึกษาหัวหน้างานวิจัย
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ (ฝ่ายประถม)
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
  - 2.4 อาจารย์สุชาติ สิริมินนนท์
ครูผู้สอนชั้นประถมศึกษา โรงเรียนบางกะปิ
เขตบางกะปิ กรุงเทพมหานคร
  - 2.5 อาจารย์วรรณวดี สุขแจ่ม
อาจารย์ภาควิชาคณิตศาสตร์ คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลกรุงเทพ กรุงเทพมหานคร

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ-ชื่อสกุล	นางสาวณภัทรสร จรเจริญ
วัน เดือน ปี เกิด	24 มีนาคม 2518
สถานที่เกิด	โรงพยาบาลจังหวัดสระบุรี
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	เลขที่ 49/311 ถนนท้าวเวอร์คอนด์ อาคาร A ถ.ติวานนท์ ต.ตลาดขวัญ อ.เมือง จ.นนทบุรี 11000
โทรศัพท์	0-2526-8365-9, 086-0659526

ประวัติการศึกษา

พ.ศ.2540	มัธยมศึกษาตอนปลาย จาก โรงเรียนเทพลีลา กรุงเทพมหานคร
พ.ศ. 2542	อนุปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต โปรแกรมการจัดการทั่วไป จาก สถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2544	ครุศาสตรบัณฑิต (คป.) วิชาเอกการศึกษาปฐมวัย จากสถาบันราชภัฏเพชรบูรณ์
พ.ศ. 2551	การศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) สาขาการศึกษาปฐมวัย จาก มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ